

РЕГУЛАТИВА (ЕУ) 2021/2085 НА СОВЕТОТ

од 19 ноември 2021 година

за основање заеднички претпријатија во рамките на програмата „Хоризонт Европа“ и за укинување на Регулативите (ЕЗ) бр. 219/2007, (ЕУ) бр. 557/2014, (ЕУ) бр. 558/214, (ЕУ) бр. 559/2014, (ЕУ) бр. 560/2014, (ЕУ) бр. 561/2014 и (ЕУ) бр. 642/2014

СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА,

имајќи го предвид Договорот за функционирањето на Европската Унија, а особено член 187 и првиот потстав од член 188 од истиот,

имајќи го превид предлогот на Европската комисија,

имајќи го предвид мислењето на Европскиот парламент ⁽¹⁾,

имајќи го предвид мислењето на Европскиот економско-социјален комитет ⁽²⁾,

со оглед на тоа што:

- (1) За да се постигне најголемото можно влијание на финансирањето со средствата на Унијата и најефективен придонес за целите на политиката на Унијата, со Регулативата (ЕУ) 2021/695 на Европскиот парламент и на Советот ⁽³⁾ („Регулатива за програмата Хоризонт Европа“) е воспоставена политичка и правна рамка за европски партнерства со партнери од приватниот и од јавниот сектор. Европските партнерства се клучен елемент на пристапот на политиката на „Хоризонт Европа“ - Рамковна програма за истражување и иновации („Хоризонт Европа“). Тие се создадени за да ги остварат приоритетите на Унијата утврдени во „Хоризонт Европа“ и за да осигурат јасно влијание за Унијата и за нејзините граѓани, што може поефикасно да се постигне во партнерство, преку заедничка стратесиска визија на која се обврзуваат партнерите, а не само Унијата.
- (2) Конкретно, европските партнерства во столбот „Глобални предизвици и европска индустриска конкурентност“ во рамките на програмата „Хоризонт Европа“ играат важна улога во постигнувањето на стратесиските цели, како што е забрзувањето на транзицијата кон целите за одржлив развој и зелена и дигитална Европа, и треба да придонесат за закрепнувањето од досега невидената криза предизвикана од пандемијата на КОВИД-19. Европските партнерства даваат осврт на сложени прекугранични предизвици коишто бараат интегриран пристап. Тие овозможуваат отстранување на трансформациските, системските и пазарните недостатоци опишани во процените на влијанието приложени кон оваа регулатива преку обединување на широк опсег учесници по должината на вредносниот синџир и екосистемот

¹ Мислење од 21 октомври 2021 година (сè уште не е објавено во Службениот весник).

² Сл. весник С 341, 24.8.2021 година, стр. 29.

³ Регулатива (ЕУ) 2021/695 на Европскиот парламент и на Советот од 28 април 2021 година за воспоставување на Хоризонт Европа – Рамковна програма за истражување и иновации, за утврдување на нејзините правила за учество и распространување на резултатите, и за укинување на Регулативите (ЕУ) бр. 1290/2013 и (ЕУ) бр. 1291/2013 (Сл. весник L 170, 12.5.2021 година, стр. 1).

за да работат на заедничка визија и да ја преточат во конкретни планови и координирано спроведување активности. Покрај тоа, тие овозможуваат насочување на напорите и ресурсите кон заеднички приоритети за решавање на сложените предизвици.

- (3) За да се остварат приоритетите и влијанието, треба да се развиваат европските партнерства преку широка вклученост на релевантните засегнати страни во цела Европа, вклучувајќи ги индустријата, истражувачките организации, телата што нудат јавни услуги на локално, регионално, национално или меѓународно ниво, и граѓански организации, како што се фондации што поддржуваат или спроведуваат истражување и иновации. Тие треба исто така да бидат една од мерките за јакнење на соработката меѓу партнерите од приватниот или јавниот сектор на меѓународно ниво, вклучително и преку здружување програми за истражување и иновации и прекугранични инвестиции во истражување и иновации, кои ќе бидат од заедничка полза за граѓаните и претпријатијата, при што треба да се осигури дека Унијата може да ги одржи своите интереси во стратегиските области.
- (4) Периодичната оценка на „Хоризонт 2020“ воспоставена со Регулацијата (ЕУ) бр. 1291/2013 на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁴⁾ покажа дека со текот на времето е воведен опсежен репертоар на инструменти и иницијативи за партнерство, со седум форми на спроведување и речиси 120 иницијативи за партнерство во рамките на „Хоризонт 2020“. Покрај сложеноста којашто произлегува од ширењето на инструментите и иницијативите, оценето е дека нивната способност да придонесат за поврзаните политики на ниво на Унијата и на национално ниво во целина не е доволна, и покрај фактот што тие имаат позитивно влијание во однос на напредокот кон нивните цели, на пример, преку утврдување долгорочни агенди, структурирање соработка во полето на истражувањето и иновациите меѓу инаку распрснати чинители и поттикнување дополнителни инвестиции. На тој начин, во процената на влијанието на „Хоризонт Европа“ се утврдува потребата да се разгледаат и да се рационализираат можностите за финансирање истражување и иновации со средствата на Унијата, особено во однос на партнерства, како и да се пренасочат партнерствата кон поголемо влијание и остварување на приоритетите на Унијата.
- (5) За да ги реши тие прашања и за да постигне поамбициозни цели за европски инвестиции, „Хоризонт Европа“ треба да предложи значително поедноставување и реформа на политиката на Комисијата за партнерства за истражување и иновации. За да се одрази нејзината системска природа којашто има цел да придонесе за „трансформации“ на ниво на Унијата заради остварување на целите за одржливост, „Хоризонт Европа“ треба поефикасно да ги користи тие партнерства преку примена на постратегиски и сеопфатен пристап и пристап насочен кон влијание.

⁴ Регулација (ЕУ) бр. 1291/2013 на Европскиот парламент и на Советот од 11 декември 2013 година за воспоставување на Хоризонт 2020 – Рамковна програма за истражување и иновации (2014-2020) и за укинување на Одлуката бр. 1982/2006/ЕЗ (Сл. весник L 347, 20.12.2013 година, стр. 104).

- (6) Со Регулацијата (ЕУ) 2020/852 на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁵⁾ се воспоставува општата рамка со која се утврдува дали дадена економска активност се квалификува како еколошки одржлива заради дефинирање одржливи инвестиции. Со тоа се создава заедничка референца којашто инвеститорите, банките, индустријата и истражувачите може да ја користат при инвестирање во проекти и економски дејности што имаат значително позитивно влијание врз климата и животната средина и не им предизвикуваат значителна штета. Тоа е референцата за зелени инвестиции во Унијата.
- (7) Доколку е релевантно, европските партнерства треба да ги разгледаат критериумите за техничка проверка од член 3 и начелото „не нанесува значителна штета“ утврдено во член 17 од Регулацијата (ЕУ) 2020/852 како инструмент за подобрување на подготвеноста на нивните проекти и пристапот до зелено финансирање што ќе биде клучно за прифаќање на пазарот и поширока примена на иновативните технологии и решенијата што ќе ги испорачаат. Научните докази се во средиштето на тие критериуми за техничка проверка. Истражувањето и иновациите коишто ги спроведуваат европските партнерства треба значително да им помогнат на економските субјекти да ги постигнат или да ги надминат стандардите и праговите утврдени во таа регулатива и да осигурат ажурирање на тие критериуми за техничка проверка и нивна усогласеност со целите утврдени во Соопштението на Комисијата од 11 декември 2019 година за „Европскиот зелен договор“.
- (8) Врз основа на Регулацијата за „Хоризонт Европа“, европските партнерства треба да можат да се воспостават во три различни форми: „заемно финансирани“, „заемно програмирани“ и „институционализирани“. Воспоставувањето институционализирани европски партнерства коишто се заеднички претпријатија меѓу партнери од приватниот и од јавниот сектор треба да вклучува ново законодавство на Унијата и воспоставување посебни структури за спроведување во согласност со член 187 од Договорот за функционирањето на Европската Унија (ДФЕУ).
- (9) Со Регулацијата за „Хоризонт Европа“ се дефинираат осум приоритетни области во кои би можеле да се предложат институционализирани европски партнерства врз основа на член 185 или 187 од ДФЕУ. Во тие приоритетни области се предложени неколку иницијативи за такви институционализирани европски партнерства, од кои девет се опфатени со оваа регулатива.
- (10) Активностите за истражување и иновации што ги спроведуваат заедничките претпријатија треба да се финансираат од „Хоризонт Европа“ како што е предвидено во членовите 12 и 13 од Регулацијата за „Хоризонт Европа“. За да се постигне најголемо можно влијание, заедничките претпријатија треба да остварат тесна синергија со други иницијативи во рамките на „Хоризонт Европа“ и други програми и инструменти за финансирање на Унијата, особено со оние со кои се поддржува примена на иновативни решенија, образование и

⁵ Регулација (ЕУ) 2020/852 на Европскиот парламент и на Советот од 18 јуни 2020 година за воспоставување рамка за олеснување одржливи инвестиции, и за изменување на Регулацијата (ЕУ) 2019/2088 (Сл. весник L 198, 22.6.2020 година, стр. 13).

регионален развој за да се зголеми економската и социјалната кохезија и да се намалат нееднаквостите.

- (11) За новиот пристап на политиката за европски партнерства, а особено за институционализираните европски партнерства, потребен е иновативен начин на воспоставување на правната рамка во која тие би функционирале. Иако основањето на заедничките претпријатија врз основа на член 187 од ДФЕУ за целите на „Хоризонт Европа“ се покажа како ефективно во однос на спроведувањето, потребно е на тоа дополнително да се работи. Затоа, целта на оваа регулатива е да ги зголеми кохерентноста, ефикасноста, отвореноста и ефективноста на спроведувањето и неговата насоченост кон влијание преку усогласено преточување на Регулацијата за „Хоризонт Европа“ и искуствата стекнати со спроведувањето на програмата во рамките на „Хоризонт 2020“ во заеднички одредби за сите заеднички претпријатија. Таа има цел да го олесни воспоставувањето соработка и синергии меѓу европските партнерства со целосно искористување на нивната меѓусебна поврзаност на организациско ниво. Заедничките претпријатија треба да ги искористат можностите да вклучат претставници на други европски партнерства во дискусиите во текот на изработката на нивните работни програми, да утврдат во кои области дополнителните или заедничките активности поефективно и поефикасно би ги отстраниле предизвиците, да избегнат преклопувања, да го усогласат временскиот план на нивните активности и да осигурат пристап до резултатите и другите релевантни облици на размена на знаење.
- (12) По утврдувањето на синергиите меѓу нив, заедничките претпријатија треба да настојуваат да ги одредат буџетските удели што треба да се искористат за дополнителни или заеднички активности меѓу заедничките претпријатија. Покрај тоа, оваа регулатива има цел да ја подобри ефикасноста и усогласувањето на правилата преку засилена оперативна соработка и искористување економии од обем, вклучително и преку воспоставување аранжмани за деловна поддршка коишто можат да им овозможат хоризонтални функции за поддршка на заедничките претпријатија. Тие аранжмани за деловна поддршка треба да го олеснат постигнувањето поголемо влијание и усогласувањето за заеднички прашања, при што се задржува одреден степен на флексибилност за да се задоволат посебните потреби на секое заедничко претпријатие. Структурата треба да се воспостави врз основа на договори за ниво на испорачана услуга што треба да ги склучат заедничките претпријатија. Аранжманите за деловна поддршка треба да ги опфаќаат функциите на координација и административна поддршка во области во кои нивната проверка се покажала делотворна и исплатлива и во нив до најголем можеен степен треба да се земе предвид усогласеноста со барањето за отчетност на секое поединечно лице за овластување и усогласување на правилата, вклучително и на правата на интелектуална сопственост. Правната поставеност треба до најголем можеен степен да ги исполнува заедничките потреби на заедничките претпријатија, да овозможи нивна тесна соработка и да ги истражи сите можни синергии меѓу европските партнерства и, како последица, меѓу различните делови на „Хоризонт Европа“, како и меѓу другите програми со кои управуваат заедничките претпријатија.

- (13) Во процените на влијанието што се однесуваат на секое заедничко претпријатие и што се приложени кон предлогот за оваа регулатива се дадени докази со кои се оправдува спроведувањето на европските партнерства во согласност со Регулацијата за „Хоризонт Европа“ само ако со други делови од „Хоризонт Европа“, вклучително и други форми на европско партнерство, не би се постигнале целите или не би се создале потребните очекувани влијанија и кога таквото спроведување е оправдано со долгорочна перспектива и висок степен на интеграција.
- (14) Со „Хоризонт Европа“ се воведува постратегиски и усогласен пристап кон европските партнерства насочен кон влијание, врз основа на лекциите научени од периодичната оценка на „Хоризонт 2020“. Во согласност со новата амбиција, оваа регулатива има цел да постигне поефективна примена на институционализираните европски партнерства, особено преку насоченост кон јасни цели, исходи и влијанија што може да се постигнат до 2030 година, и преку обезбедување јасен придонес за поврзаните приоритети на политиката и политики на Унијата. Тесна соработка и синергии со други релевантни иницијативи на ниво на Унијата и на национално и регионално ниво, особено со други европски партнерства, се клучни за постигнување поголемо научно, социоекономско и еколошко влијание и за обезбедување прифаќање на резултатите. За таа цел, заедничките претпријатија може да применуваат одредби за „Хоризонт Европа“ со кои се овозможуваат различни видови синергии, како што е алтернативно, кумулативно или комбинирано финансирање и пренос на ресурси. При процената на вкупното влијание, треба да се земат предвид пошироките инвестиции што ги надминуваат придонесите од партнерите и кои заедничките претпријатија ги преземаат заради остварување на своите цели за да се олесни забрзувањето на прифаќањето иновативни решенија на пазарот.
- (15) За да се осигури усогласен пристап и да се остварат научните, технолошките, економските, социјалните и еколошките влијанија на европските партнерства во однос на целите на „Хоризонт Европа“ и приоритетите на Унијата, со оваа регулатива се утврдуваат колективните општи и заедничките специфични цели што треба да ги постигнат сите заеднички претпријатија. Сите заеднички претпријатија колективно придонесуваат за постигнувањето на тие цели преку остварување на своите поединечни цели. Покрај тоа, со заедничките делови од оваа регулатива се дефинираат заедничките оперативни цели што произлегуваат од целите утврдени за посебната програма за спроведување на „Хоризонт Европа“, воспоставена со Директивата (ЕУ) 2021/764 на Советот ⁽⁶⁾ („посебна програма за спроведување на Хоризонт Европа“). Сите заеднички претпријатија треба да ги извршуваат своите задачи за да ги почитуваат начелата и критериумите утврдени за европските партнерства во Регулацијата за „Хоризонт Европа“ (член 10 и Анекс III) и да ја остварат европската додадена вредност во споредба со повиците во рамките на главната работна програма на

⁶ Одлука (ЕУ) 2021/764 на Советот од 10 мај 2021 година за воспоставување на посебната програма за спроведување на Хоризонт Европа – Рамковна програма за истражување и иновации, и за укинување на Одлуката 2013/743/ЕУ (Сл. весник L 167 I, 12.5.2021 година, стр. 1).

„Хоризонт Европа“. Целите и задачите на заедничките претпријатија се дополнети со дополнителни цели и задачи коишто се специфични за секое заедничко претпријатие. Земајќи ги предвид нивните особености и политички контексти, со усогласувањето на логиката на интервенција на поединечни заеднички претпријатија со „Хоризонт Европа“ треба да се поддржи координираната процена на напредокот на заедничките претпријатија како дел од активностите за следење и оценка на „Хоризонт Европа“.

- (16) Оваа регулатива се темели врз начелата и критериумите утврдени во Регулацијата за „Хоризонт Европа“, вклучувајќи ги отвореноста и транспарентноста, силниот ефект на леверџ и долгорочните заложби на сите вклучени страни. Една од целите на оваа регулатива е да ја осигури отвореноста на заедничките претпријатија и нивното дејствување за широк спектар на субјекти, вклучително и нови учесници што ќе бидат следени и во рамките на процесот за стратешко координирање на европските партнерства предвиден во член 6(5) од посебната програма за спроведување на „Хоризонт Европа“. Таквите партнерства треба да бидат отворени за секој субјект што сака и може да работи на остварување на заедничката цел, треба да поттикнува широко и активно учество на засегнатите страни во нивните активности, членство и управување, и треба да осигурат дека резултатите ќе бидат во полза на сите Европјаци, особено преку опсежно ширење на резултатите и активностите пред воведувањето во целата Унија. Во однос на приватните членови и нивните составни или придружни субјекти со седиште во трети земји, треба да се заштитат интересите на Унијата и на заедничките претпријатија заради сигурноста или јавниот ред. За таа цел, Комисијата треба да може да побара од приватните членови да преземат соодветни мерки. Таквите мерки може да вклучуваат соодветно ракување со доверливи информации или ограничување на одредени субјекти во посебните оперативни активности на приватниот член.
- (17) За да се осигури усогласена примена на член 22(5) од Регулацијата за „Хоризонт Европа“, заедничките претпријатија треба да обезбедат усогласеност со пристапот што се применува за активности финансирани во рамките на работната програма на „Хоризонт Европа“ во однос на примената на тој член, како и со законодавството и насоките на Унијата коишто се релевантни за неговата примена во слични области во работната програма на засегнатото заедничко претпријатие.
- (18) Ако Комисијата или земјите членки размислуваат за ограничување на учеството во посебните активности на заедничките претпријатија во согласност со член 22(5) од Регулацијата за „Хоризонт Европа“, пред донесувањето на програмата за работа Комисијата и земјите членки во групата претставници на држави треба да настојуваат да се постигне усогласен став за секој поединечен случај. Во случај на заеднички претпријатија со одбор на јавни органи, одборот на јавни органи треба по барање на Комисијата да ја одобри примената на тој член пред донесувањето на програмата за работа. Покрај тоа, на покана на претседавачот, извршниот директор треба редовно да го известува релевантниот состав на програмскиот комитет на „Хоризонт Европа“ во согласност со одговорноста на Комисијата за известување на

програмскиот комитет според член 14(7) и Анекс III од посебната програма за спроведување на „Хоризонт Европа“, а особено пред донесувањето на програмата за работа на засегнатото заедничко претпријатие, во врска со примената на член 22(5) од Регулацијата за „Хоризонт Европа“.

- (19) Во Анекс III од Регулацијата за „Хоризонт Европа“ се пропишува дека финансиските придонеси или придонесите во натура од членовите коишто не се Унијата треба да изнесуваат најмалку 50 % и може да достигнат 75 % од вкупните буџетски обврски на заедничкото претпријатие. Спротивно на тоа, придонесот на Унијата, вклучително и сите дополнителни средства од поврзани земји, не треба да надмине 50 % од вкупните буџетски обврски на секое заедничко претпријатие. Следствено, со оваа регулатива потребниот придонес од членовите коишто не се Унијата треба да се утврди на исто или повисоко ниво од придонесот на Унијата. Унијата треба да може да го намали својот придонес доколку членовите коишто не се Унијата не ги исполнат своите обврски.
- (20) Во согласност со член 10(1), точка (в) од Регулацијата за „Хоризонт Европа“, заедничките претпријатија треба да спроведуваат централизирано управување со сите финансиски придонеси по пат на координиран пристап. Согласно со тоа, секоја земја учесничка треба да склучи еден или повеќе административни договори со заедничкото претпријатие за утврдување на механизмот за координација за плаќање придонеси на баратели со седиште во таа земја учесничка и за известување за тие придонеси. За да се осигури усогласеност со нивните национални стратегиски приоритети, на земјите учеснички треба да им се обезбеди право на вето во врска со употребата на нивните финансиски придонеси за баратели што се со седиште во тие земји учеснички. За да се сведе на минимум административниот товар за корисниците, да се оствари поедноставување и да се осигури поефикасно спроведување, секоја земја учесничка треба да настојува да го синхронизира својот распоред на плаќања, известувањето и ревизиите со оние на заедничкото претпријатие и да ја усогласи својата подобност на трошоците со Регулацијата за „Хоризонт Европа“. Корисниците со седиште во земјите учеснички коишто му ги довериле активностите за плаќање на заедничкото претпријатие, треба да потпишат единствен договор со заедничкото претпријатие во согласност со Регулацијата за „Хоризонт Европа“.
- (21) Во согласност со амбициите утврдени во Регулацијата за „Хоризонт Европа“, еден од предусловите за воспоставување институционализирани европски партнерства е да се осигурат придонесите на партнерите во текот на целиот животен век на заедничкото претпријатие. Во тој контекст, приватните партнери треба да дадат значителен дел од своите придонеси во форма на придонеси во натура за оперативните трошоци на заедничкото претпријатие. Заедничките претпријатија треба да можат да утврдат мерки за полесно издвојување на тие придонеси преку нивната програма за работа, особено со намалување на стапките на финансирање. Тие мерки треба да се темелат врз посебните потреби на заедничкото претпријатие и на поврзаните активности. Во соодветно оправдани случаи, треба да е можно да се воведат дополнителни

услови што бараат учество на член на заедничкото претпријатие или на неговите составни или придружни субјекти, со насоченост на активности во кои индустриските партнери или заедничкото претпријатие може да имаат клучна улога, како што се демонстрации од големи размери и водечки проекти поблиски до пазарот, и да дадат поголем придонес преку пониски стапки на финансирање. Нивото на учество на членовите треба да го следи извршниот директор за управниот одбор да може да преземе соодветни активности и да осигури рамнотежа меѓу обврската од партнерите и отвореноста. Во соодветно оправдани случаи, капиталните трошоци, на пример, за демонстрации од големи размери или водечки проекти може да се сметаат за прифатлив трошок во согласност со важечката законска рамка.

- (22) Треба да е можно, во согласност со член 15(3) од Регулацијата за „Хоризонт Европа“, придонесите од програмите што се заемно финансирани од Европскиот фонд за регионален развој воспоставен со Регулацијата (ЕУ) 2021/1058 на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁷⁾ (ЕФРР), Европскиот социјален фонд плус воспоставен со Регулацијата (ЕУ) 2021/1057 на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁸⁾ (ЕСФ+), Европскиот фонд за поморство, рибарство и аквакултура воспоставен со Регулацијата (ЕУ) 2021/1139 на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁹⁾ (ЕМФАФ) и Европскиот земјоделски фонд за рурален развој воспоставен со Регулацијата (ЕУ) бр. 1306/2013 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁰⁾ (ЕАФРД) да се сметаат за придонес на земјите учеснички коишто се земји членки на заедничките претпријатија, под услов да се почитува Регулацијата (ЕУ) 2021/1060 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹¹⁾ и одредбите за поединечни фондови. Покрај тоа, треба да е можно придонесите од Механизмот за закрепнување и отпорност воспоставен со Регулацијата (ЕУ) 2021/241 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹²⁾ („Механизмот“) да се смета за придонес на земјите

⁷ Регулација (ЕУ) 2021/1058 на Европскиот парламент и на Советот од 24 јуни 2021 година за Европскиот фонд за регионален развој и Кохезивниот фонд (Сл. весник L 231, 30.6.2021 година, стр. 60).

⁸ Регулација (ЕУ) 2021/1057 на Европскиот парламент и на Советот од 24 јуни 2021 година за воспоставување на Европскиот социјален фонд плус (ЕСФ+) и за укинување на Регулацијата (ЕУ) бр. 1296/2013 (Сл. весник L 231, 30.6.2021 година, стр. 21).

⁹ Регулација (ЕУ) 2021/1139 на Европскиот парламент и на Советот од 7 јули 2021 година за воспоставување на Европскиот фонд за поморство, рибарство и аквакултура и за изменување на Регулацијата (ЕУ) бр. 2017/1004 (Сл. весник L 247, 13.7.2021 година, стр. 1).

¹⁰ Регулација (ЕУ) бр. 1306/2013 на Европскиот парламент и на Советот од 17 декември 2013 година за финансирањето, управувањето и следењето на заедничката земјоделска политика и за укинување на Регулациите (ЕЕЗ) бр. 352/78, (ЕЗ) бр. 165/94, (ЕЗ) бр. 2799/98, (ЕЗ) бр. 814/2000, (ЕЗ) бр. 1290/2005 и (ЕЗ) бр. 485/2008 на Советот (Сл. весник 347, 20.12.2013 година, стр. 549).

¹¹ Регулација (ЕУ) 2021/1060 на Европскиот парламент и на Советот од 24 јуни 2021 година за утврдување на општите одредби на Европскиот регионален фонд за развој, Европскиот социјален фонд плус, Кохезивниот фонд, Фондот за правична транзиција и Европскиот фонд за поморство, рибарство и аквакултура и на финансиските правила за нив и за Фондот за азил, миграција и интеграција, Фондот за внатрешна безбедност и Инструментот за финансиска поддршка за управување со граници и визна политика (Сл. весник L 231, 30.6.2021 година, стр. 159).

¹² Регулација (ЕУ) 2021/241 на Европскиот парламент и на Советот од 12 февруари 2021 година за воспоставување на Механизмот за закрепнување и отпорност (Сл. весник L 57, 18.2.2021 година, стр. 17).

членки коишто се земји учеснички на заедничките претпријатија, под услов да се почитуваат одредбите од Механизмот и обврските утврдени во националните планови за закрепнување и отпорност.

- (23) Во согласност со начелото на правична распределба на придонесите меѓу членовите на заедничките претпријатија, финансиските придонеси за административните трошоци на заедничките претпријатија треба рамномерно да се распределат меѓу Унијата и членовите коишто не се Унијата. Отстапувањата од тоа начело треба да се разгледуваат во исклучителни и соодветно оправдани случаи, на пример, доколку поради големината или структурата на членството на член на заедничкото претпријатие коешто не е Унијата, придонесите по составен или придружен субјект, особено мали и средни претпријатија (МСП), би биле толку високи што сериозно би ја загрозиле мотивацијата на дадениот субјект да стане или да остане составен или придружен субјект на членот на заедничкото претпријатие. Во такви случаи, минималниот процент на годишниот финансиски придонес за административните трошоци на заедничкото претпријатие од секој член којшто не е Унијата треба да биде 20 % од вкупните годишни административни трошоци, а придонесите од МСП треба да бидат значително пониски од оние на поголемите составни или придружни субјекти. Откако ќе се постигне критична маса на членство што овозможува придонес повисок од 20 % од вкупните административни трошоци, годишните придонеси по составен или придружен субјект треба да се одржуваат или да се зголемат со цел постапно зголемување на уделот на членовите коишто не се Унијата во вкупниот придонес за годишните административни трошоци на заедничкото претпријатие. Членовите на заедничкото претпријатие коишто не се Унијата треба да настојуваат да го зголемат бројот на составни или придружни субјекти за го зголемат нивниот придонес на 50 % од административните трошоци на заедничкото претпријатие во текот на неговиот животен век.
- (24) Со Регулацијата за „Хоризонт Европа“ се бара од партнерите да ја покажат својата долгорочна обврска, вклучително и преку минимален удел од јавни или приватни инвестиции. Оттука, потребно е Унијата во оваа регулатива да ги утврди членовите основачи со седиште во земјите членки, земји поврзани со „Хоризонт Европа“ или меѓународни организации. Меѓутоа, доколку е потребно, треба да може да се прошири базата на членство на заедничките претпријатија по нивното основање со поврзани членови избрани врз основа на отворени и транспарентни постапки, земајќи ги предвид особено новите технолошки достигнувања или поврзувањето на дополнителни земји кон „Хоризонт Европа“.
- (25) На правните субјекти што се заинтересирани да ги поддржат целите на заедничките претпријатија во своите области на истражување без да станат членови, треба да им се даде можност да станат партнери на тие заеднички претпријатија со сопствен придонес.
- (26) Во согласност со член 16(5) од „Хоризонт Европа“, распределбата на финансиските придонеси од трети земји поврзани со „Хоризонт Европа“ треба да го земе предвид нивото на учество на правниот субјект на поврзаните трети

земји. Согласно со тоа, придонесот на Унијата за заедничките претпријатија може да се зголеми со придонесите од трети поврзани земји на „Хоризонт Европа“, земајќи го предвид степенот на учество на таквите правни субјекти и под услов вкупниот износ за кој е зголемен придонесот на Унијата да е барем еднаков на придонесот на членовите коишто не се Унијата, или нивните составни или придружни субјекти.

- (27) Основањето заедничко претпријатие на вклучените членови им гарантира заемно корисно јавно-приватно партнерство, вклучително и преку промовирање сигурност во однос на доделување поголеми буџетски средства за релевантните индустрии во текот на период од седум години. Членството како основач или поврзан член, или еден од нивните составни или поврзани субјекти, им овозможува на членовите да стекнат влијание, директно или преку претставниците на индустријата, во управниот одбор на заедничкото претпријатие. Управниот одбор е одлучувачко тело на заедничкото претпријатие коешто одлучува за долгорочната стратегиска ориентација на партнерството, како и за неговите годишни приоритети. Унијата, земјите учеснички, доколку е релевантно, членовите основачи и поврзаните членови треба затоа да можат да придонесат за агендата и одредувањето на приоритетите на заедничкото претпријатие преку донесувањето и можното изменување на стратегиската агенда за истражување и иновации, како и донесувањето на годишната работна програма, вклучително и на содржината на повиците за поднесување предлози, применливите стапки на финансирање по тема на повик и поврзаните правила за постапките за поднесување, оценка, избор, доделување и преглед.
- (28) Соодветно е членовите коишто не се Унијата да се обврзат на спроведувањето на оваа регулатива преку изјава за преземање обврска или заедничка изјава за преземање обврска во која по потреба се наведува вкупниот износ на нивните придонеси, без да се наметнуваат услови во однос на нивното пристапување. Таквите изјави за преземање обврска треба да бидат правно важечки во текот на целиот животен век на заедничкото претпријатие и да бидат внимателно следени од заедничкото претпријатие и од Комисијата. Заедничките претпријатија треба да создадат правна и организациска средина којашто им овозможува на членовите да ги исполнат своите обврски, така што ќе осигури привлечност за сите засегнати страни, постојана отвореност на јавните претпријатија и транспарентност во текот на нивното спроведување, особено за утврдување приоритети и учество во повици за поднесување предлози.
- (29) Дополнително поедноставување е камен-темелник на „Хоризонт Европа“. Во тој контекст, треба да постои поедноставен механизам за известување за партнерите коишто веќе не се обврзани да известуваат за неприфатливи трошоци. Придонесите во натура за оперативните активности треба да се образложуваат единствено врз основа на прифатливите трошоци и за нив треба да се известува и да се спроведува ревизија во согласност со механизмот што се применува на посебниот договор за доделување неповратна помош. Таквото образложување единствено врз основа на прифатливи трошоци овозможува автоматизирана пресметка на придонесите во натура за оперативните

активности преку информатичките алатки на „Хоризонт Европа“, го намалува административниот товар за партнерите и ја зголемува ефективността на механизмите за известување за придонесите. Заедничките претпријатија треба внимателно да ги следат придонесите во натура за оперативните активности и извршниот директор треба да подготвува и да објавува редовни извештаи за да се утврди дали е постигнат доволно задоволителен напредок кон постигнувањето на целите на придонесите во натура. Управниот одбор треба да ги процени и преземените напори и резултатите постигнати од членовите коишто придонесуваат за оперативните активности, како и други фактори, како што се степенот на учество на МСП и привлечноста на заедничките претпријатија за нови соработници. По потреба, тој треба да преземе соодветни корективни мерки, земајќи ги предвид начелата на отвореност и транспарентност.

- (30) Заедничките претпријатија треба да обезбедат систематски да им овозможат и да ги поттикнат членовите коишто не се Унијата да ги комбинираат своите истражувачки и иновациски активности со оние на заедничкото претпријатие. Дополнителните активности не треба да добиваат финансиска поддршка од заедничкото претпријатие. Меѓутоа, тие може да се образложат како придонеси во натура на членовите за дополнителни активности доколку придонесуваат за целите на заедничкото претпријатие и се директно поврзани со неговите активности, вклучувајќи ги и неприфатливите трошоци за индиректни активности финансирани од заедничкото претпријатие ако тоа е предвидено во годишниот план за дополнителни активности. Таквата поврзаност може да се воспостави преку прифаќање на резултатите од индиректните активности финансирани од заедничкото претпријатие или неговите претходни иницијативи, или преку докажување значителна додадена вредност на Унијата. Соодветните трошоци треба да бидат потврдени од независен ревизорски орган назначен од засегнатиот субјект, под услов заедничкото претпријатие да може да го провери методот на вреднување во случај на несигурности. Со оваа регулатива треба да се утврдат поконкретни одредби за опсегот на дополнителните активности за секое заедничко претпријатие, до степенот до кој тоа е неопходно за да се постигне посакуваната насоченост и влијание. Управните одбори на заедничките претпријатија треба дополнително да одлучат дали, заради вреднување на тие придонеси, примената на поедноставени методи, како што се еднократни износи или трошоци по единица, е неопходна за да се постигне поедноставување, исплатливост и соодветен степен на заштита на доверливите деловни податоци.
- (31) Управувањето со заедничките претпријатија треба да осигури дека нивните процеси на носење одлуки се соодветни за да се приспособат кон брзите промени во социоекономското и технолошкото опкружување и на глобалните предизвици. Заедничките претпријатија треба да имаат корист од стручноста, советите и знаењето на сите релевантни засегнати страни, за ефективно да ги спроведуваат своите задачи и да осигурат синергии на ниво на Унијата и на национално ниво. Оттука, заедничките претпријатија треба да имаат можност да основаат советодавни тела што ќе им обезбедуваат стручни совети и ќе извршуваат други задачи од советодавна природа што се неопходни за

постигнувањето на целите на заедничкото претпријатие. При основањето на советодавните тела, заедничките претпријатија треба да осигурат балансирана застапеност на експерти во рамките на опсегот на активностите на заедничкото претпријатие, вклучително и во однос на родовата рамнотежа. Советите на тие тела треба да вклучуваат научни перспективи, како и перспективите на другите засегнати страни на заедничките претпријатија.

- (32) Заедничките претпријатија треба да осигурат дека земјите членки се доволно информирани за активностите на заедничкото претпријатие, дека можат да обезбедат навремени информации за активностите што се преземаат во земјите членки и имаат можност да придонесат за подготвителните и одлучувачките процеси. Таквиот дијалог со земјите членки е особено важен во контекст на синергиите и потребата да се осигури усогласување на напорите и активностите на национално и регионално ниво и на ниво на Унијата за да се постигне поголемо влијание. Заедничките претпријатија без директна или индиректна вклученост на земјите членки како членови или составни субјекти треба да основаат група претставници на држави со цел усогласување на активностите на претпријатието со политиките и активностите преземени на национално и на регионално ниво.
- (33) Заедничките претпријатија треба да можат да воспостават советодавно тело со научна советодавна функција. Тоа тело или неговите членови треба да бидат во можност да му даваат независни научни совети и поддршка на соодветното заедничко претпријатие. Научното советување треба да се однесува, конкретно, на годишните работни програми и дополнителните активности, како и на секој друг аспект на задачите на заедничките претпријатија, по потреба.
- (34) За да се осигури дека заедничките претпријатија се свесни за ставовите и гледиштата на засегнатите страни од целиот вредносен синџир во нивните соодветни полиња, заедничките претпријатија треба да можат да основаат советодавни групи на засегнати страни со кои ќе се советуваат за хоризонтални или посебни прашања, во согласност со потребите на секое заедничко претпријатие. Таквите групи треба да бидат отворени за јавни и приватни засегнати страни, вклучително и организирани групи од интерес од земјите членки, поврзаните земји или други земји, кои се активни во полето на заедничкото претпријатие.
- (35) Заедничките претпријатија треба да работат на отворен и транспарентен начин, така што на своите соодветни тела редовно ќе им ги доставуваат сите релевантни информации и ќе ги промовираат своите активности, вклучително и активностите на информирање и ширење информации на пошироката јавност. Тоа вклучува навремено информирање коешто подлежи на правилата за доверливост, расчленето по земји, за барањата за учество и учеството во директните активности финансирани од заедничкото претпријатие, за резултатите од оцената на секој повик за поднесување предлози и спроведувањето проекти, за синергиите со другите релевантни програми на Унијата и други европски партнерства, за дополнителни активности, за доделени и реално дадени финансиски придонеси и придонеси во натура, за

извршувањето на буџетот на заедничкото претпријатие и за поврзаноста меѓу целите на заедничкото претпријатие и придонесите во натура со дополнителните активности.

- (36) Заедничките претпријатија треба да се спроведуваат со примена на структура и правила со кои се зголемува ефикасноста и се осигурува поедноставување. За таа цел, заедничките претпријатија треба да донесат финансиски правила усогласени со нивните потреби во согласност со член 71 од Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/1046 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹³⁾.
- (37) Спроведувањето на заедничките претпријатија треба да се темели врз критериумите утврдени за институционализираните европски партнерства во Регулативата за „Хоризонт Европа“. Таа треба да биде поддржана со примената на електронските средства со кои управува Комисијата. Информациите поврзани со индиректните активности финансирани од заедничките претпријатија, вклучително и резултатите, се клучни за развојот, спроведувањето, следењето и оцената на политиките или програмите на Унијата. Затоа, заедничките претпријатија треба да осигурат дека институциите на Унијата и телата, канцелариите или агенциите на Унијата имаат директен пристап до сите информации поврзани со индиректните активности што ги финансираат, вклучително и придонесите и резултатите од корисниците што учествуваат во индиректните активности. Таквите права на пристап треба да бидат ограничени на некомерцијална или неконкурентна примена и треба да се во согласност со применливите правила за доверливост. На персоналот на институциите на Унијата и на телата, канцелариите или агенциите на Унијата треба да му се даде пристап до тие информации што ќе подлежи на соодветни стандарди за ИТ и информациска безбедност и во согласност со начелата на нужност и пропорционалност.
- (38) Учеството во индиректни активности финансирани од заедничките претпријатија во рамките на „Хоризонт Европа“ треба да биде во согласност со правилата утврдени во Регулативата за „Хоризонт Европа“. Заедничките претпријатија треба да осигурат доследна примена на тие правила врз основа на релевантните мерки усвоени од Комисијата. Заедничките претпријатија треба да го користат корпоративниот модел на договор за доделување неповратна помош подготвен од Комисијата. Во однос на периодот на правото на приговор на преноси на сопственоста на резултатите од член 40(4) од Регулативата за „Хоризонт Европа“, треба да се земе предвид времетраењето на иновациските циклуси во областите опфатени од соодветните заеднички претпријатија.
- (39) Една од главните цели на заедничките претпријатија е да ги поттикнува економските капацитети на Унијата, а особено нејзиното научно и технолошко водство. Покрај тоа, во периодот на закрепнувањето од КОВИД-19 се истакна

¹³ Регулатива (ЕУ) Евроатом 2018/1046 на Европскиот парламент и на Советот од 18 јули 2018 година за финансиските правила коишто се применуваат на општиот буџет на Унијата, за изменување на Регулативите (ЕУ) бр. 1296/2013, (ЕУ) бр. 1301/2013, (ЕУ) бр. 1303/2013, (ЕУ) бр. 1304/2013, (ЕУ) бр. 1309/2013, (ЕУ) бр. 1316/2013, (ЕУ) бр. 223/2014, (ЕУ) бр. 283/2014, и Одлуката бр. 541/2014/ЕУ и за укинување на Регулативата (ЕУ, Евроатом) бр. 966/2012 (Сл. весник L 193, 30.7.2018 година, стр. 1).

потребата од инвестирање во клучните технологии, како што се 5Г, вештачка интелигенција (ВИ), облак-технологии, кибербезбедност и зелени технологии и да се вреднуваат тие технологии во Унијата. Заедничките претпријатија треба да придонесат за поттикнување отворена наука во согласност со членовите 14 и 39 од Регулативата за „Хоризонт Европа“. Резултатите остварени од сите учесници ќе имаат голема улога во тој поглед, и сите учесници ќе имаат корист од финансирањето со средства на Унијата преку резултатите остварени во проектот и правата на пристап до нив, дури и оние учесници што не добиле финансиски средства од Унијата. Затоа, за да се заштитат интересите на Унијата, правото на заедничкото претпријатие на приговор на преноси на сопственоста на резултатите или на доделување исклучива дозвола во однос на резултатите треба да се применува и на учесниците што не добиле финансиски средства од Унијата. При остварувањето на ова право на приговор и во согласност со начелото на пропорционалност, заедничкото претпријатие треба да постигне правична рамнотежа меѓу интересите на Унијата и заштитата на основните права во однос на резултатите на учесниците што не добиле финансиски средства од Унијата, земајќи предвид дека тие учесници не добиле финансиски средства од Унијата за активност во чии рамки се остварени резултати.

- (40) Со финансискиот придонес на Унијата треба да се управува во согласност со начелото на добро финансиско управување и со правилата за индиректно управување утврдени во Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/1046.
- (41) Заради поедноставување, треба да се намали административниот товар за сите страни. Треба да се избегнуваат двојни ревизии и несразмерна количина документација и известување. Ревизиите на примателите на средства на Унијата според оваа регулатива треба да се спроведуваат во согласност со Регулативата за „Хоризонт Европа“ и други релевантни програми за финансирање со средства на Унијата.
- (42) Финансиските интереси на Унијата и на другите членови на заедничкото претпријатие треба да бидат заштитени со пропорционални мерки во текот на целиот циклус на расходи, вклучително и спречување, откривање и испитување неправилности, поврат на загубени, погрешно исплатени или неправилно употребени средства и, по потреба, со административни или финансиски казни во согласност со Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/1046. Со оглед на специфичната на активностите што ги спроведуваат некои од заедничките претпријатија и што бараат постапно укинување во текот на неколку години, треба да биде можно да се раздвојат повеќегодишните буџетски обврски на Комисијата и соодветното заедничко претпријатие на годишни рати. Во тој поглед, буџетските обврски на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство, на Заедничкото претпријатие за европска железница и на Заедничкото претпријатие за истражување на управувањето со воздушниот превоз на единственото европско небо 3 може да се поделат на годишни рати. До 31 декември 2024 година, кумулативниот износ на тие буџетски обврски не смее да надмине 50 % од соодветниот максимален придонес на Унијата. Од 1

јануари 2025 година, најмалку 20 % од кумулативниот буџет од преостанатите години не смее да биде покриен со годишните рати.

- (43) Земајќи ја предвид посебната природа и моменталниот статус на заедничките претпријатија, тие треба и натаму да подлежат на засебно ослободување од одговорност. Ревизијата на сметководствената документација и на законитоста и регуларноста на поврзаните трансакции треба да ја спроведе судот на ревизори.
- (44) Во согласност со член 10(2), точка (в) од Регулацијата за „Хоризонт Европа“, заедничките претпријатија треба да имаат јасен пристап што се темели врз начелото на животен циклус. За соодветно да се заштитат финансиските интереси на Унијата, заедничките претпријатија треба да се основаат на период што завршува на 31 декември 2031 година, за да им се овозможи да ги извршуваат своите одговорности во однос на спроведувањето неповратна помош сè до завршувањето на последните започнати индиректни активности. Заедничките претпријатија треба да се финансираат од програмите на Унијата во рамките на повеќегодишната финансиска рамка за периодот 2021-2027 година („ПФР 2021-2027“). Заедничките претпријатија треба да можат да објавуваат повици за предлози до 31 декември 2028 година, во соодветно оправдани случаи поврзани со достапноста на преостанатиот буџет што произлегува од ПФР 2021-2027.
- (45) Во контекст на приоритетот на Комисијата во однос на Европскиот зелен договор поткрепен со соопштенијата на Комисијата од 11 октомври 2018 година за Одржлива биекономија на Унијата за Европа: Јакнење на врските меѓу економијата, општеството и животната средина, од 28 ноември 2018 година за Чиста планета за сите: Европска стратедиска долгорочна визија за просперитетна, модерна, конкурентна и климатски неутрална економија, од 11 март 2020 година за Нов акциски план за циркуларна економија: За почиста и поконкурентна Европа, од 20 мај 2020 година за Стратегијата на ЕУ за биодиверзитет за 2030 година: Враќање на природата во нашите животи, од 20 мај 2020 година за Стратегијата „Од фарма до виљушка“ за правичен здрав и еколошки прифатлив прехранбен систем и за Стратегијата за одржливост во областа на хемикалиите: Кон нетоксична животна средина од 17 октомври 2020 година, европскиот биосектор, вклучително и МСП, регионите и примарните производители, треба да станат климатски неутрални, со изразен циркуларен аспект и поодржливи, но истовремено и конкурентни во глобални размери. Стабилен, ефективен во однос на ресурсите и конкурентен иновациски екосистем на биолошка основа може да ја намали зависноста од необновливите фосилни сировини и минерални ресурси и да ја забрза нивната замена. Со него може да се развијат биолошки производи, минерали, процеси и хранливи материи од отпад и биомаса преку примена на одржливост и иновации насочени кон циркуларност. Таквиот екосистем може да создаде вредност од локалните сировини, вклучително и отпад, остатоци и споредни текови, и со тоа да поттикне отворање работни места, економско јакнење и развој преку Унијата, не само во урбани подрачја туку и во рурални крајбрежни области во

кои се произведува биомаса и кои се често периферни области со ретка можност да остварат корист од индустриски развој.

- (46) Заедничкото претпријатие за биоиндустрии основано во рамките на „Хоризонт 2020“ се насочило кон одржлива употреба на ресурси, особено во сектори со интензивно искористување на ресурси и големи резултати, како што се земјоделство, текстилно производство и градежништво, особено опфаќајќи ги локалните субјекти, производители, погони и фабрики. Во неговата периодична оценка објавена во октомври 2017 година, се наведува цврста група од 34 препораки коишто се одразени при осмислувањето на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија основано со оваа регулатива. Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија не е директно продолжување на Заедничкото претпријатие за биоиндустрии, туку програма што се темели врз постигнувањата на претходната иницијатива и со која се решаваат нејзините недостатоци. Во согласност со препораките, Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија треба да вклучи широк опсег на засегнати страни, меѓу кои и примарниот сектор (односно земјоделство, аквакултура, рибарство и шумарство), како и доставувачи на отпад, остатоци и споредни текови, регионалните власти и инвеститори за да се спречат пазарни недостатоци и неодржливи биопроекти. За да ги оствари своите цели, тоа треба да финансира само проекти со кои се почитуваат начелата на циркуларност, одржливост и ограничените можности на нашата планета.
- (47) Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија треба да воспостави групи за воведување што треба да служат како советодавни тела и активно да учествуваат во стратегиските дискусии за утврдување на агендата за партнерството. Од клучно значење е тие советодавни тела да се вклучат во управувачката структура за да се осигури пошироко учество и поголеми приватни инвестиции во секторот на циркуларна биекономија. Групите за воведување треба особено да му дадат поддршка на Управниот одбор на стратегиските состаноци на кои индустриските лидери и претставниците на засегнатите страни заедно со високи претставници на Комисијата се состануваат со трајниот Управен одбор за да дискутираат и да ја утврдат стратегиската насока на партнерството.
- (48) Главната цел на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство треба да придонесе за намалување на еколошкиот отпечаток на воздухопловството преку забрзување на развојот на климатски неутрални воздухопловни технологии за да може тие што поскоро да се воведат, со што значително ќе се придонесе за постигнувањето на амбициозните цели на Европскиот зелен договор и Регулацијата (ЕУ) 2021/1119 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁴⁾ („Европски закон за клима“) во однос на ублажување на влијанието на животната средина, односно намалување на емисиите за 55 % до 2030 година

¹⁴ Регулација (ЕУ) 2021/1119 на Европскиот парламент и на Советот од 30 јуни 2021 година за воспоставување на рамката за постигнување климатска неутралност и за изменување на Регулациите (ЕЗ) бр. 401/2009 и (ЕУ) 2018/1999 („Европски закон за клима“) (Сл. весник L 243, 9.7.2021 година, стр. 1).

во споредба со нивоата од 1990 година, и климатска неутралност најдоцна до 2050 година во согласност со Парискиот договор донесен според Рамковната конвенција за климатски промени на Обединетите нации ⁽¹⁵⁾. Оваа цел може единствено да се постигне преку забрзување и оптимизација на истражувањето и иновациските процеси во аеронаутиката и со подобрување на глобалната конкурентност на воздухопловната индустрија на Унијата. Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство треба да осигури дека чистото воздухопловство ќе остане безбедно, сигурно и ефикасно за воздухопловен пренос на патници и стока.

- (49) Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство се темели врз искуствата стекнати од Заедничкото претпријатие за чисто небо и чисто небо 2. Новото европско партнерство треба да биде поамбициозно така што ќе се сосредоточи на развивање револуционерни демонстрациски проекти. Во согласност со наодите од периодичната оценка на Заедничкото претпријатие за чисто небо 2, со новата иницијатива треба да се осигури дека секој демонстрациски проект е нужен за развојот на следните воздухопловни програми за да можат развиените технологии навистина да придонесат за најраното можно воведување како клучен приоритет. Затоа, новото заедничко претпријатие треба да се сосредоточи на зголемување на видливоста на своите цели на искористување и јакнење на способностите на заедничкото претпријатие за следење, управување и известување за да се одрази сложеноста на напорите вложени во истражување и иновации заради постигнување на целите на европското партнерство.
- (50) Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство треба да се заснова врз силно водство од европската воздухопловна индустрија и врз разновидна база на членство, во која ќе се обедини широк спектар на засегнати страни и идеи од цела Европа. За да се идентификуваат најперспективните пристапи и субјектите што можат да ги применуваат, Комисијата објави повик за изразување идеи и интерес за потенцијални членови. На Управниот одбор треба да му се овозможи да избере поврзани членови врз основа на резултатите од тој повик за да овозможи брзо проширување на групата членови.
- (51) За максимално да се зголеми и да се забрза влијанието на активностите на истражување и иновации што ги презедоа Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство и Заедничкото претпријатие за истражување на управувањето со воздушниот превоз на единственото европско небо 3 за ефективно намалување на емисиите и дигитализација на воздухопловната индустрија, тие заеднички претпријатија треба да настојуваат да остварат тесна соработка со Агенцијата за безбедност во воздухопловството (ЕАСА) на Европската Унија во работата на европското партнерство, со што ќе се осигури рана размена на знаење за нови развиени технологии. Таа соработка ќе биде клучна за побрзо прифаќање на пазарот, преку олеснување на процесот на сертификација на производите и услугите што ќе произлезат од тоа партнерство како што е

¹⁵ Сл. весник L 282, 19.10.2016 година, стр. 4.

пропишано со Регулативата (ЕУ) 2018/1139 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁶⁾.

- (52) За да се постигне максимална синергија меѓу програмите на ниво на Унијата, на национално и регионално ниво, членовите на групата претставници на држави на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство треба да истражат можности за обезбедување финансиска поддршка на национално ниво за извонредни предлози коишто Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство не ги избрало за финансирање поради преголем број пријави.
- (53) Европа се соочува со предизвикот да мора да има водечка улога во забрзувањето на еколошката преобразба на следната генерација на воздухоплови и интернализирањето на општествените трошоци што произлегуваат од емисиите на стакленички гасови во деловната дејност на воздушниот сообраќај и истовремено да продолжи да осигурува еднакво поле за натпревар за европските производи на глобалниот пазар. Затоа, Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство треба да ги поддржува европските претставници во напорите во полето на меѓународната стандардизација и меѓународното законодавство.
- (54) Интересот за водород значително порасна во последните пет години, со тоа што сите земји членки ја потпишаа и ја ратификуваа Рамковната конвенција за климатски промени на Обединетите нации (Париски договор) на 21-та конференција на страните (ЦОП21). Европскиот зелен договор има цел да ја трансформира Унијата во правично и просперитетно општество со модерна, ефикасна во однос на користењето на ресурсите и конкурентна економија во која нема да има емисии на стакленички гасови најдоцна до 2050 година. Приоритетните области вклучуваат чист водород, горивни ќелии, други алтернативни горива и складирање енергија. Водородот има истакнато место во соопштенијата од Комисијата од 8 јули 2020 година за Стратегија за водород за климатски неутрална Европа и за Енергија за климатски неутрална економија: Стратегија за интеграција на енергетскиот систем на ЕУ, како и за започнување на Европскиот сојуз за чист водород којшто ги обединува сите засегнати страни за да се утврдат технолошките потреби, инвестициските можности и регулаторните бариери заради изградба на чист систем на водород во Унијата што ќе придонесе за намалување на моменталната зависност од фосилни горива и на емисијата на стакленички гасови во релевантните сектори. Заедничкото претпријатие за чист водород може да овозможи прифаќање на резултатите од истражување и иновации (ИИ) по инвестициски рамки, како што се Европскиот сојуз за чист водород и Важни проекти од заеднички европски интерес (ИПЦЕИ) во областа на водородот.

¹⁶ Регулатива (ЕУ) 2018/1139 на Европскиот парламент и на Советот од 4 јули 2018 година за заедничките правила во полето на цивилното воздухопловство и за основање на Агенцијата за безбедност во воздухопловството на Европската Унија, и за изменување на Регулативите (ЕЗ) бр. 2111/2005, (ЕЗ) бр. 1008/2008, (ЕУ) бр. 996/2010, (ЕУ) бр. 376/2014 и на Директивите 2014/30/ЕУ и 2014/53/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот, и за укинување на Регулативите (ЕЗ) бр. 552/2004 и (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот и Регулативата (ЕЕЗ) бр. 3922/91 на Советот (Сл. весник L 212, 22.8.2018 година, стр. 1).

- (55) Посебни истражувачки и иновациски активности поврзани со примената на водородот се поддржуваат од 2008 година, главно преку Заедничките претпријатија за горивни ќелии и водород, односно Заедничкото претпријатие за ГЌВ и Заедничкото претпријатие за ГЌВ 2, во рамките на Седмата рамковна програма воспоставена со Одлуката бр. 1982/2006/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁷⁾ и „Хоризонт 2020“, како и преку традиционални проекти за соработка што ги опфаќаат сите фази/области на вредносниот синџир на водородот. Заедничкото претпријатие за чист водород треба да го зајакне и да го интегрира научниот капацитет на Унијата за да го забрза развојот и подобрувањето на напредните примени на чист водород подготвени за пазарот, за крајна употреба во областите на енергетика, транспорт, градежништво и индустрија. Тоа ќе биде единствено можно доколку се комбинира со јакнењето на конкурентноста на вредносниот синџир на чист водород на Унијата, а особено МСП.
- (56) За да се постигнат научните цели на Заедничкото претпријатие за чист водород, сите сектори што се опфатени со економијата на хидроген треба да добијат можност да се вклучат во подготовката и спроведувањето на стратешката агенда на истражување и иновации. Во активностите што ги презема Заедничкото претпријатие за чист водород треба да се земат предвид дисруптивните технолошки траектории коишто се алтернатива на конвенционалните технологии. Јавниот сектор треба да биде вклучен, особено регионалните и националните власти, при што вторите се одговорни за воспоставување климатски политики и мерки поврзани со пазарните механизми, за да се пополнат празнините меѓу развојот на технологии подготвени за пазар и нивното широко прифаќање.
- (57) Заедничкото претпријатие за чист водород ја вклучува истражувачката заедница како член на здружението „Hydrogen Europe Research“, па затоа не треба да се основа тело што дава научни консултации.
- (58) Бидејќи водородот може да се користи како гориво или како носител на енергија и за складирање енергија, од основно значење е партнерството за чист водород да воспостави структурирана соработка со многу други европски партнерства, особено со оние за крајна употреба. Европското партнерство за чист водород треба особено да соработува со европските партнерства за нулта емисија во патниот и водениот сообраќај, за европска железница, за чисто воздухопловство, за процеси за планета и за чист челик. За таа цел, треба да се воспостави структура што ќе поднесува извештаи до Управниот одбор за да се осигури соработката и синергиите меѓу тие партнерства во доменот на водородот. Заедничкото претпријатие за чист водород би било единственото партнерство што е насочено кон технологиите на производство на водород. Соработката со партнерствата за крајна употреба треба особено да се насочат

¹⁷ Одлука бр. 1982/2006/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 18 декември 2006 година за Седмата рамковна програма на Европската комисија за истражување, технолошки развој и демонстрациски активности (2007-2013) (Сл. весник L 412, 30.12.2006 година, стр. 1).

кон демонстрација на технологијата и заедничко дефинирање на спецификациите.

- (59) Железниците придонесуваат за единствената европска транспортна област (СЕТА) и претставуваат основен елемент на долгорочната стратедиска политика за одржлив развој на Унијата. Во однос на економскиот обем, директната бруто-додадена вредност на европскиот железнички сектор изнесува 69 милијарди евра, а индиректната вредност достигнува 80 милијарди евра. 1,3 милиони лица се директно вработени во железничкиот сектор, а индиректно повеќе од еден милион.
- (60) Во соопштението на Комисијата од 10 март 2020 година за Новата индустриска стратегија за Европа се истакнува дека индустриите на одржлива и паметна мобилност, како што е железничката индустрија, имаат одговорност и потенцијал да ја поттикнат дигиталната и зелената транзиција, да ја поддржат европската индустриска конкурентност и да ја подобрат можноста за поврзување. Оттука, патниот, воздухопловниот и водениот сообраќај треба да придонесат за намалување на емисиите во транспортот за 90 % до 2050 година. Денес 75 % од копнениот товарен сообраќај се одвива по патишта и еден од приоритетите е значителен дел од тој сообраќај да се префрли на железницата и внатрешните водни патишта.
- (61) Заедничкото претпријатие „Shift2Rail“ е основано во 2014 година за управување со активностите за истражување, развој и вреднување на претходната иницијатива на „Shift2Rail“ преку комбинирање финансиски средства од јавниот и приватниот сектор обезбедени од неговите членови и преку искористување на внатрешните и надворешните технички ресурси. Со него се воспоставија нови форми на соработка, кои се во согласност со правилата за конкурентност, меѓу засегнатите страни од целиот вредносен синџир на железницата и надвор од традиционалниот железнички сектор и се вклучи искуството и стручноста на Агенцијата за железници на Европската Унија за прашања поврзани со интероперабилност и безбедност.
- (62) Целта на Заедничкото претпријатие за европска железница треба да биде воспоставување интегрирана европска железничка мрежа со висок капацитет преку отстранување на пречките за интероперабилност и обезбедување решенија за целосна интеграција, вклучително и управување со сообраќај, возила, инфраструктура и услуги, со цел да се постигне побрзо прифаќање и воведување проекти и иновации. Притоа треба да се искористи огромниот потенцијал за дигитализација и автоматизација за да се намалат трошоците на железницата и да се зголеми нејзината флексибилност и сигурност, и таквата мрежа треба да се заснова врз стабилна архитектура на референтен функционален систем којашто е заедничка за секторот, во координација со Агенцијата за железници на Европската Унија.
- (63) Заедничкото претпријатие за европска железница треба во својот мастер-план да ги дефинира приоритетните истражувачки и иновациски активности, и целокупната архитектура на системот и усогласен оперативен пристап, вклучително и демонстрации од големи размери и водечки области коишто се

потребни за да се забрза продорот на интегрирани, интероперабилни и стандардизирани технолошки иновации потребни за да се поддржи единствената европска железничка област.

- (64) Железницата е комплексен систем со многу тесна интеракција меѓу раководителите на инфраструктурата, железничките претпријатија (операторите на возови) и нивната соодветна опрема (инфраструктура и возила). Невозможно е да се оствари иновација без заеднички спецификации и стратегија во целиот железнички систем. Затоа, системскиот столб на Заедничкото претпријатие за европска железница, во чии рамки ќе се собираат информации од релевантни засегнати страни од заедничкото претпријатие и надвор од него, треба да му овозможи на секторот да се усогласи околу единствен оперативен концепт и систем на архитектура, вклучително и дефинирање на услугите, функционалните блокови и интерфејси, кои се во основата на работењето на железничкиот систем. Тој треба да ја обезбеди сеопфатната рамка за да осигури дека истражувањето се насочува кон барањата на клиентот и оперативните потреби коишто се општоприфатени и споделени. Резултатите на системскиот столб треба да поддржат интероперабилност за целата железничка мрежа, вклучително и основната и сеопфатна мрежа на ТЕН-Т, и главните и регионалните линии коишто не се вклучени во ТЕНТ-Т. Моделот на управување и процесот на одлучување на Заедничкото претпријатие за европска железница треба да ја одрази водечката улога на Комисијата во обединувањето и интеграцијата на европскиот железнички систем, особено во брзото и ефективно спроведување на единствениот оперативен концепт и архитектурата на системот со вклучување на приватните партнери во советодавна улога и улога на техничка поддршка.
- (65) За да се осигури дека резултатите од истражувањата на ниски нивоа на технолошка подготвеност (НТП) ефективно се користат на повисоки НТП, а особено од Заедничкото претпријатие за европска железница, програмската канцеларија на Заедничкото претпријатие за европска железница треба да спроведува такви активности.
- (66) Доколку е потребно за да се осигури брза транзиција и проширување на членството, на Управниот одбор на Заедничкото претпријатие за европска железница треба да му се овозможи да ги избере поврзаните членови врз основа на резултатите од повик за изразување интерес објавен од Комисијата.
- (67) Во контекст на приоритетите на Комисијата во однос на целите за одржлив развој на Обединетите нации, а особено целта за одржлив развој бр. 3, и заедничкото соопштение од Комисијата под наслов „Кон сеопфатна стратегија за Африка“ од 9 март 2020 година, Унијата се залага да придонесе кон осигурувањето здрав живот и унапредувањето благосостојба за сите, кон градење уште посилни партнерства меѓу двата континента и кон поддршка на развојот на капацитетите за истражување и иновации во Африка. Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ треба да се насочи кон решавање на недостигот од соодветна дијагностика, лекување и вакцини, меѓу другите таканаречени здравствени технологии, со цел борба против заразни болести, како што се ХИВ, маларија и туберкулоза, но и други заразни болести поврзани

со сиромаштија и занемарени заразни болести што преовладуваат во Африка, а особено во Супсахарска Африка. Пандемијата на КОВИД-19 покажа дека поради поголемата поврзаност на различни региони во светот, преку светската трговија и туризмот, заразните болести може брзо да се прошират во целиот свет. Развојот на здравствените технологии е затоа клучен за да се ограничи ширењето на заразните болести, како и во борбата против нив по ширењето, за да се заштити здравјето на граѓаните во засегнатите земји и во Унијата. За да се постигне посилено глобално водство во областа на здравјето од претходна иницијатива на ЕДЦТП2, опсегот на партнерството треба да се прошири на одговор на заканите од нови заразни болести, сè поголемиот проблем на антимикробна отпорност и коморбидитети на незаразните болести.

- (68) За борбата со заразните болести што ја погодуваат Супсахарска Африка со примена на алатки на модерната технологија потребна е вклученост на голема група чинители и долгорочни обврски. Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТП3 треба да посредува во продуктивното и одржливо вмрежување и соработка север - југ и југ - југ, во рамките на кое ќе се градат односи со мноштво организации од јавниот и приватниот сектор заради јакнење на проектната и институционалната соработка. Програмата треба исто така да помогне да се воспостават нови соработки север - југ и југ - југ заради спроведување студии во повеќе земји и на повеќе локации во Супсахарска Африка. Покрај тоа, редовна меѓународна конференција, форумот на Партнерството за клинички испитувања на европските земји и земјите во развој (ЕДЦТП) треба да обезбеди платформа за научниците и релевантните мрежи од Европа, Африка и други региони за споделување наоди и идеи, и за воспоставување врски на соработка.
- (69) Заедничкото претпријатие за глобално здравје за ЕДЦТП3 треба да се потпира на искуствата стекнати во текот на програмите за ЕДЦТП и ЕДЦТП2, во кои се постигнуваат резултати со искористување на инвестициите на Унијата, земјите членки, поврзаните земји и африканските земји, а кои не би можеле да ги постигнат поединечни земји ниту би можеле да се остварат само со рамковната програмата за истражување на Унијата. Здружението за ЕДЦТП, кое ги претставува земјите учеснички во програмата, треба да придонесе со дополнителни активности и може да придонесе финансиски за програмата за ЕДЦТП3 и за нејзиното спроведување. Тоа треба да обезбеди значајно учество и вклученост на супсахарските земји во процесите на носење одлуки, што е клучно за справување со товарот на болести во супсахарските земји. Заедничкото претпријатие треба да вклучува други меѓународни вложувачи во истражување, како што се филантропи, фармацевтската индустрија и други трети земји, кои треба да придонесат за партнерството како партнери што даваат придонеси на *ад хок* основа. Покрај тоа, за да го зголеми влијанието на програмата, Заедничкото претпријатие за глобално здравје за ЕДЦТП3 треба да има, за посебни повици, можност да идентификува правни субјекти што би можеле да учествуваат во индиректни активности. Треба да е можно да се предвиди во работната програма дека таквите правни субјекти не би биле прифатливи за финансирање од заедничкото претпријатие.

- (70) Заедничкото претпријатие за глобално здравје за ЕДЦТПЗ ги вклучува земјите членки и поврзаните земји како членки на Здружението за ЕДЦТПЗ, па оттука не треба да се воспоставува група претставници на држави.
- (71) Неопходно е активностите за истражување што ги финансира Заедничкото претпријатие за глобално здравје за ЕДЦТПЗ, или кои се поинаку опфатени со неговата работна програма, да се во целост усогласени во Повелбата за основните права на Европската Унија, Европската конвенција за човекови права и нејзините дополнителни протоколи, етичките начела вградени во Декларацијата на Светското здружение на лекари од Хелсинки од 2008 година, стандардите за добра клиничка практика донесени на Меѓународната конференција за усогласување на техничките барања за регистрација на фармацевтски производи за човечка употреба, релевантното законодавство на Унијата и локалните етички барања на земјите во кои треба да се спроведуваат истражувачките активности. Покрај тоа, Заедничкото претпријатие за глобално здравје за ЕДЦТПЗ треба да бара иновациите и интервенциите што се развиени врз основа на резултатите од индиректните активности поддржани од програмата да бидат финансиски достапни и пристапни за ранливото население.
- (72) За Заедничкото претпријатие за глобално здравје за ЕДЦТПЗ да поттикне и да има успешно учество во партнерството, финансирањето на заедничкото претпријатие треба да биде ограничено на правни субјекти со седиште во земјите членки или поврзаните земји или со седиште во земјите членки на Здружението за ЕДЦТП, во согласност со Регулативата за „Хоризонт Европа“. Субјектите со седиште во Супсахарска Африка или трети земји треба и натаму да можат да учествуваат во повиците без да примаат финансиски средства. Дополнително, треба да може субјектите со седиште во други земји што не се членки на Здружението за ЕДЦТПЗ да бидат подобни за финансирање во повици од одредени области или во случај на повик којшто се однесува на вонредна состојба во областа на јавното здравје, ако тоа е предвидено во работната програма. Заедничкото претпријатие за глобално здравје за ЕДЦТПЗ треба да ги преземе сите соодветни мерки, вклучително и договорни мерки, за да ги заштити финансиските интереси на Унијата. Треба да се настојува на склучување договори за наука и технологија со трети земји. Пред нивното склучување, ако субјекти со седиште во трета земја без таков договор учествуваат со финансирање во индиректна активност, Заедничкото претпријатие за глобално здравје за ЕДЦТПЗ треба да примени алтернативни мерки за заштита на интересите на Унијата, односно финансискиот координатор на активноста треба да има седиште во земја членка или поврзана земја и износот на претфинансирањето како и одредбите за обврски од договорот за неповратна помош треба да се усогласат за соодветно да се земат предвид финансиските ризици.
- (73) Во контекст на приоритетите на Комисијата за „Економија во интерес на граѓаните“ и „Европа подготвена за дигиталната ера“, европската индустрија, вклучително и МСП, треба да стане позелена, поциркуларна и подигитална, но истовремено да остане конкурентна на глобално ниво. Комисијата ја нагласи

улогата на медицинските уреди и дигиталните технологии во надминувањето на новите предизвици и употребата на услугите на е-здравство заради обезбедување висококвалитетна здравствена заштита и повика да се обезбеди набавка на финансиски пристапни лекови за да се исполнат потребите на Унијата и истовремено да се поддржи иновативната фармацевтска индустрија којашто е водечка во светот. Заедничкото претпријатие за иницијатива за иновативно здравје има цел да придонесе за јакнење на конкурентноста на здравствената индустрија на Унијата, темелот на економијата на Унијата што се темели врз знаење, зголемена економска активност во развојот на здравствени технологии, а особено на интегрирани здравствени решенија, и на тој начин да послужи како алатка за зголемување на технолошкото водство и поттикнување дигитална трансформација на нашите општества. Таквите политички приоритети може да се постигнат преку обединување на клучните актери, односно академската заедница, претпријатија со различна големина и крајни корисници на здравствените иновации, во јавно-приватно партнерство во областа на здравственото истражување и иновации. Заедничкото претпријатие за иницијатива за иновативно здравје треба да помогне да се постигнат целите на „Европскиот план за борба против ракот“ и Европскиот акциски план „Едно здравје“ за борба против антимикробна отпорност. Заедничкото претпријатие за иницијатива за иновативно здравје треба да биде во согласност со соопштенијата на Комисијата за Нова индустриска стратегија за Европа од 10 март 2020 година, за Стратегија за МСП за одржлива и дигитална Европа од 10 март 2020 година и за Фармацевтската стратегија на Европа од 25 ноември 2020 година.

- (74) Заедничкото претпријатие за иницијатива за иновативно здравје се темели врз искуството на Заедничкото претпријатие за иницијатива за иновативни лекови 2 (Заедничко претпријатие за ИМИ2), вклучително и работата на претходната иницијатива за борба со пандемијата на КОВИД-19. Во согласност со препораките на периодичната оценка на Заедничкото претпријатие за ИМИ2, последователна иницијатива треба да овозможи активна соработка на други индустриски сектори со фармацевтската индустрија за да се искористи нивното стручно знаење во развојот на нови интервенции во областа на здравствената заштита. Затоа, индустрискиот сектор треба да ги опфати биофармацевтскиот и биотехнолошкиот сектор и секторот за медицинска технологија, вклучително и компании коишто се активни во дигиталната област. Делокругот на заедничкото претпријатие треба да опфаќа превенција, дијагностика, лекување и управување со болести и мора да биде воспоставен така што ќе го земе предвид големиот товар за пациентите или општеството, поединечно или заедно, поради сериозноста на болеста или бројот на заболени лица, како и големото економско влијание на болеста за пациентите и за системите на здравствена заштита. Финансираните активности мора да одговараат на потребите на јавното здравство и да го поддржуваат развојот на идни здравствени иновации коишто се безбедни, насочени кон луѓето, ефективни, финансиски ефикасни и достапни за пациентите и за системите на здравствена заштита.

- (75) За да се создаде најдобра можност за осмислување нови научни идеи и успешни истражувачки и иновациски активности, клучни актери во Заедничкото претпријатие за иницијатива за иновативно здравство треба да бидат истражувачи од различни видови на субјекти, како јавни, така и приватни. Истовремено, крајните корисници, како што се граѓаните на Унијата, здравствените работници и давателите на здравствена заштита треба да дадат свој придонес во стратегиското обликување и активностите на заедничкото претпријатие за да осигурат дека тоа одговара на нивните потреби. Покрај тоа, регулаторните тела на ниво на Унијата и на националните регулаторни тела, телата за процена на здравствените технологии и носителите на трошоците за здравствена заштита треба исто така во рана фаза да придонесат за активностите на партнерството, при што ќе осигурат отсуство на каков било конфликт на интереси, за да се зголеми веројатноста дека резултатите од финансираните активности ги исполнуваат барањата потребни за прифаќање, а со тоа овозможуваат постигнување на очекуваните влијанија. Таквиот целокупен придонес треба да помогне во подобро насочување на истражувачките напори кон областите каде што постојат неисполнети потреби.
- (76) Постојните здравствени предизвици и закани се глобални. Затоа, Заедничкото претпријатие за иницијатива за иновативно здравје треба да биде отворено за учество на меѓународните академски, индустриски и регулаторни актери, за да се оствари корист од поширок пристап до податоци и стручност, да се одговори на новите здравствени закани и да се постигне потребното општествено влијание, а особено подобри здравствени исходи за граѓаните на Унијата. Истовремено, повеќето од активностите на партнерството треба да се спроведуваат во земјите членки и во поврзаните земји на „Хоризонт Европа“.
- (77) Целите на партнерството треба да се насочат кон претконкурентската област, на тој начин создавајќи безбедно место за ефикасна соработка меѓу претпријатијата активни во различни области на здравствените технологии. За да се одрази интегративната природа на Заедничкото претпријатие за иницијатива за иновативно здравје, да се помогне поврзувањето на секторите на здравствената индустрија и да се зајакне соработката меѓу индустријата и академската заедница, повеќето од проектите финансирани од заедничкото претпријатие треба да бидат меѓусекторски.
- (78) Изразот клучни технологии се однесува на електронските компоненти и системи врз кои се темелат сите важни економски сектори. Комисијата ја истакна потребата од совладување на таквите технологии во Европа, а особено во контекст на остварување на приоритетите на европската политика, како што е дигиталното водство. Поради важноста на областа и предизвиците со кои се соочуваат засегнатите страни во Унијата, потребно е итно дејствување за да не остане ниту една слаба карика во синџирот на иновации и вредности на Европа. Затоа, треба да се воспостави механизам на ниво на Унијата за да се поврзе и да се насочи давањето поддршка на земјите членки, Унијата и приватниот сектор за истражување и иновации во електронски компоненти и системи.
- (79) Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии треба да се занимава со јасно утврдени теми што ќе им овозможат на европските

индустрии во поширока смисла да осмислуваат, да произведуваат и да користат најиновативни технологии во електронските компоненти и системи. Структурна и координирана финансиска поддршка на европско ниво е нужна за да им се помогне на истражувачките тимови и на европските индустрии да ја задржат својата моментална предност како предводници во исклучително конкурентниот меѓународен контекст и да се отстранат недостатоците во технологиите коишто се клучни за дигиталната трансформација во Европа којашто ги одразува темелните вредности на Унијата, вклучително и приватноста и довербата, безбедноста и сигурноста. Соработката меѓу засегнатите страни од екосистемот што ги претставуваат сите сегменти од вредносниот синџир, е суштинска за развојот на нови технологии и брзо прифаќање на иновациите на пазарот. Отвореноста и флексибилноста за интеграција на релевантните засегнати страни, а особено на МСП, во новите или блиску поврзаните технолошки области, или во двете, исто така е од витално значење.

- (80) Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии треба да ги комбинира финансиските и техничките средства коишто се клучни за да се совлада растечкото темпо на иновации во оваа област, да создаде важни ефекти на прелевање за општеството и да споделува ризик преку усогласување на стратегиите и инвестициите со заедничкиот европски интерес. Затоа, членови на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии треба да бидат Унијата, земјите членки и поврзаните земји на „Хоризонт Европа“ на доброволна основа, како и здруженија како приватни членови коишто ги претставуваат своите составни субјекти. Со учеството на земјите членки дополнително ќе се олесни доследното усогласување со националните програми и стратегии, со што ќе се намали преклопување и фрагментација на напорите и истовремено ќе се осигурат синергии меѓу засегнатите страни и активностите.
- (81) При спроведувањето на придонесите на земјите учеснички на нивните национални учесници во индиректни активности, Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии треба да земе предвид дека земјите учеснички треба да се придржуваат до строги национални буџетски правила. Во тој однос, земјите учеснички треба да преземат индикативни финансиски обврски пред донесувањето на секоја годишна работна програма и треба да склучат правно обврзувачки договори со заедничкото претпријатие, со што ќе ги обврзат земјите учеснички на аранжмани на плаќање на нивните придонеси за индиректни активности во текот на целиот животен циклус на заедничкото претпријатие. Такви договори треба да се склучуваат во контекст на годишната буџетска постапка и програмирање на заедничкото претпријатие. Управниот одбор треба да донесе годишна работна програма во која таквите индикативни обврски ќе бидат соодветно земени предвид. Одборот на јавни органи треба да избере предлози. Дури по тие чекори, и во согласност со финансиските правила на заедничкото претпријатие, лицето за овластување треба да ги преземе буџетските и законските обврски за тие директни активности.

- (82) Како продолжување на практиката воспоставена во Заедничкото претпријатие за ЕЦСЕЛ, потребно е отстапување од член 34 од Регулативата за „Хоризонт Европа“ за да се овозможи примена на различни стапки на финансирање во зависност од видот на учесникот, а особено МСП и непрофитни правни субјекти, и видот на активноста, без исклучок за сите корисници од сите земји учеснички. Со тоа ќе се осигури соодветна рамнотежа на учество на засегнатите страни во активностите финансирани од Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии и ќе се поттикне повисоко ниво на вклученост на МСП, како што се препорачува во периодичната оценка на Заедничкото претпријатие за ЕЦСЕЛ.
- (83) Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии ги вклучува земјите членки и поврзаните земји како членки на Одборот на јавни органи, па оттука не треба да се воспоставува група претставници на држави.
- (84) Со правната рамка на Унијата за единствено европско небо воспоставена со Регулативата (ЕЗ) бр. 549/2004 на Европскиот парламент и на Советот⁽¹⁸⁾ се настојува да се реформира европскиот систем за управување со воздушниот сообраќај (АТМ) преку институционални, оперативни, технолошки и регулаторни активности со цел да се подобри неговото функционирање во однос на капацитетот, сигурноста, ефикасноста и влијанието врз животната средина.
- (85) Со проектот за истражување и развој на АТМ на единственото европско небо („проектот СЕСАР“) воспоставен со Регулативата (ЕЗ) бр. 219/2007⁽¹⁹⁾ се настојува да се модернизира АТМ и да се обединат технолошките и оперативните иновации за поддршка на единственото европско небо. Целта е да се обезбедат технолошки решенија за високофункционален АТМ до 2035 година за се овозможи незадушено и побезбедно функционирање на секторот за воздушен сообраќај што е поприфатливо за животната средина и за климата, во согласност со Европскиот зелен договор и Европскиот закон за клима. Проектот СЕСАР се состои од три меѓусебно поврзани, континуирани и развојни процеси на соработка со кои се дефинираат, се развиваат и се воведуваат иновативни технолошки системи и оперативни постапки врз кои се темели дигиталното европско небо дефинирано во главниот план за АТМ од Одлуката 2009/320/ЕЗ на Советот⁽²⁰⁾.
- (86) Главниот план за АТМ е алатка за планирање на модернизацијата на АТМ во цела Европа, во рамките на кој се поврзуваат истражувачките и иновациските

¹⁸ Регулатива (ЕЗ) бр. 549/2004 на Европскиот парламент и на Советот од 10 март 2004 година за утврдување на рамката за создавање на единственото европско небо (Сл. весник L 96, 31.3.2004 година, стр. 1).

¹⁹ Регулатива (ЕЗ) бр. 219/2007 на Советот од 27 февруари 2007 година за основањето Заедничко претпријатие за развој на новата генерација на европскиот систем за управување со воздушниот сообраќај (СЕСАР) (Сл. весник L 64, 2.3.2007 година, стр. 1).

²⁰ Одлука 2009/320/ЕЗ на Советот од 30 март 2009 година за одобрување на главниот план за управување со воздушниот сообраќај на проектот за АТМ на единственото европско небо (СЕСАР) (Сл. весник L 95, 9.4.2009 година, стр. 41).

активности во областа на АРМ со активности за воведување за да се постигнат целите на функционирање на единственото европско небо.

- (87) Заедничкото претпријатие СЕСАР е основано со цел управување со фазите на дефинирање и развој на проектот СЕСАР, преку комбинирање финансирање од јавниот и приватниот сектор обезбедено од неговите членови и преку искористување на внатрешните и надворешните технички ресурси, како и заради извршување и ажурирање, по потреба, на мастер- план за управување со европскиот воздушен сообраќај. Со него се воспоставува нова и ефикасна форма на соработка меѓу засегнатите страни во сектор каде што напредок е единствено можен доколку сите засегнати страни воведат нови решенија на усогласен начин. Со оглед на тоа што СЕСАР во меѓувреме стана препознатлив поим, новото Заедничко претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 треба да продолжи да го користи.
- (88) Заедничко претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 треба да се потпира на искуството на Заедничкото претпријатие СЕСАР и да ја продолжи својата координативна улога во истражувањето на АТМ во Унијата. Главните цели на Заедничко претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 треба да бидат да се зајакне и дополнително да се интегрира капацитетот за истражување и иновации во Европа, да се придонесе за забрзување на дигитализацијата на секторот и тој да се направи поотпорен и поприспособлив на флукуациите во сообраќајот. Со него треба да се зајакне, преку иновации, конкурентноста на воздушниот превоз со и без екипаж и услугите на АТМ, за да се поддржи економско закрепнување и раст. Со него треба да се развие и да се забрза прифаќањето на иновативните решенија на пазарот за воздушниот простор на единственото воздушно небо да стане најефикасно небо за летање во светот, а истовремено и најприфатливо за животната средина.
- (89) Новото Заедничко претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 треба да може да развие и да потврди технички придонес за помош на Комисијата во регулаторните активности поврзани со АТМ, на пример, подготовка на сите технички документи за заедничките проекти воспоставени во рамките на Регулацијата на Европскиот парламент и на Советот за спроведување на единственото европско небо, спроведување технички испитувања или поддршка на активностите за стандардизација. Тоа треба исто така да осигури и управување со главниот план за управување со европскиот воздушен сообраќај којшто е одобрен со Одлуката 2009/320/ЕЗ, вклучително и негово следење и ажурирање и известување за него. Покрај тоа, Комисијата треба да има број на гласови пропорционален со придонесот на Унијата во буџетот, а најмалку 25 % од гласовите. Ваквата поставеност осигурува дека Комисијата ја задржува својата силна способност да управува, од перспектива на политика, со работата на заедничкото претпријатие во врска со тие задачи преку зајакнати механизми на надзор воспоставени за такви тела.
- (90) Учеството во Заедничко претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 треба да биде отворено за најширок можен опсег и застапеност на засегнати страни од сите земји членки и поврзаните земји на „Хоризонт

Европа“, вклучително и МСП, преку различни форми на учество. Особено, учеството треба да осигури соодветна рамнотежа меѓу производителите на опрема за воздухопловство со и без екипаж, корисниците на воздушниот простор, давателите на воздухопловни услуги, војската и здруженијата на професионални работници, и да им даде можности на МСП, академската заедница и на истражувачките организации. За да се утврдат најперспективните пристапи и субјекти што можат да ги остварат, Комисијата објави повик за изразување интерес за потенцијални членови. На Управниот одбор треба да му се овозможи да избере поврзаните членови врз основа на резултатите од тој повик за да овозможи брзо проширување на групата членови.

- (91) Надоместоците за прелетување во целост се на товар на корисниците на воздушниот простор, кои директно придонесуваат за активностите за истражување и развој финансирани од големите заинтересирани стани во АТМ, како што се давателите на воздухопловни услуги или производствената индустрија за градење и опремување на воздухопловите коишто ги користат корисниците на воздушниот простор. Затоа, корисниците на воздушниот простор треба да бидат соодветно застапени во Управниот одбор на Заедничко претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3.
- (92) За да се осигури дека резултатите од прелиминарното истражување на АТМ (ниски НТП) ефективно се користат на повисоки НТП, а особено од Заедничко претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3, програмската канцеларија на заедничкото претпријатие треба да управува со таквите активности.
- (93) Агенцијата Евроконтрол ја поседува соодветната инфраструктура и потребните административни, ИТ, комуникациски и логистички услуги на поддршка. Заедничко претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 треба да ја искористи таквата инфраструктура и услугите на Евроконтрол. Во овој контекст, постојат малку потенцијални синергии што би можеле да се остварат преку здружување на административните ресурси со други заеднички претпријатија преку заеднички аранжман на деловна поддршка. Поради тоа, Заедничко претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 треба да се из земе од аранжманот за деловна поддршка утврден со оваа регулатива.
- (94) Заради создавање широка база на засегнати страни за да се осигури остварувањето на целите на партнерството за паметни мрежи и услуги, основано е Здружението на индустријата за паметни мрежи и услуги 6Г (6Г-ИА) врз основа на претходното здружение. Се очекува дека новото здружение на индустријата во првите години од своето основање ќе има само ограничен број составни и придружни субјекти, но целта е да му се придружат нови членови од групите засегнати страни коишто се активни во вредносниот синџир на паметните мрежи и услуги. Со оглед на неговата очекувана скромна големина и влијанието врз составните субјекти коишто се МСП, не е одржливо здружението да придонесува за 50 % од административните трошоци на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги во текот на целиот негов животен циклус, а особено во првите години од неговото основање. Покрај тоа,

кризата предизвикана од пандемијата на КОВИД-19 и нејзиното влијание врз економијата создаде предизвици за европските економски чинители, вклучително и во областа на информатичката и комуникациската технологија. Затоа, треба да се осигури дека приватните партнери на заедничкото претпријатие можат да ги исполнат своите обврски, а условите да останат привлечни и да поттикнат нови партнери да се приклучат кон здружението. Минималниот процент на годишниот финансиски придонес за административните трошоци од членовите коишто не се Унијата треба затоа да биде 20 % од вкупните годишни административни трошоци. Особено треба да е можно составните субјекти коишто се МСП да придонесуваат помалку од поголемите претпријатија. Членовите на заедничкото претпријатие коишто не се Унијата треба да настојуваат да го зголемат бројот на составни или придружни субјекти за го зголемат нивниот придонес на 50 % од административните трошоци на заедничкото претпријатие во текот на неговиот животен век.

- (95) Во контекст на приоритетите на Комисијата за периодот 2019-2024 година „Европа подготвена за дигиталната ера“, „Економија во интерес на граѓаните“ и целите на политиката утврдени во контекстот на нејзиното соопштение „Обликување на дигиталната иднина на Европа“, Европа треба да развие клучна дигитална инфраструктура којашто ќе се темели врз 5Г-мрежите и да ги изгради своите технолошки капацитети за 6Г до 2030 година. Во овој контекст, Комисијата ја истакна стратегиската важност на европското партнерство за паметни мрежи и услуги во обезбедувањето сигурни услуги коишто се темелат врз можноста за поврзување на потрошувачите и претпријатијата. Тие приоритети може да се остварат преку поврзување на клучните актери, односно индустријата, академската заедница и јавните органи, во европско партнерство коешто се темели врз постигнувањата на претходната иницијатива на јавно-приватно партнерство за 5Г-инфраструктура, во чии рамки успешно се развија технологии и стандарди за 5Г.
- (96) Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги е осмислено да одговори на прашања на политика во полето на дигиталната инфраструктура, да го поддржи воведувањето на 5Г-инфраструктура во рамките на опсегот на програмата Инструмент за поврзување на Европа во дигиталниот сектор 2 (ЦЕФ2) воспоставен со Регулативата (ЕУ) 2021/1153 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²¹⁾ и да го прошири технолошкиот опсег на истражувањето и иновациите за 6Г-мрежите. Тоа треба, со активна вклученост на земјите членки, да го зајакне одговорот на политиката на Унијата и на општествените потреби во однос на мрежната енергетска ефикасност, кибербезбедноста, технолошкото водство, приватноста и етиката, и треба да го прошири опсегот на истражувањето и иновациите од мрежите на давање услуги во облак, како и на компоненти и уреди за давање услуги на граѓаните и широк опсег на

²¹ Регулатива (ЕУ) 2021/1153 на Европскиот парламент и на Советот од 7 јули 2021 година за воспоставување на инструментот за поврзување на Европа и за укинување на Регулативите (ЕУ) бр. 1316/2013 и (ЕУ) бр. 283/2014 (Сл. весник L 249, 14.7.2021 година, стр. 38).

економски сектори, како што се здравствената заштита, транспортот, производството и медиумите.

- (97) Целите на јавна политика поврзани со паметните мрежи и услуги не може да ги остварат исклучиво индустријата и Комисијата. За нивно остварување на холистички и координиран начин, потребно е посебно стратемиско учество на земјите членки како дел од управувачката структура. Затоа, Управниот одбор треба во најголема можна мера да ги земе предвид мислењата на групите претставници на државите, особено во однос на стратемиските насоки во врска со работните програми и одлуките за финансирање.
- (98) Напредните 5Г-инфраструктури ќе бидат основа за развој на екосистемите за дигитална и зелена транзиција и во следниот чекор, за подготвеноста на Европа да ја прифати 6Г-технологијата. Програмата ЦЕФ2 во дигиталниот сектор, како и Програмата за дигитална Европа (ДЕП) воспоставени со Регулотивата (ЕУ) 2021/694 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²²⁾ и ИнвестЕУ воспоставен со Регулотивата (ЕУ) 2021/523 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²³⁾ нудат можности за развој на дигитални екосистеми коишто се темелат врз 5Г-технологија, а подоцна и врз 6Г. Земајќи го предвид широкиот опсег на јавни и приватни претпријатија вклучени во таквите проекти за воведување, од клучно значење е да се координира воспоставувањето стратемиска агенда, придонесот за програмирањето и информирањето и вклученоста на засегнатите страни во врска со таквите програми. Како стратемиска основа за тие задачи, Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги треба да го координира развојот на стратемиските агенди за воведување за релевантните области на воведување, како што се 5Г-системите покрај патиштата и железниците. Во тие агенди треба, меѓу другото, да го поддржи воведувањето планови за воведување, главните опции за модели за соработка и други стратемиски прашања.
- (99) Во член 20(3) од Регулотивата за „Хоризонт Европа“ се предвидува дека доколку е соодветно, Комисијата или телото за финансирање мора да спроведе безбедносна контрола за повиците коишто отвораат прашања на безбедноста.
- (100) Во согласност со Заклучоците на Советот од 3 декември 2019 година и Препораката од 26 март 2019 години за кибербезбедноста на 5Г-мрежите за координирана активност на ниво на Унијата, групата на земјите членки за соработка во областа на мрежната и информатичката безбедност го објави инструментариумот на мерки на ЕУ за ублажување на ризикот во однос на кибербезбедноста на 5Г-мрежите од 20 јануари 2020 година („инструментариум“). Инструментариумот вклучува низа стратемиски и технички мерки, како и активности за поддршка за да се намалат главните кибербезбедносни ризици на 5Г-мрежите, кои се утврдени во извештајот за усогласената процена на ризик, и за да даде насоки за избор на мерки што треба

²² Регулатива (ЕУ) 2021/694 на Европскиот парламент и на Советот од 29 април 2021 година за воспоставување на Програмата за дигитална Европа и за укинување на Одлуката (ЕУ) бр. 2015/2240 (Сл. весник L 166, 11.5.2021 година, стр. 1).

²³ Регулатива (ЕУ) 2021/523 на Европскиот парламент и на Советот од 24 март 2021 година за воспоставување на Програмата ИнвестЕУ и за изменување на Регулотивата (ЕУ) бр. 2015/1017 (Сл. весник L 107, 26.3.2021 година, стр. 30).

да бидат приоритетни во плановите за ублажување на национално ниво и на ниво на Унијата. Во соопштението на Комисијата од 29 јануари 2020 година за спроведувањето на инструментариумот на ЕУ се потврдуваат сите мерки и насоки утврдени во инструментариумот и се истакнува потребата од ограничувања, вклучително и неопходни исклучувања, во однос на доставувачите коишто се сметаат за високоризични врз основа на факторите утврдени во усогласената процена на ризикот, како и мерки за да се избегне зависност од тие доставувачи. Во него исто така се утврдува група посебни активности за Комисијата, а особено за да се осигури дека учеството во програмите за финансирање со средства на Унијата во релевантни технолошки домени ќе биде условено со почитување на безбедносните барања, со целосно искористување и дополнително спроведување на безбедносните услови. Затоа, со спроведувањето на оваа регулатива треба да се воведат соодветни одредби што ќе ги одразат безбедносните мерки преку активности финансирани од Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги и, врз основа на нивните препораки, од други тела за финансирање што спроведуваат други програми на Унијата во областа на паметните мрежи и услуги.

- (101) Заедничките претпријатија во рамките на програмата „Хоризонт 2020“ се основани на период до 31 декември 2024 година. Заедничките претпријатија треба да обезбедат континуирана поддршка на соодветните истражувачки програми преку спроведување на преостанатите активности што се започнати или продолжени според Регулативите (ЕЗ) бр. 219/2007, (ЕУ) бр. 557/2014 ⁽²⁴⁾, (ЕУ) бр. 558/2014 ⁽²⁵⁾, (ЕУ) бр. 559/2014 ⁽²⁶⁾, (ЕУ) бр. 560/2014 ⁽²⁷⁾, (ЕУ) бр. 561/2014 ⁽²⁸⁾ и (ЕУ) бр. 642/2014 ⁽²⁹⁾ и во согласност со тие регулативи до нивното довршување. Во интерес на правната сигурност и јасност, тие регулативи затоа треба да бидат укинати.
- (102) Унијата треба да дејствува само онаму каде што може да се докаже дека дејствувањето на ниво на Унијата е поефикасно од дејствувањето на национално, регионално или на локално ниво. Заедничките претпријатија се насочени на области во кои дејствувањето на ниво на Унијата има видлива додадена вредност поради обемот, брзината и опсегот на напорите потребни за Унијата да ги постигне своите долгорочни цели од ДФЕУ и да ги оствари своите стратегиски приоритети на политика и да ги исполни своите обврски.

²⁴ Регулатива (ЕУ) бр. 557/2014 на Советот од 6 мај 2014 година за основање на Заедничкото претпријатие за иницијатива за иновативни лекови 2 (Сл. весник L 169, 7.6.2014 година, стр. 54).

²⁵ Регулатива (ЕУ) бр. 558/2014 на Советот од 6 мај 2014 година за основање на Заедничкото претпријатие за чисто небо 2 (Сл. весник L 169, 7.6.2014 година, стр. 77).

²⁶ Регулатива (ЕУ) бр. 559/2014 на Советот од 6 мај 2014 година за основање на Заедничкото претпријатие за горивни ќелии и водород 2 (Сл. весник L 169, 7.6.2014 година, стр. 108).

²⁷ Регулатива (ЕУ) бр. 560/2014 на Советот од 6 мај 2014 година за основање на Заедничкото претпријатие биоиндустрии (Сл. весник L 169, 7.6.2014 година, стр. 130).

²⁸ Регулатива (ЕУ) бр. 561/2014 на Советот од 6 мај 2014 година за основање на Заедничкото претпријатие ЕСЦЕЛ (Сл. весник L 169, 7.6.2014 година, стр. 152).

²⁹ Регулатива (ЕУ) бр. 642/2014 на Советот од 16 јуни 2014 година за основање на Заедничкото претпријатие Shift2Rail (Сл. весник L 177, 7.6.2014 година, стр. 9).

Дополнително, со предложените заеднички претпријатија треба да се дополнат и да се зајакнат националните и поднационалните активности во истата област.

(103) Бидејќи целите од оваа регулатива не може доволно да бидат остварени од земјите членки, туку со цел да се избегне непотребно дуплирање, да се одржи критична маса и да се осигури дека јавното финансирање се користи на оптимален начин, тие подобро може да се остварат на ниво на Унијата, Унијата може да донесе мерки, во согласност со начелото на супсидијарност како што е утврдено во член 5 од Договорот за Европската Унија (ДЕУ). Во согласност со начелото на пропорционалност како што е утврдено во тој член, оваа регулатива не го надминува она што е потребно за остварувањето на тие цели.

(104) За да се обезбеди континуитет во давањето поддршка во релевантните области на политика, оваа регулатива треба итно да влезе во сила на денот на нејзиното објавување.

ЈА ДОНЕСЕ ОВАА РЕГУЛАТИВА

ДЕЛ ЕДЕН

ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

НАСЛОВ I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет

Со оваа регулатива се основаат девет заеднички претпријатија во рамките на значењето на член 187 од ДФЕУ за спроведувањето на институционализираните европски партнерства од член 10(1), точка (в) од Регулацијата за „Хоризонт Европа“. Во неа се утврдуваат нивните цели и задачи, членство, организација и други оперативни правила.

Член 2

Дефиниции

За целите на оваа регулатива, се применуваат следниве дефиниции:

1. „член којшто не е Унијата“ е секоја земја учесничка, приватен член или меѓународна организација којашто е членка на заедничкото претпријатие;
2. „Член основач“ е секој правен субјект со седиште во земја членка, поврзана земја на „Хоризонт Европа“, или меѓународна организација за која во оваа регулатива или во еден од нејзините Анекси е утврдено дека е членка на заедничкото претпријатие;
3. „поврзан член“ е секој правен субјект со седиште во земја членка, поврзана земја на „Хоризонт Европа“, или меѓународна организација којшто пристапува кон заедничко претпријатие со потпишување изјава за преземање обврска во согласност со член 6(3) и предмет на одобрување во согласност со член 7;

4. „земја учесничка“ е секоја земја членка или поврзана земја на „Хоризонт Европа“ по достава на известување за нејзиното учество во активностите на релевантното заедничко претпријатие по пат на изјава за преземање обврска;
5. „приватен член“ е секој правен субјект основан согласно со јавното или приватното право којшто е член на заедничко претпријатие, а којшто не е Унијата, земјите учеснички или меѓународна организација;
6. „составни субјекти“ се субјектите коишто составуваат приватен член на заедничко претпријатие, ако приватниот член е здружение во согласност со статутот на тој член;
7. „партнер којшто дава придонес“ е секоја земја, меѓународна организација или правен субјект којшто не е член на заедничко претпријатие, или составен субјект на член или на придружен субјект на кој било од нив, којшто ги поддржува целите на заедничкото претпријатие во својата посебна област на истражување и чие барање е одобрено во согласност со член 9;
8. „придонеси во натура за оперативни активности“ се придонесите на приватни членови, составни субјекти или придружни субјекти на кои било од нив, на меѓународни организации и партнери што даваат придонес, а кои се состојат од прифатливи трошоци што настанале со нивното спроведување на индиректните активности намалени за придонесот кон тие трошоци на тоа заедничко претпријатие и на земјите учеснички на тоа заедничко претпријатие;
9. „дополнителна активност“ е активност вклучена во годишниот план на дополнителни активности приложен кон главниот дел од работната програма, која не прима финансиска поддршка од заедничкото претпријатие, но придонесува за нејзините цели и е директно поврзана со прифаќањето на резултатите од проекти во рамките на тоа заедничко претпријатие или неговите претходни иницијативи или која има значителна додадена вредност на Унијата;
10. „придонеси во натура за дополнителни активности“ се придонесите на приватни членови, составни субјекти или придружни субјекти на кои било од нив, на меѓународни организации, кои се состојат од трошоци што настанале со нивното спроведување на дополнителни активности намалени за придонесот кон тие трошоци од Унијата и од земјите учеснички на тоа заедничко претпријатие;
11. „претходна иницијатива“ е секое партнерство во една или повеќе од областите опфатени со заедничкото претпријатие што добива финансиска поддршка од една од претходните рамковни програми за истражување на Унијата;
12. „Стратегиска агенда за истражување и иновации“ е документот што го опфаќа времетраењето на „Хоризонт Европа“ и во кој се утврдени клучните приоритети и основните технологии и иновации потребни за да се постигнат целите на заедничкото претпријатие;
13. „работна програма“ е документот од член 2, точка (25) на Регулацијата за „Хоризонт Европа“;

14. „конфликт на интереси“ е ситуација што вклучува финансиски чинител или друго лице како што е наведено во член 61 од Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/1046;
15. „нов учесник“ е субјектот којшто е за првпат корисник на неповратна помош доделена од поединечно заедничко претпријатие или негова претходна иницијатива и којшто не е член основач на тоа заедничко претпријатие или неговата претходна иницијатива.

Член 3

Основање

1. Следниве заеднички претпријатија се основани како тела на Унијата за период што завршува на 31 декември 2031 година и се финансирани во рамките на ПФР 2021-2027;
 - (а) Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биоекономија;
 - (б) Заедничко претпријатие за чисто воздухопловство;
 - (в) Заедничко претпријатие за чист водород;
 - (г) Заедничко претпријатие за европска железница;
 - (д) Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ;
 - (ѓ) Заедничкото претпријатие за иницијатива за иновативно здравје;
 - (е) Заедничко претпријатие за клучни дигитални технологии;
 - (ж) Заедничко претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3;
 - (з) Заедничко претпријатие за паметни мрежи и услуги.
2. Телата на Унијата од став 1 заеднички се нарекуваат „заеднички претпријатија“.
3. За да се земе предвид периодот на времетраење на „Хоризонт Европа“, повиците за поднесување предлози во рамките на заедничкото претпријатие треба да се објават најдоцна до 31 декември 2027 година. Во соодветно оправдани случаи, повиците за поднесување предлози може да се објават до 31 декември 2028 година, но не подоцна од тоа.
4. Заедничките претпријатија имаат статус на правно лице. Во секоја од земјите членки тие уживаат најширока правна способност којашто им се признава на правните лица согласно со законите на таа земја членка. Тие можат, конкретно, да стекнуваат движен и недвижен имот и да располагаат со него, и да бидат страна во правна постапка.
5. Седиштето на заедничкото претпријатие е во Брисел, Белгија.
6. Освен доколку не е поинаку наведено, одредбите утврдени во деловите еден и три се применуваат на сите заеднички претпријатија. Одредбите утврдени во Дел два се применуваат на поединечните заеднички претпријатија, во зависност од случајот.

7. За целите на деловите еден и три и освен доколку не е поинаку наведено, упатување на поединечно заедничко претпријатие или тело значи упатување на секое заедничко претпријатие или на секое еквивалентно тело на поединечните заеднички претпријатија и неговите надлежности во однос на други тела од истото заедничко претпријатие.

НАСЛОВ II

ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА ЗАЕДНИЧКИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА

ПОГЛАВЈЕ 1

Цели и задачи

Член 4

Цели и начела

1. Заедничките претпријатија од член 3 од оваа регулатива придонесуваат за општите и посебните цели на Регулативата за „Хоризонт Европа“ како што е утврдено во член 3.
2. Заедничките претпријатија, преку вклученост и заложба на партнерите во осмислувањето и спроведувањето програма на истражувачки и иновациски активности со европска додадена вредност, заеднички ги исполнуваат следниве општи цели:
 - (а) јакнење и интегрирање на научните, иновациските и технолошките капацитети за олеснување на врските на соработка во целата Унија заради поддршка на создавањето и распространувањето висококвалитетно ново знаење и вештини, особено во насока на одговарање на глобалните предизвици, со осигурување и јакнење на конкурентноста на Унијата, европската додадена вредност, отпорноста и одржливоста и придонес за зајакната Европска истражувачка област (ЕРА);
 - (б) осигурување глобално водство втемелено на одржливост и отпорност на вредносните синџири на Унијата во клучни технологии и индустрии во согласност со индустриските стратегии и стратегиите за МСП за Европа, Европскиот зелен договор, Европскиот план за закрепнување и други релевантни политики на Унијата;
 - (в) развивање и забрзување на прифаќањето на иновативните решенија во целата Унија со кои се одговара на климатските, еколошките, здравствените, дигиталните и други глобални предизвици и се придонесува за стратешките приоритети на Унијата, забрзување на економскиот раст на Унијата и поттикнување иновациски екосистеми, со остварување на целите за одржлив развој на Обединетите нации и постигнување климатска неутралност во Унијата најдоцна до 2050 година, во согласност со Парискиот договор, со што се подобрува квалитетот на живот на европските граѓани.
3. Заедничките претпријатија ги исполнуваат следниве посебни цели:

- (а) зголемување на критичната маса и научните и технолошките способности и капацитети во колаборативно, меѓусекторско, трансверзално, прекугранично и интердисциплинарно истражување и иновации во целата Унија, како и олеснување на нивната интеграција во европските екосистеми;
 - (б) забрзување на зелената и дигиталната транзиција, како и економските, социјалните и општествените трансформации во области и сектори од стратегиско значење за приоритетите на Унијата, а особено за намалување на емисиите на стакленички гасови до 2030 година во согласност со целните вредности во однос на климата и енергијата утврдени во согласност со Европскиот зелен договор и Европскиот закон за клима;
 - (в) зголемување на капацитетите за истражување и иновации и резултатите на постојните и новите европски иновациски екосистеми и економски вредносни синџири, вклучително и стартапи и МСП;
 - (г) забрзување на воведувањето, прифаќањето и ширењето иновативни решенија, технологии, услуги и вештини во зајакнати европски истражувачки и иновациски екосистеми и индустриски екосистеми, вклучително преку опсежно и навремено вклучување и заемно создавање со крајните корисници, вклучително и МСП и стартапи, граѓаните и регулаторните органи и органите за стандардизација;
 - (д) остварување подобрувања во однос на животната средина, енергијата, заштедата на ресурси, општеството, циркуларност и продуктивноста во нови производи, технологии, примени и услуги преку искористување на капацитетите и ресурсите на Унијата.
4. Заедничките претпријатија исто така имаат и дополнителни цели утврдени во Дел два.
5. Во спроведувањето на Регулативата за „Хоризонт Европа“, заедничките претпријатија ги почитуваат начелата утврдени во член 7 од таа регулатива.
6. Заедничките претпријатија се придржуваат до условите и критериумите за европски партнерства утврдени во член 10 од Регулативата за „Хоризонт Европа“ и Анекс III кон неа.

Член 5

Оперативни цели и задачи

1. Заедничките претпријатија се придржуваат до следниве оперативни цели во согласност со критериумите утврдени во Анекс III од Регулативата за „Хоризонт Европа“ и придонесуваат за оперативните цели на „Хоризонт Европа“ утврдени во посебната програма за спроведување на „Хоризонт Европа“:
- (а) јакнење и ширење извонредност, вклучително и преку поттикнување пошироко учество и врски на соработка во целата Унија;
 - (б) јакнење на научната извонредност, меѓу другото, земајќи ги предвид, доколку е релевантно, резултатите од најсовремените основни и пионерски истражувања во спроведувањето на нивните активности;

- (в) поттикнување истражувачки и иновациски активности во МСП и придонес за основање и раст на иновативни претпријатија, особено стартапи, МСП и, во исклучителни случаи, мали претпријатија со средна пазарна капитализација;
- (г) јакнење на врската меѓу истражувањето, иновациите и, доколку е соодветно, образованието, обучувањето и други политики, вклучително и комплементарност со истражувачките и иновациските политики и активности на национално и регионално ниво и на ниво на Унијата;
- (д) засилена вклученост на родовите прашања, вклучително и интеграција на родовата димензија во содржината на истражувањето и иновациите;
- (ѓ) јакнење на врските на соработка во полето на европското истражување и иновации и во сите сектори и дисциплини, вклучително и општествените и хуманитарните науки;
- (е) јакнење на меѓународната соработка заради поддршка на целите на политиките на Унијата и меѓународните обврски;
- (ж) подигнување на јавната свест и зголемување на прифаќањето, одговарање на побарувачката и поттикнување ширење и прифаќање нови решенија преку вклучување, доколку е соодветно, на граѓаните и крајните корисници во процеси на заемно осмислување и креирање;
- (з) поттикнување искористување на резултатите од истражувањето и иновациите и активно ширење и искористување на резултатите, особено за поттикнување приватни инвестиции и за развој на политики;
- (с) забрзување на индустриската трансформација и отпорност по должина на вредносниот синџир, вклучително преку подобрување на вештините за иновации и унапредување на дигиталната технологија;
- (и) поддржување на спроведувањето на поврзаните политики на Унијата коишто се темелат врз наука и докази, како и регулаторни активности и активности за стандардизација и одржливи инвестиции на национално ниво, ниво на Унијата и на глобално ниво.

2. Заедничките претпријатија ги извршуваат следниве задачи преку донесување системски пристап за постигнување на целите;

- (а) обезбедуваат финансиска поддршка, главно во форма на неповратна помош, за индиректни истражувачки и иновациски активности избрани преку отворени, транспарентни и конкурентни повици, освен во соодветно оправдани случаи наведени во нивната работна програма за да се утврдат дополнителни услови со кои се бара учеството на членовите на заедничкото претпријатие или нивните составни или придружни субјекти;
- (б) развиваат тесна соработка и осигуруваат координација со други европски партнерства, вклучително и преку издвојување, доколку е соодветно, дел од буџетот на заедничкото претпријатие за заеднички повици;
- (в) настојуваат да остварат и максимално да ги зголемат синергиите со релевантните активности и програми на ниво на Унијата и на национално и

регионално ниво, како и, доколку е соодветно, можностите за дополнително финансирање од нив, а тоа особено се однесува на оние активности и програми што поддржуваат воведување и прифаќање иновативни решенија, обучување, образование и регионален развој, како што се фондовите за кохезивна политика или националните планови за закрепнување и отпорност;

- (г) осигуруваат дека нивното работење придонесува за стратегиско повеќегодишно планирање, известување, следење и оцена и други барања на „Хоризонт Европа“ утврдени во членовите 50 и 52 од Регулативата за „Хоризонт Европа“, како што е спроведувањето на заедничката рамка за повратни информации за политики;
- (д) ја унапредуваат вклученоста на МСП и стартапите во своите активности и осигуруваат нивно навремено информирање, во согласност со целите на „Хоризонт Европа“;
- (ѓ) развиваат целен пристап во рамките на својата стратегиска агенда за истражување и иновации заради спроведување на мерките за привлекување нови соработници, а особено МСП, високообразовни институции и истражувачки организации, заради проширување на мрежите на соработка;
- (е) ги мобилизираат ресурсите на јавниот и приватниот сектор потребни за постигнувањето на целите утврдени во оваа регулатива;
- (ж) го следат напредокот кон постигнувањето на целите утврдени во оваа регулатива, како и во согласност со одредбите утврдени во член 50 од Регулативата за „Хоризонт Европа“ и Анексите III и V;
- (з) ја утврдуваат и ја спроведуваат својата работна програма;
- (с) се поврзуваат со широк опсег на засегнати страни, вклучително, но не и ограничено на децентрализирани агенции, истражувачки организации и високообразовни институции, крајни корисници и јавни органи, особено за целите на утврдување на приоритетите и активностите на секое заедничко претпријатие, како и заради осигурување транспарентност, отвореност и инклузивност, како и корист за општеството;
- (и) преземаат активности на информирање, комуникација, промовирање, ширење и искористување со примена *мутатис мутандис* на член 51 од Регулативата за „Хоризонт Европа“, вклучително и преку навремено ставање на располагање на деталните и сеопфатни информации за резултатите од финансирани истражувачки и иновациски активности во заедничка електронска база на податоци на „Хоризонт Европа“ и навремено давање пристап до нив;
- (ј) ѝ ја даваат на Комисијата потребната техничка, научна и административна поддршка за извршување на нејзините задачи за да се осигури соодветно функционирање и развој на посебни области во Унијата со кои се занимава јавното претпријатие;
- (к) придонесуваат за поефикасна поврзаност на науката и политиката, поттикнуваат отворена наука преку подобро искористување на резултатите и за исполнување на потребите на политиката, како и за поттикнување побрзо

искористување, ширење и прифаќање на резултатите во согласност со членовите 14 и 39 од Регулативата за „Хоризонт Европа“;

- (л) во согласност со заедничката рамка за повратни информации за политики и стратегиите и активностите за поддршка на целите на Европскиот зелен договор, го идентификуваат релевантното знаење стекнато во текот на управувањето со проектите за истражување и иновации и нивните резултати ѝ ги пренесуваат на Комисијата за да послужат како основа за следење, оценка и поправка, доколку е потребно, на постојните мерки на политики или за обликување нови иницијативи и одлуки на политика;
- (љ) ја поддржуваат Комисијата во развојот и спроведувањето цврсти критериуми за техничка проверка коишто се темелат врз наука во согласност со член 3 од Регулативата (ЕУ) 2020/852 за одржливи инвестиции, преку следење и оценка на нивното спроведување во рамките на економскиот сектор во кој дејствуваат, за да дадат, по потреба, *ад хок* повратна информација за целите на креирање политика;
- (м) водат грижа за начелото „не нанесува значителна штета“ во согласност со член 17 од Регулативата (ЕУ) 2020/852 за активности на заедничкото претпријатие коишто се опфатени со полето на примена на таа регулатива и ги земаат предвид одредбите од таа регулатива за подобрување до пристапот до одржливо финансирање, доколку е релевантно;
- (н) ги извршуваат сите други задачи што се неопходни за постигнување на целите утврдени во оваа регулатива.

3. Покрај задачите утврдени во овој член и во Дел два, на заедничките претпријатија може да им се довери спроведувањето дополнителни задачи за кои е потребно кумулативно, комплементарно или комбинирано финансирање меѓу програмите на Унијата.

ПОГЛАВЈЕ 2

Членови, партнери што даваат придонес и придонеси

Член 6

Членови

1. Членовите на заедничките претпријатија од член 3 се Унијата, претставувана од Комисијата, и кои било од следниве, како што е наведено во Дел два:

- (а) земји учеснички;
- (б) членови основачи;
- (в) поврзани членови.

2. Членството во заедничко претпријатие не може да се пренесе на трета страна без претходна согласност на управниот одбор од Поглавје 3, Оддел 1 од овој наслов.

3. Членовите основачи и поврзаните членови потпишуваат изјава за преземање обврска и детално го утврдуваат опсегот на членството во однос на содржината, активностите и неговото времетраење, како и придонесите на членовите основачи и

поврзаните членови во заедничкото претпријатие, вклучително и предвидените дополнителни активности наведени во член 11(1), точка (б).

Член 7

Избор на поврзани членови

1. Заедничките претпријатија може да објават отворени и транспарентни повици за изразување интерес заради избор на поврзани членови со потенцијал да придонесат за постигнувањето на целите на заедничкото претпријатие. Таквите повици ги објавуваат заедничките претпријатија чии членови основачи се наведени во Анексите I, II и III. Во повикот за изразување интерес се утврдуваат клучните капацитети што се потребни за се постигнат целите на заедничкото претпријатие и може да се побара од барателот да ги наведе своите можни придонеси. Сите повици се објавуваат на интернет-страницата на заедничкото претпријатие и за нив се известува преку сите соодветни канали, вклучително, кога е применливо, и групата претставници на држави, за да се осигури најшироко можно учество во интерес на постигнувањето на целите на заедничкото претпријатие.
2. Извршниот директор ги оценува барањата за членство со помош на независни експерти и, доколку е соодветно, на релевантни тела на заедничкото претпријатие, врз основа на документираното знаење, искуство и додадена вредност на барателот во постигнувањето на целите на заедничкото претпријатие, финансиската стабилност на барателот и долгорочната обврска за финансиски придонеси и придонеси во натура во заедничкото претпријатие, и земајќи ги предвид можните конфликти на интереси.
3. Управниот одбор ги оценува и ги одобрува или ги одбива барањата за членство.

Член 8

Промени и раскинување на членството

1. Секој член на заедничко претпријатие може да го раскине своето членство во тоа заедничко претпријатие. Раскинувањето станува правосилно и неотповикливо шест месеци по доставувањето известување до извршниот директор на заедничкото претпријатие, кој ги известува другите членови. Од датумот на раскинувањето, членот се ослободува од каква било обврска освен оние што заедничкото претпријатие ги одобрило или настанале пред раскинувањето на членството, освен доколку заеднички не е договорено поинаку.
2. Секој приватен член навремено го известува заедничкото претпријатие за какво било спојување или стекнување меѓу членовите што би можело да влијае врз заедничкото претпријатие или за какво било преземање на член на субјект од субјект што не е член на заедничкото претпријатие.
3. Управниот одбор одлучува дали да го раскине членството на кој било член од став 2, со цел да се обезбеди континуитет на деловната дејност и заштита на интересот на Унијата и на заедничкото претпријатие. Раскинувањето станува полноправно и неотповикливо најдоцна шест месеци од одлуката на управниот

одбор или на датумот наведен во таа одлука, зависно кој ќе настапи прв. Засегнатиот член или членови не учествува во гласањето на управниот одбор.

4. Секој приватен член навремено го известува заедничкото претпријатие за какви било значителни промени во неговата сопственост, контрола или состав. Ако Комисијата смета дека промената може да влијае врз интересот на Унијата или на заедничкото претпријатие од причини поврзани со безбедноста или јавниот ред, таа може да му предложи на управниот одбор да го раскине членството на засегнатиот приватен член. Управниот одбор одлучува за раскинувањето на членството на засегнатиот приватен член. Засегнатиот приватен член не учествува во гласањето на управниот одбор.

5. Раскинувањето станува полноправно и неотповикливо најдоцна шест месеци од одлуката на управниот одбор или на датумот наведен во таа одлука, зависно кој ќе настапи прв.

6. Управниот одбор може да го раскине членството на кој било член што не ги исполнува своите обврски согласно со оваа регулатива. Постапката утврдена во член 28(6) се применува *мутатис мутандис*.

7. Доколку е соодветно, Комисијата може да побара од приватните членови да преземат соодветни мерки за да се осигури заштита на интересот на Унијата и на заедничкото претпријатие или јавниот ред.

8. Ако дојде до промена на членството или раскинување, заедничкото претпријатие веднаш објавува ажуриран список на своите членови на својата интернет-страница, заедно со датумот кога таквата промена станува правосилна.

9. Доколку е соодветно и предмет на член 16(3), управниот одбор одлучува за прераспределба на правата на глас во управниот одбор поради промената на членството или поради раскинување.

Член 9

Партнери што даваат придонес

1. Секој кандидат за партнер што дава придонес како што е дефиниран во член 2, точка (7), до управниот одбор доставува изјава за согласност. Во изјавата за согласност се наведува опсегот на партнерството во однос на темата, активностите и нивното времетраење, како и детали за придонесот на барателот во заедничкото претпријатие.

2. Управниот одбор ја оценува изјавата за согласност и го одобрува или го одбива барањето.

3. Партнерите коишто даваат придонес немаат право на глас во управниот одбор на заедничкото претпријатие.

Член 10

Финансиски придонес на Унијата

1. Финансискиот придонес на Унијата во заедничките претпријатија, вклучително и одобрените средства на Европската економска област (ЕЕО),

покриваат административни и оперативни трошоци до максималните износи наведени во Дел два, под услов тој износ да е барем еднаков на придонесот на членовите коишто не се Унијата или нивните составни или придружни субјекти.

2. Износот на придонесот на Унијата наведен во Дел два може да се зголеми со придонесите од трети поврзани земји на „Хоризонт Европа“ во согласност со член 16(5) од Регулативата за „Хоризонт Европа“ и под услов вкупниот износ за кој е зголемен придонесот на Унијата да е барем еднаков на придонесот на членовите коишто не се Унијата, или нивните составни или придружни субјекти.

3. Придонесот на Унијата се плаќа од одобрените средства во општиот буџет на Унијата коишто се доделени на посебната програма за спроведување на „Хоризонт Европа“, во согласност со член 62(1), точка (в)(iv) и член 154 од Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/1046 во случај на телата од член 71 од таа регулатива.

4. На заедничкото претпријатие може да му се доделат дополнителни средства на Унијата со кои се дополнува придонесот од став 3 од овој член во согласност со член 62(1), точка (в)(iv) и член 154 од Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/1046.

5. На придонесите што се однесуваат на дополнителни задачи доверени на заедничко претпријатие во согласност со став 4 од овој член или член 5(3) од оваа регулатива, се применуваат барањата од член 155 од Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/1046.

6. Дополнителните придонеси за програмите на Унијата што се однесуваат на дополнителни задачи доверени на заедничко претпријатие во согласност со став 4 од овој член или член 5(3) не влегуваат во пресметката на максималниот финансиски придонес на Унијата наведен во Дел два.

Член 11

Придонеси од членови коишто не се Унијата и партнери коишто даваат придонес

1. Освен доколку не е поинаку наведено во Дел два, придонесите на приватните членови се состојат од финансиски придонеси и од кои било од следниве придонеси:

- (а) придонеси во натура за оперативни активности;
- (б) придонеси во натура за дополнителни активности, одобрени од управниот одбор во согласност со член 17(2), точка (л).

2. Освен доколку не е поинаку наведено во Дел два, приватните членови секоја година најдоцна до 31 мај го известуваат својот управен одбор за вредноста на придонесите од став 1, точка (б), дадени во секоја од претходните финансиски години. За целите на вреднување на тие придонеси, трошоците се утврдуваат во согласност со вообичаените практики на трошочно сметководство на засегнатите субјекти, со применливите сметководствени стандарди на земјата во која е основан субјектот и со применливите меѓународни сметководствени стандарди и меѓународните стандарди за финансиско известување. Трошоците ги потврдува независно ревизорско тело назначено од засегнатиот субјект и не ги ревидира засегнатото заедничко претпријатие или кое било тело на Унијата. Заедничкото претпријатие може да го провери методот на вреднување во случај на каква било

нејасност во однос на потврдувањето. Во соодветно оправдани случаи, управниот одбор може да одобри употреба на еднократни износи или трошоци по единица за вреднување на тие придонеси.

3. Придонесите од земји учеснички се состојат од финансиски придонеси. Земјите учеснички секоја година до 31 јануари го известуваат управниот одбор за финансиските придонеси дадени во претходната финансиска година.

4. Придонесите од меѓународни организации се состојат од финансиски придонеси и придонеси во натура за оперативни активности, освен доколку не е поинаку наведено во Дел два.

5. Придонесите од партнери коишто даваат придонес одговараат на износите на кои се обврзале во изјавата за согласност кога станале партнери и се состојат од финансиски придонеси и придонеси во натура за оперативни активности.

6. Комисијата може да го раскине, пропорционално да го намали или да го суспендира финансискиот придонес на Унијата на заедничкото претпријатие или да ја започне постапката за ликвидација од член 45 во кој било од следниве случаи:

- (а) ако засегнатото заедничко претпријатие не ги исполнува условите да му биде доверен придонес на Унијата;
- (б) ако членовите коишто не се Унијата или нивните составни или придружни субјекти не даваат придонеси, даваат само делумни придонеси, или не ги почитуваат временските рокови утврдени во став 2 во однос на придонесот од ставовите 1, 4 и 5 од овој член;
- (в) како резултат на оцената од член 171(2).

7. Со одлуката на Комисијата да раскине, пропорционално да го намали или да го суспендира финансискиот придонес на Унијата, не се спречува надоместокот на прифатливи трошоци што членовите коишто не се Унијата ги имале пред да му биде соопштена одлуката на заедничкото претпријатие.

8. Во согласност со постапката утврдена во член 28(6), кој било член на заедничкото претпријатие којшто не е Унијата и којшто нема да ги исполни своите обврски во однос на придонесите наведени во оваа регулатива го губи правото на глас во управниот одбор сè до исполнувањето на своите обврски. Ако кој било таков член не ги исполни своите обврски и по истекот на дополнителниот период од шест месеци, неговото членство се отповикува, освен доколку управниот одбор не одлучи поинаку во соодветно оправдани случаи. Засегнатиот субјект не учествува во гласањето на управниот одбор.

Член 12

Управување со придонесите од земјите учеснички

1. Секоја земја учесничка индикативно се обврзува на износот на своите национални финансиски придонеси на заедничкото претпријатие. Таквата обврска се презема пред донесувањето на работната програма.

Покрај критериумите утврдени во член 22 од Регулативата за „Хоризонт Европа“, работната програма може да ги вклучува, како анекс, критериумите за прифатливост во однос на националните правни субјекти.

Секоја земја учесничка му ја поверува на заедничкото претпријатие оцената на предлозите во согласност со Регулативата за „Хоризонт Европа“.

Изборот на предлози се темели врз листата за рангирање којашто ја доставува комисијата за оцена. Телото задолжено за избор може да отстапи од таа листа во соодветно оправдани случаи како што е утврдено во работната програма за да се осигури севкупна доследност на пристапот врз основа на портфолио.

Секоја земја учесничка има право на вето на сите прашања во врска со употребата на своите национални финансиски придонеси на заедничкото претпријатие за баратели со седиште во тие земји учеснички, врз основа на националните стратегиски приоритети.

2. Секоја земја учесничка склучува еден или повеќе административни договори со заедничкото претпријатие во кои се утврдува координацискиот механизам за плаќање на придонесите на баратели со седиште во таа земја членка и за известувањето за тие придонеси. Тој договор го вклучува распоредот, условите на плаќање и барањата во однос на известувањето и ревизијата.

Секоја земја учесничка настојува да го усогласи својот распоред на плаќање, известување и ревизија со оној на заедничкото претпријатие и да ги усогласи своите правила за прифатливост на трошоците со правилата на „Хоризонт Европа“.

3. Во договорот од став 2, секоја земја учесничка може на заедничкото претпријатие да му го довери плаќањето на своите придонеси на корисниците. По изборот на предлозите, земјата учесничка го доделува износот потребен за плаќањата. Ревизорските органи на земјата учесничка може да спроведат ревизија на соодветните национални придонеси.

ПОГЛАВЈЕ 3

Организација на заедничките претпријатија

Член 13

Синергии и ефикасност во аранжманите за деловна поддршка

1. Заедничките претпријатија во рок од една година од датумот на влегување во сила на оваа регулатива воспоставуваат аранжмани за деловна поддршка со склучување договори на ниво на услуга, освен доколку не е поинаку наведено во Дел два и предмет на потребата да се гарантира еднакво ниво на заштита на финансискиот интерес на Унијата при доверувањето задачи на заедничките претпријатија за извршување на буџетот. Под услов да се потврди изводливоста и по проверката на ресурсите, таквите аранжмани ги вклучуваат најмалку следниве области:

(а) поддршка во однос на човековите ресурси;

- (б) правна поддршка;
- (в) информатички и комуникациски технологии;
- (г) сметководство (со исклучок на трезор);
- (д) комуникации;
- (ѓ) логистика, настани и управување со простории за состаноци;
- (е) поддршка во однос на ревизија и стратегија за борба против измама.

2. Аранжманите за деловна поддршка од став 1 ги обезбедува едно или повеќе од избраните заеднички претпријатија за сите други. Аранжманите што се меѓусебно поврзани се задржуваат во рамките на истото заедничко претпријатие до степенот којшто е соодветно за ефикасно и ефективно спроведување на засегнатите задачи за да се осигури доследна организациска структура.

3. Договорите на ниво на услуга од став 1 овозможуваат пренос на одобрени средства или поврат на трошоци за обезбедување на заедничките услуги меѓу заедничките претпријатија.

4. Без да е во спротивност со прераспределбата на други задачи во рамките на заедничкото претпријатие, или на други административни аранжмани, коишто не влијаат врз договорите за вработување, назначениот персонал на функциите коишто се пренесени за целите на аранжманите за деловна соработка, чиј домаќин е некое друго заедничко претпријатие, може да се пренесат на тоа заедничко претпријатие. Ако член на засегнатиот персонал по писмен пат го изрази своето одбивање, заедничкото претпријатие може да го раскине договорот на тој член на персоналот под условите од член 47 од Правилникот за вработување на другите службеници на Унијата утврдени во Регулативата (ЕЕЗ, Евроатом, ДЕЗЈЧ 259/68 на Советот ⁽³⁰⁾ (ЦЕОС).

5. Персоналот од став 4 којшто е преместен во заедничкото претпријатие коешто е домаќин на аранжманите за деловна поддршка го задржува истиот тип договор и истата функционална група и степен, и се смета дека целиот работен стаж го одработил во тоа заеднички претпријатие.

Член 14

Тела на заедничките претпријатија

1. Секое заедничко претпријатие има управен одбор, извршен директор и, освен во заедничките претпријатија во кои државите се застапени во управниот одбор, група претставници на држави.

2. Заедничкото претпријатие може да има и научно советодавно тело и група засегнати страни и какво било друго тело во согласност со одредбите во Дел два.

3. При извршувањето на своите задачи, секое тело на заедничките претпријатија работи само на остварувањето на целите утврдени во оваа регулатива и дејствува

³⁰ Сл. весник L 56, 4.3.1968 година, стр. 1.

само во рамките на опсегот на активностите на заедничкото претпријатие за чија цел е основано.

4. Без да е во спротивност со став 3, телата на две или повеќе заеднички претпријатија може да одлучат да воспостават структурирана соработка, вклучително преку редовни состаноци или заеднички комитети.

Оддел 1

Управен одбор

Член 15

Состав на управниот одбор

1. Управниот одбор е составен од најмалку двајца претставници на Комисијата коишто ја претставуваат Унијата и бројот на претставници од секој од членовите на заедничкото претпријатие коишто не се Унијата како што е утврдени во Дел два за секое заедничко претпријатие.

2. Ако во согласност со член 6(1), точка (б), членовите на заедничкото претпријатие вклучуваат земји учеснички, во управниот одбор се именува по еден претставник од секоја земја учесничка.

Член 16

Работа на управниот одбор

1. Претставниците на членовите во управниот одбор настојуваат да носат одлуки со консензус. Во отсуство на консензус се спроведува гласање. Одлука се смета за донесени со мнозинство од најмалку 75 % од гласовите, вклучувајќи ги и гласовите на отсутните членови, но не вклучувајќи ги воздржаните.

Носењето одлуки од страна на управниот одбор подлежи на кои било релевантни посебни правила утврдени во Дел 2.

2. За управниот одбор да може да спроведе гласање, потребно е присуство на најмалку 50 % од приватните членови и, доколку е применливо, најмалку 50 % од делегатите на земјите учеснички.

3. Унијата има 50 % од гласачките права, освен доколку не е поинаку наведено во Дел два. Гласачките права на Унијата се неделиви.

Гласачките права на членовите коишто не се Унијата подлежат на посебните правила утврдени во Дел два. Освен доколку не е поинаку наведено во Дел два, секој од претставниците на членовите коишто не се Унијата има еднаков број гласови.

4. Унијата и другите претставници наизменично го назначуваат претседавачот на управниот одбор секоја година на принцип на ротација, освен доколку не е поинаку предвидено во Дел два.

5. Управниот одбор одржува редовни состаноци најмалку двапати годишно. Вонредни состаноци може да се свикаат на барање на претседавачот, извршниот директор, Комисијата или мнозинството од претставниците на членовите коишто не

се Унијата или на земјите учеснички. Состаноците на управниот одбор ги свикува претседавачот и тие се одржуваат во седиштето на засегнатото претпријатие, освен доколку управниот одбор не одлучи поинаку во соодветно оправдани случаи. Агендата на состаноците и донесените одлуки навремено се објавуваат на интернет-страницата на засегнатото заедничко претпријатие.

6. Извршниот директор присуствува на состаноците и има право да учествува во расправите, но нема право на глас.

7. Претседавачот или потпретседавачот на групата претставници на држави има статус на набљудувач на состаноците на управниот одбор. Претседавачите на другите дела на засегнатото заедничко претпријатие имаат право да присуствуваат на состаноците на управниот одбор како набљудувачи секогаш кога се расправа за прашања од нивната надлежност. Набљудувачите може да учествуваат во расправите, но немаат право на глас.

8. Други лица, а особено претставници на европските партнерства, извршни или регулаторни агенции, регионални власти во рамките на Унијата и европски технолошки платформи може исто така да бидат поканети од страна на претседавачот како набљудувачи во зависност од секој поединечен случај и предмет на правилата на доверливост и судир на интереси.

9. Претставниците на членовите не се лично одговорни за активностите што ги презеле во нивното својство на претставници на управниот одбор освен во случаи на груба небрежност или злоупотреба со умисла.

10. Управниот одбор носи сопствен деловник.

11. Претставниците на членовите и набљудувачите се обврзани со одредбите од кодексот на однесување во кој се утврдени нивните обврски заради заштита на интегритетот и угледот на засегнатото заедничко претпријатие и на Унијата.

Член 17

Задачи на управниот одбор

1. Управниот одбор е тело за донесување одлуки на секое заедничко претпријатие. Има целосна одговорност за стратегиската ориентација, доследност со релевантните цели и политики на Унијата и работи на тоа заедничко претпријатие и го надгледува спроведувањето на активностите.

Комисијата, во својата улога во управниот одбор, бара да се обезбеди координација и доследност меѓу активностите на заедничкото претпријатие и релевантните активности на програмите за финансирање на Унијата, со цел унапредување на синергиите и комплементарностите при што се избегнуваат удвојувања кога се идентификуваат приоритетите опфатени со колаборативното истражување.

2. Управниот одбор ги извршува следниве задачи:

(а) презема мерки за спроведување на општите, конкретните и оперативните цели на претпријатието, ги оценува општата ефективност и влијанието, обезбедува темелно и навремено следење на напредокот на програмата за истражување и развој на претпријатието и на одделните активности во врска со приоритетите

на Унијата и на стратегиската агенда за истражување и иновации, вклучително и во врска со комплементарноста со регионалните или националните програми и презема корективни мерки ако е потребно за да осигури дека заедничкото претпријатие ги исполнува своите цели;

- (б) оценува, прифаќа или одбива барања за членство во согласност со член 7;
- (в) оценува, прифаќа или одбива барања за потенцијални партнери што даваат придонес во согласност со член 9;
- (г) одлучува за прекин на членството во заедничкото претпријатие во однос на секој член што не ги исполнува своите обврски согласно со оваа регулатива или во согласност со член 8(2) и член 8(3);
- (д) ги донесува финансиските правила на заедничкото претпријатие во согласност со член 27;
- (ѓ) го донесува буџетот и планот за систематизација на персоналот, вклучително и бројот на постојани и привремени работни места групирани по позиција и по степен, како и бројот на персоналот на договор и национални експерти на определено време изразени во еквивалент на полно работно време;
- (е) одлучува за распределбата на административните трошоци меѓу членовите што не се Унијата ако овие членови не постигнат договор во согласност со член 28(2), земајќи ја предвид можната нерамнотежа меѓу нивните административни заложби во споредба со нивното учество;
- (ж) во согласност со став 4 од овој член и во однос на персоналот на заедничкото претпријатие, ги применува овластувањата пренесени од Регулативите за персонал за службеници на Европската Унија одредени во Регулативата (ЕЕЗ, Евроатом, ДЕЗЈЧ) бр. 259/68 („Регулативи за персонал“) за орган за именување и од ЦЕОС за орган надлежен за склучување договори за вработување („овластувања на органот за именување“);
- (з) назначува, разрешува, го продолжува мандатот, обезбедува насоки и ја следи работата на извршниот директор;
- (с) ја донесува стратегиската агенда за истражување и иновации на почетокот на заедничкото претпријатие и ја ажурира во текот на времетраењето на „Хоризонт Европа“, ако е потребно. Стратегиската агенда за истражување и иновации го идентификува целното влијание на партнерството, предвидените активности во портфолиото, мерливите очекувани исходи, ресурсите, резултатите и одредниците во рамките на дефинирана временска рамка. Исто така, ги идентификува другите европски партнерства со кои заедничкото претпријатие воспоставува формална и редовна соработка и можностите за синергии меѓу активностите на заедничкото претпријатие и националните или регионалните иницијативи и политики врз основа на информациите добиени од земјите што учествуваат или групите претставници на држави, како и синергии со други програми и политики на Унијата;
- (и) ја донесува работната програма и соодветните процени за трошоци како што е предложено од извршниот директор, откако го зема предвид мислењето на

групата претставници на држави за да ја спроведе стратегиската агенда за истражување и иновации, вклучително и административните активности, содржината на повиците за доставување предлози, можните услови за постапување со *екс аекво* предлози во согласност со член 28(3) од „Хоризонт Европа“ и неговите работни програми, областите на истражување што се предмет на заеднички повици и соработка со други партнерства и синергии со други програми на Унијата, применливата стапка на финансирање и поврзаните правила на постапките за доставување, оценка, избор, доделување и проверка со посебно внимание посветено на повратните информации за барањата на политиките;

- (ј) ако е применливо, го ограничува учеството во конкретни активности на работната програма во согласност со член 22(5) од Регулативата за „Хоризонт Европа“ и во согласност со ставот договорен во зависност од случајот меѓу Комисијата и земјите членки во групата претставници на држави, освен ако не е поинаку наведено во Дел два;
- (к) донесува мерки за привлекување нови соработници, особено МСП, високообразовни институции и организации за истражување, во активности и дејства на заедничкото претпријатие, вклучително и, ако е применливо, преку нивно охрабрување да станат приватни членови и или составни субјекти од приватните членови;
- (л) ги одобрува годишните планови за дополнителни активности, го утврдува анексот кон главниот дел од работната програма врз основа на предлог од членовите што не се Унијата и откако ќе го консултира научниот советодавен орган или таквиот орган како што е утврден во Дел два и откако ќе го земе предвид мислењето на групата претставници на држави;
- (љ) обезбедува стратегиска ориентација во однос на соработката со други европски партнерства во согласност со стратегиската агенда за истражување и иновации;
- (м) го оценува и го одобрува консолидираниот годишен извештај за активностите, вклучително и соодветните расходи и буџетот наменет за заедничките повици со други европски партнерства;
- (н) доставува мислење за завршните сметки на заедничкото претпријатие;
- (њ) прави аранжмани, ако е применливо, за креирање способност за внатрешна ревизија на заедничкото претпријатие;
- (о) одобрува организациска структура на програмската служба по препорака на извршниот директор;
- (п) ја одобрува политиката за комуникација на заедничкото претпријатие по препорака на извршниот директор;
- (р) освен ако не е поинаку наведено во Дел два, ги одобрува списоците за активности избрани за финансирање;
- (с) ги донесува правилата за спроведување за примена на Регулативите за персонал и за Правилникот за вработување на други службеници во Европската Унија во согласност со член 110(2) од Регулативите за персонал;

- (т) донесува правила за ангажирање национални експерти на определено време во заедничките претпријатија или ангажирање практиканти;
- (к) формира, како што е побарано, советодавни или работни групи вклучително и соработка со други претпријатија дополнително на телата на заедничкото претпријатие наведени во член 14 за определен временски период и за исполнувањето на одредена цел;
- (у) доставува до Комисијата, ако е соодветно, барања за изменување на оваа регулатива;
- (ф) бара научен совет или анализа за конкретни прашања од научното советодавно тело на заедничкото претпријатие или од неговите членови, вклучително и за случувањата во сродните сектори;
- (х) до крајот на 2023 година донесува план за постепено укинување на финансирањето на заедничкото претпријатие од „Хоризонт Европа“ по препорака на извршниот директор;
- (ц) осигурува извршување на секоја задача што не е конкретно доделена на конкретно тело на заедничкото претпријатие, предмет на можноста управниот одбор да може да ја додели таквата задача на друго тело на предметното заедничко претпријатие.

3. Управниот одбор на заедничкото претпријатие може исто така да биде предмет на посебни правила утврдени во Дел два.

4. Управниот одбор, во согласност со член 110(2) од Регулациите за персонал, донесува одлука врз основа на член 2(1) од Регулациите за персонал и на член 6 од Правилникот за вработување други службеници во Европската Унија за делегирање на релевантните овластувања на органот за именување на извршниот директор и за дефинирање на условите според кои се суспендира тоа делегирање на овластувања. Извршниот директор е овластен понатаму да ги делегира тие овластувања.

5. Управниот одбор, пред гласањето, во најголема мера ги зема предвид мислењата, препораките или предлозите, доколку има такви, на групата претставници на држави. Управниот одбор, без непотребно одложување, ја известува групата претставници на држави за натамошните постапки во врска со таквите мислења, препораки или предлози, или дава објаснување зошто не е постапено по нив.

Дел 2

Извршен директор

Член 18

Назначување, разрешување и продолжување на мандатот на извршниот директор

1. Комисијата предлага список со кандидати, пожелно најмалку тројца, за извршен директор по консултација со членовите на заедничкото претпријатие што не се Унијата. За потребите на таквата консултација секој вид членови на

заедничкото претпријатие што не се Унијата назначува еден претставник како и еден набљудувач од име на управниот одбор.

2. Управниот одбор го назначува извршниот директор врз основа на заслуга и вештини од списокот со кандидати предложен од Комисијата, по што следува отворена и транспарентна постапка за избор што го почитува начелото за родова рамнотежа.

3. Извршниот директор е член на персоналот и е ангажиран како привремен агент на заедничкото претпријатие согласно со член 2 точка (а) од ЦЕОС.

За потребите за склучување договор со извршниот директор, заедничкото претпријатие е застапено од претседавачот на управниот одбор.

4. Мандатот на извршниот директор е четири години. До крајот на тој период, Комисијата, по консултации со членовите што не се Унијата спроведува оценка на изведбата на извршниот директор и на идните задачи и предизвици на заедничкото претпријатие.

5. Управниот одбор на заедничкото претпријатие, постапувајќи по предлогот на Комисијата што ја зема предвид оцената наведена во став 4, може да го продолжи мандатот на извршниот директор еднаш за период не подолг од три години.

6. Извршниот директор чиј мандат е продолжен не може да учествува во друга постапка за избор за истата позиција.

7. Извршниот директор може да се разреши само со одлука на управниот одбор, кој постапува по предлог на Комисијата по консултација со групата претставници на држави и членовите на заедничкото претпријатие што не се Унијата.

Член 19

Задачи на извршниот директор

1. Извршниот директор е главно извршно лице одговорно за секојдневното управување со заедничкото претпријатие во согласност со одлуките на управниот одбор. Тоа лице му ги обезбедува сите информации на управниот одбор потребни за извршувањето на неговите функции. Без да е во спротивност со конкретните надлежности на институциите на Унијата и на управниот одбор, извршниот директор не бара, ниту добива инструкции од која било влада или од кое било друго тело.

2. Извршниот директор е правен застапник на заедничкото претпријатие. Тој дава отчет пред управниот одбор на заедничкото претпријатие.

3. Извршниот директор го спроведува буџетот на заедничкото претпријатие и обезбедува координација меѓу различните тела и услуги на заедничкото претпријатие.

4. Извршниот директор ги извршува следниве задачи за заедничкото претпријатие:

(а) обезбедува одржливо и ефикасно управување на заедничкото претпријатие и ефикасно спроведување на работната програма;

- (б) изготвува и го доставува на донесување до управниот одбор нацрт-годишниот буџет и планот за систематизација на персоналот;
- (в) откако го зема предвид мислењето на групата претставници на држави или на одборот на јавни органи, како што е соодветно, ја доставува на донесување до управниот одбор програмата за работа и соодветните процени за трошоци за заедничкото претпријатие со цел спроведување на стратегиската агенда за истражување и иновации;
- (г) ги доставува годишните сметки на заедничкото претпријатие до управниот одбор на мислење;
- (д) изготвува и го доставува на оценка и одобрување до управниот одбор пречистениот годишен извештај за активностите, вклучително и информации за соодветните трошоци и придонеси од членовите што не се Унијата наведени во член 11(1);
- (ѓ) ги следи придонесите наведени во член 11(1), редовно го известува управниот одбор за напредокот во постигнувањето на целите и предлага поправни или корективни мерки, ако е потребно;
- (е) го следи спроведувањето на мерките за привлекување нови соработници, особено МСП, високообразовни институции и организации за истражување;
- (ж) воспоставува формална и редовна соработка со европските партнерства наведени во стратегиската програма за истражување и иновации и во согласност со стратегиската ориентација предвидена од управниот одбор;
- (з) по покана на претседавачот, редовно известува за релевантната конфигурација на Комитетот за програмата „Хоризонт Европа“ дополнително на одговорноста на Комисијата согласно со член 14(7) и Анекс III кон Посебната програма за спроведување на „Хоризонт Европа“ да го извести Комитетот за програмата „Хоризонт Европа“, а особено пред донесувањето на работната програма на заедничкото претпријатие во врска со барањето од член 22(5) од Регулативата за „Хоризонт Европа“;
- (с) доставува на одобрување до управниот одбор или до одборот на јавни органи, во зависност од случајот, список на активности што ќе се изберат за финансирање од заедничкото претпријатие;
- (и) ги оценува барањата за поврзани членови на заедничкото претпријатие по отворен повик за изразување интерес и поднесени предлози за поврзани членови до управниот одбор;
- (ј) редовно ги известува другите тела на заедничкото претпријатие за сите работи важни за нивната улога;
- (к) од името на заедничкото претпријатие потпишува одделни договори за неповратна помош и одлуки во негова надлежност;
- (л) од името на заедничкото претпријатие потпишува договори за набавка;
- (љ) осигурува следење на програмата и оценка на напредокот во однос на релевантните индикатори за влијание и на конкретните цели на заедничкото

претпријатие како што е дефинирано во Дел два под надзор на управниот одбор и во координација со советодавните тела, ако е потребно, и во согласност со член 171;

- (м) ја спроведува политиката за комуникации на заедничкото претпријатие;
- (н) ги организира, ги раководи и ги надгледува работите и персоналот на заедничкото претпријатие во рамките на овластувањата што му се делегирани од управниот одбор;
- (њ) го воспоставува и го осигурува функционирањето на ефективниот и ефикасниот систем на внатрешна контрола и до управниот одбор пријавува какви било значителни промени во врска со него;
- (о) ги штити финансиските интереси на Унијата и на другите членови со примена на превентивни мерки против измама, корупција и какви било други незаконски активности преку ефективни проверки и, ако се откријат нерегуларности, со поврат на износите што биле погрешно исплатени и, ако е применливо, изрекува ефективни, пропорционални и разубедувачки административни и финансиски казни;
- (п) осигурува спроведување процена на ризик и управување со ризик за заедничкото претпријатие;
- (р) презема какви било други мерки потребни за оценка на напредокот на заедничкото претпријатие кон постигнување на своите цели;
- (с) подготвува и на донесување до управниот одбор доставува план за постепено укинување на финансирањето од „Хоризонт Европа“;
- (т) извршува какви било други задачи што му се доверени или делегирани од управниот одбор или како што може да биде побарано во оваа регулатива;
- (ќ) има овластување да ги делегира своите овластувања на други членови на персоналот, предмет на правилата што ќе се донесат во согласност со член 17(4).

5. Извршниот директор исто така може да биде предмет на какви било посебни правила утврдени во Дел два.

6. Извршниот директор, под своја одговорност, воспоставува програмска служба за извршување на сите задачи за помош на заедничкото претпријатие што произлегуваат од оваа регулатива. Програмската служба е составена од персоналот на заедничкото претпријатие и ги извршува особено следниве задачи:

- (а) дава поддршка во воспоставувањето и управувањето на соодветен сметководствен систем во согласност со финансиските правила на заедничкото претпријатие;
- (б) управува со спроведувањето на работната програма на заедничкото претпријатие во текот на циклусот на спроведување;

- (в) ги доставува до членовите на заедничкото претпријатие и на неговите тела сите релевантни и навремени информации и поддршка потребни за тие да ги извршуваат своите должности;
- (г) дејствува како секретаријат на телата на заедничкото претпријатие и обезбедува поддршка на советодавните групи утврдени од управниот одбор, доколку има такви.

Дел 3

Советодавни тела

Член 20

Група претставници на држави

1. Освен во случаите каде што земјите членки и поврзаните земји учествуваат во заедничкото претпријатие како членки или составни субјекти на членовите, заедничките претпријатија воспоставуваат група претставници на држави како што е наведено во Дел два предмет на одредбите од овој член.
2. Групата претставници на држави е составена од максимум двајца претставници и максимум двајца заменици од секоја земја членка и од секоја поврзана земја. Претставничките групи на државите од своите членови избираат претседавач и заменик-претседавач.
3. Групата претставници на држави се состанува најмалку двапати во годината. Состаноците ги свикува претседавачот или најмалку една третина од членовите на групата претставници на држави. Претседавачот на управниот одбор и извршниот директор или нивните застапници учествуваат на состаноците како набљудувачи по барање на претседавачот на групата претставници на држави со цел доставување информации за конкретни прашања.
4. Состаноците на групата претставници на држави може да се регулираат со кои било релевантни посебни одредби утврдени во Дел два.
5. Претседавачот на групата претставници на држави може да покани други лица да присуствуваат на состаноците како набљудувачи, особено претставници на релевантни федерални или регионални органи во рамките на Унијата, претставници на високообразовни институции и организации што вршат истражувања, асоцијации на МСП или индустриски здруженија и претставници на други тела на заедничкото претпријатие.
6. Програмата и дополнителните документи на состаноците на групата претставници на држави ќе бидат споделени доволно време однапред за да се осигури соодветно присуство на секоја земја членка и поврзана земја. Исто така, програмата навремено е споделена со управниот одбор за негово информирање.
7. Групата претставници на држави се консултира, а особено ги разгледува информациите и дава мислења за следниве прашања:
 - (а) напредокот на програмата на заедничкото претпријатие и постигнувањето на нејзините цели и очекуваното влијание како дел од „Хоризонт Европа“;

вклучително и информации за повиците за предлози и добиените предлози, како и постапката за оценување на предлозите;

- (б) ажурирање на стратегиската агенда за истражување и иновации или истоветни документи во согласност со стратегиското планирање на „Хоризонт Европа“ и со други инструменти за финансирање на земјите членки;
- (в) врски со „Хоризонт Европа“ и други иницијативи на Унијата, национални иницијативи и, ако е соодветно, регионални иницијативи, вклучително и фондови за кохезивна политика во согласност со стратегиите за паметна специјализација;
- (г) нацрт-работни програми, вклучително и содржината на повиците за предлози, особено теми поврзани со истражувања на пониско ниво на технолошка подготвеност вклучени во нацрт-работната програма или за примена на критериумите за подобност;
- (д) вклученост на МСП, стартапи, високообразовни институции и организации за истражување и преземени мерки за унапредување на учеството на нови соработници;
- (ѓ) активности преземени за ширење и користење на резултатите по синцирот на вредности;
- (е) годишен извештај за активностите.

8. За потребата од барање на договорениот став наведен во член 17(2) точка (1) групата претставници на држави ги вклучува само земјите членки. Деловникот на групата претставници на држави дополнително ја уредува постапката за договарање на тој став.

9. Ако е применливо, групата претставници на држави исто така редовно го известува управниот одбор и дејствува како интерфејс со заедничкото претпријатие за следниве прашања:

- (а) статусот на релевантните национални или регионални програми за истражување и иновации и препознавање на потенцијални области за соработка, вклучително и конкретни активности преземени или предвидени за активирање и користење релевантни технологии и иновативни решенија;
- (б) конкретни мерки преземени на национално ниво или на регионално ниво во однос на настани за ширење информации, наменски технички работилници и активности за комуникација;
- (в) конкретни мерки на национално или регионално ниво во однос на спроведување активности во врска со секое одделно заедничко претпријатие;
- (г) национални или регионални политики и иницијативи со цел обезбедување комплементарност во врска со стратегиската агенда за истражување и иновации на заедничкото претпријатие и годишните работни програми.

10. Групата претставници на држави, на крајот од календарската година, доставува извештај во кој се опишани националните и регионалните политики во

опсегот на заедничкото претпријатие и препознавањето конкретни начини на соработка со активностите финансирани од заедничкото претпријатие.

11. Групата претставници на држави може, по сопствена иницијатива, на управниот одбор или на извршниот директор да му дава мислења, препораки или предлози за технички, управни и финансиски прашања, како и за работните програми и други документи, особено кога тие прашања ги засегаат националните и регионалните интереси.

12. Групата претставници на држави добива навремени и релевантни информации на редовна основа, вклучително и поделба по земји, меѓу другото, други податоци за барањата и учеството во индиректни активности финансирани од заедничкото претпријатие, за резултатите од оцената на секој повик за доставување предлози и спроведување на проектот, за синергии со други релевантни програми на Унијата и други европски партнерства, за дополнителни активности, за доделени и реално обезбедени финансиски придонеси и придонеси во натура и за извршување на буџетот на заедничкото претпријатие.

13. Групата претставници на држави донесува сопствен деловник земајќи ги предвид членовите 33 и 42.

14. Едно или повеќе заеднички претпријатија може да основаат заедничка група претставници на држави во согласност со релевантните одредби утврдени во Дел два.

Член 21

Научни совети

1. Освен ако не е поинаку наведено во Дел два, заедничките претпријатија бараат независен научен совет преку:

- (а) научно советодавно тело што го основа заедничкото претпријатие во согласност со релевантните одредби утврдени во Дел два и предмет на одредбите од овој член; или
- (б) *ад хок* барања за независна стручност од управниот одбор на заедничкото претпријатие за посебни прашања.

2. Меѓу членовите на научното советодавно тело има урамнотежена застапеност на експерти, во рамките на делокругот на активности на заедничкото претпријатие, вклучително и во однос на родовата и географската рамнотежа. Заедно, членовите на научното советодавно тело ги имаат потребните компетенции и стручност што ги опфаќа техничката област со цел на заедничкото претпријатие да му дадат препораки засновани врз знаење, земајќи го предвид влијанието врз климата, животната средина и општествено-економското влијание на таквите препораки и целите на заедничкото претпријатие.

3. Членовите на научното советодавно тело, како и поканетите набљудувачи, се предмет на обврски за професионална тајност, која, врз основа на договорите и правилата за нивно спроведување, се однесува на сите членови на институциите и нивниот персонал, како и на правилата на Комисијата за тајност во однос на заштитата на чувствителни недоверливи информации и доверливи информации на

Унијата одредени во Одлуките (ЕУ, Евроатом) 2015/443 ⁽³¹⁾ и (ЕУ, Евроатом) 2015/444 на Комисијата, ⁽³²⁾ соодветно.

4. Управниот одбор воспоставува отворен процес за избор, вклучително и посебни критериуми за составот на научното советодавно тело на заедничкото претпријатие и ги назначува неговите членови. Управниот одбор ги зема предвид потенцијалните кандидати предложени од групата претставници на држави.

5. Научното советодавно тело од своите членови избира претседавач.

6. Научното советодавно тело се состанува најмалку двапати во годината, а состаноците ги свикува претседавачот. Претседавачот може да покани други лица да присуствуваат на состаноците како набљудувачи. Научното советодавно тело донесува свој деловник за работа. Програмата на состаноците е навремена и јавно достапна на веб-страницата на конкретното јавно претпријатие.

7. Научното советодавно тело ги извршува следниве задачи:

- (а) дава совети за научните приоритети што треба да се земат предвид во работните програми, вклучително и за опсегот на повиците за предлози во согласност со стратегиската агенда за истражување и иновации и стратегиското планирање на „Хоризонт Европа“;
- (б) дава совети за научните достигнувања што треба да се опишат во годишниот извештај за активностите;
- (в) предлага, со цел напредок на стратегиската агенда за истражување и иновации и посебни активности, корективни мерки или пренасочување на управниот одбор, ако е потребно;
- (г) дава независни совети и научни анализи за конкретни прашања како што е побарано од управниот одбор, особено во поглед на случувањата во сродните сектори или дава поддршка за оцената на барањата за потенцијални поврзани членови и партнери што даваат придонес;
- (д) ако е наведено во Дел два, ги оценува резултатите од технолошките и иновациските активности што се финансирани од заедничкото претпријатие и го известува управниот одбор;
- (ѓ) ако е наведено во Дел два, учествува во комитетите за секторска интеграција што се посебно основани меѓу европските партнерства во рамките на „Хоризонт Европа“ за да се овозможат синергии;
- (е) извршува други задачи како што е наведено во Дел два.

8. По секој состанок на научното советодавно тело, неговиот претседавач до управниот одбор доставува извештај во кој се нагласени мислењата на телото и на неговите членови за прашања за кои се расправало во текот на состанокот.

³¹ Одлука (ЕУ, Евроатом) 2015/443 на Комисијата од 13 март 2015 година за безбедност во Комисијата (Сл. весник L 72, 17.3.2015 година, стр. 41).

³² Одлука (ЕУ, Евроатом) 2015/444 на Комисијата од 13 март 2015 година за правила за безбедност за заштита на доверливите информации на ЕУ (Сл. весник L 72, 17.3.2015 година, стр. 53).

Извештајот, до најголем можен степен, се објавува на веб-страницата на предметното заедничко претпријатие.

9. Научното советодавно тело може, по сопствена иницијатива, да го советува управниот одбор да се консултира за конкретни точки што не се опфатени со задачите утврдени во став 7. Извештајот, до најголем можен степен, се објавува на веб-страницата на предметното заедничко претпријатие.

10. Научното советодавно тело е информирано за причините во случај да не се следи неговиот совет за работната програма и за стратегиската агенда за истражување и иновации.

Член 22

Група засегнати страни

1. Заедничкото претпријатие може да воспостави група засегнати страни во согласност со релевантните одредби во Дел два и предмет на овој член.

2. Групата засегнати страни е отворена на сите јавни и приватни засегнати страни, вклучително и организирани групи, активни во областа на заедничкото претпријатие, меѓународни групи од интерес од земјите членки, поврзани земји и други земји.

3. Управниот одбор утврдува конкретни критериуми и процес на избор за составот на групата засегнати страни и има цел урамнотежено застапување во смисла на географска распределба, пол, сектор и стручност на засегнатите страни. Ако е соодветно, управниот одбор ги зема предвид потенцијалните кандидати предложени од групата претставници на држави.

4. Групата засегнати страни е редовно информирана за активностите на заедничкото претпријатие и е поканета да даде коментари за планираните иницијативи на заедничкото претпријатие.

5. Извршниот директор ги свикува состаноците на групата засегнати страни.

6. Извршниот директор може да го советува управниот одбор да ја консултира групата засегнати страни за конкретни прашања. Ако дојде до таква консултација, се доставува извештај до управниот одбор и до групата претставници на држави по предметната расправа на групата засегнати страни кој е јавно достапен на веб-страницата на предметното заедничко претпријатие.

ПОГЛАВЈЕ 4

Финансиски и оперативни одредби

Дел 1

Општи одредби

Член 23

Кохерентна примена на ограничување на учеството

Заедничкото претпријатие обезбедува кохерентност со пристапот преземен за активности финансирани според работната програма на „Хоризонт Европа“

донесена во согласност со член 13(2) точка (б) од Посебната програма за спроведување на „Хоризонт Европа“ во однос на примената на член 22(5) од Регулативата за „Хоризонт Европа“, како и законодавството на Унијата и насочувањето релевантно за нејзината примена во слични теми во работната програма за предметното заедничко претпријатие.

Член 24

Правила применливи за активностите финансирани од заедничкото претпријатие

1. Регулативата за „Хоризонт Европа“ се применува за активностите финансирани од заедничките претпријатија опфатени со „Хоризонт Европа“. Во согласност со таа регулатива, секое заедничко претпријатие се смета за тело што финансира и обезбедува финансиска поддршка на индиректните активности согласно со член 6 од таа регулатива.
2. Активностите финансирани од заедничките претпријатија опфатени со „Хоризонт Европа“ може исто така да бидат предмет на кои било посебни одредби утврдени во Дел два.
3. По пат на отстапување од член 40(4) точка (а) од Регулативата за „Хоризонт Европа“, правото на приговор исто така важи за учесници што генерираат резултати за кои не се добиени финансии од заедничкото претпријатие.

Член 25

Оперативно и финансиско планирање

1. Извршниот директор до управниот одбор доставува нацрт-работна програма на донесување.
2. Работната програма се донесува до крајот на годината пред нејзиното спроведување. Работната програма и повиците за предлози се објавуваат на веб-страницата на заедничкото претпријатие и на веб-страницата на „Хоризонт Европа“ и, со цел поддршка на координацијата со севкупната стратегија на „Хоризонт Европа“, се споделуваат со релевантната конфигурација на програмскиот комитет со цел негово информирање.
3. Извршниот директор изготвува нацрт-годишен буџет, а следната година го доставува до управниот одбор на донесување.
4. Годишниот буџет за конкретна година се донесува од управниот одбор на крајот на годината пред неговото спроведување.
5. Годишниот буџет се донесува со цел да се земе предвид износот на финансискиот придонес на Унијата како што е утврдено во буџетот на Унијата и, ако е применливо, износите на финансиските придонеси од членовите што не се Унијата и од партнерите што даваат придонес, доколку има такви.

Член 26

Оперативно и финансиско известување

1. Извршниот директор му доставува консолидиран годишен извештај на управниот одбор за активностите за извршувањето на неговите должности во согласност со финансиските правила на заедничкото претпријатие. Пречистениот годишен извештај за активностите навремено станува јавно достапен на веб-страницата на предметното заедничко претпријатие.

2. Пречистениот годишен извештај за активностите, меѓу другото, вклучува информации за следниве прашања:

- (а) истражување, иновации и други спроведени активности и соодветни трошоци;
- (б) поднесените предлози, вклучително и поделбата по земји каде што е основано правното лице, и по вид учесник, особено МСП и нови соработници;
- (в) индиректните активности избрани за финансирање, вклучително и поделба по вид учесник, вклучително и МСП, и по земја и наведување на придонесот на предметното заедничко претпријатие кон одделните учесници и активности;
- (г) информации во однос на отвореноста на заедничките претпријатија, вклучително и следење на врските за соработка;
- (д) дополнителните активности преземени од членовите што не се Унијата, вклучително и поделба по земји каде што се основани приватните членови, нивните составни субјекти или здруженија на субјекти;
- (ѓ) соработката со други европски партнерства, вклучително заеднички повици и синергии меѓу активностите на заедничкото претпријатие и националните или регионалните иницијативи и политики.

3. Сметководствениот службеник на заедничкото претпријатие му испраќа привремени сметки на сметководствениот службеник на Комисијата и на Судот на ревизори во согласност со финансиските правила на заедничкото претпријатие.

4. Извршниот директор испраќа извештај за буџетското и финансиското управување до Европскиот парламент, до Советот и до Судот на ревизори во согласност со финансиските правила на заедничкото претпријатие.

5. Постапката за ослободување од одговорност се спроведува во согласност со финансиските правила на заедничкото претпријатие.

Дел 2

Финансиски одредби

Член 27

Финансиски правила

1. Заедничките претпријатија ги донесуваат своите финансиски правила во согласност со член 71 од Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/2046.

2. Финансиските правила се објавуваат на веб-страницата на предметното заедничко претпријатие.

Член 28

Извори на финансирање

1. Секое заедничко претпријатие ќе биде заеднички финансирано од Унијата, членовите што не се Унијата и партнерите што даваат придонес преку финансиски придонеси и придонеси во натура за оперативните активности.

2. Членовите што не се Унијата се согласуваат да го делат меѓу себе својот колективен придонес во согласност со применливите финансиски правила.

3. Оперативните трошоци на заедничкото претпријатие се покриени со средства од:

- (а) финансиски придонеси од Унијата;
- (б) финансиски придонеси од приватни членови или нивните составни субјекти или здруженија на субјекти, од партнерите што даваат придонес или од меѓународна организација што е член на заедничкото здружение;
- (в) ако е применливо, финансиски придонеси од земјите што учествуваат;
- (г) придонеси во натура како што е дефинирано во член 2 точка (8).

4. Во согласност со членовите 10 и 11, ресурсите на заедничкото претпријатие внесени во неговиот буџет се состојат од следниве придонеси:

- (а) финансиски придонеси на членовите кон заедничкото претпријатие за административни трошоци, еднакво поделени на годишна основа меѓу Унијата и членовите што не се Унијата, освен ако не е поинаку наведено во Дел два поради посебната природа на членството на заедничкото претпријатие;
- (б) финансиски придонеси на членовите или на партнерите што даваат придонес кон заедничкото претпријатие за оперативни трошоци;
- (в) секој приход што го генерира заедничкото претпријатие;
- (г) сите други финансиски придонеси, ресурси и приходи.

Секоја камата на придонесите наведена во овој став се смета за приход на тоа заедничко претпријатие.

5. Секој неискористен дел од придонесот за административни трошоци може да се стави на располагање за да ги покрие оперативните трошоци на засегнатото заедничко претпријатие.

6. Ако член на заедничкото претпријатие што не е Унијата не ги исполни своите обврски во однос на сопствениот придонес, извршниот директор го известува за тоа во писмена форма и утврдува разумен рок за исправка на тој пропуст. Ако по истекот на тој рок засегнатиот член што не е Унијата сè уште не ги исполнил обврските, извршниот директор ги известува Комисијата и земјите што учествуваат, ако е применливо, во поглед на потенцијалните мерки согласно со член 11(8) и го известува засегнатиот член дека е дисквалификуван од гласање во управниот одбор во согласност со тој член.

7. Ресурсите на заедничкото претпријатие и неговите активности се користат за исполнување на неговите цели и задачи.

8. Заедничкото претпријатие ги поседува сите средства генерирани од него или пренесени на него за исполнување на неговите цели и задачи.

9. Освен во случај на ликвидација на заедничкото претпријатие, ако приходот е поголем од расходите, тогаш не им се исплаќа на членовите на заедничкото претпријатие, освен ако управниот одбор не одлучи поинаку.

Член 29

Финансиски обврски

1. Финансиските обврски на заедничкото претпријатие не го надминуваат износот на достапните финансиски ресурси или финансиските придонеси во неговиот буџет од неговите членови или партнерите што даваат придонес.

2. Финансиските обврски на заедничкото претпријатие наведени во член 3(1), точки (б), (г) и (ж) може да се поделат на годишни рати. До 31 декември 2024 година, кумулативниот износ од тие буџетски обврски во рати нема да надминуваат 50 % од максималниот придонес од Унијата утврден во член 10. Од јануари 2025 година, најмалку 20 % од кумулативниот буџет од преостанатите години нема да се покрива со годишни рати.

Член 30

Заштита на финансиските интереси на членовите

1. Заедничкото претпријатие, на персоналот на Комисијата и на другите лица овластени од предметното заедничко претпријатие или од Комисијата, како и на Судот на ревизори, им дава пристап до своите локации и простории и до сите информации, вклучително и информации во електронски формат потребни за спроведување на нивната ревизија.

2. Европската служба за борба против измама (ОЛАФ) има овластување да спроведува административни истраги, вклучително и теренски проверки и истраги во согласност со одредбите и постапките утврдени во Регулативата (Евроатом, ЕЗ) бр. 2185/96 на Советот ⁽³³⁾ и Регулативата (ЕЗ, Евроатом) бр. 883/2013 на Европскиот парламент и на Советот ⁽³⁴⁾ и со цел утврдување дали имало измама, корупција или некое друго незаконско дејство што влијае врз финансиските интереси на Унијата во врска со договор, одлука или договор финансиран според оваа регулатива.

3. Европското јавно обвинителство е овластено, во согласност со Регулативата (ЕУ) 2017/1939 на Советот ⁽³⁵⁾, да ги истражува и да ги гони кривичните дела што влијаат врз финансиските интереси на Унијата како што е утврдено во член 4 од таа регулатива.

³³ Регулатива (Евроатом, ЕЗ) бр. 2185/96 на Советот од 11 ноември 1996 година за теренски проверки и истраги спроведени од Комисијата со цел заштита на финансиските интереси на Европските заедници од измама и други нерегуларности (Сл. весник L 292, 15.11.1996 година, стр. 2).

³⁴ Регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. 883/2013 на Европскиот парламент и на Советот од 11 септември 2013 година за истраги спроведени од Европската служба за борба против измама (ОЛАФ) и за укинување на Регулативата (ЕЗ) бр. 1073/1999 на Европскиот парламент и на Советот и на Регулативата (Евроатом) бр. 1074/1999 (Сл. весник L 248, 18.9.2013 година, стр. 1).

³⁵ Регулатива (ЕУ) 2017/1939 на Советот од 12 октомври 2017 година за спроведување на зајакната соработка за основање на Европското јавно обвинителство (Сл. весник L 283, 31.10.2017 година, стр. 1).

4. И покрај ставовите од 1 до 3, договорите, одлуките и договорите што произлегуваат од спроведувањето на оваа регулатива содржат одредби со кои експлицитно се овластуваат Комисијата, предметното заедничко претпријатие, Судот на ревизори, Европското јавно обвинителство и ОЛАФ да спроведуваат такви ревизии, теренски проверки и истраги во согласност со нивните соодветни компетенции.

5. Секое заедничко претпријатие се осигурува дека финансиските интереси на неговите членови се соодветно заштитени со спроведување или нарачување соодветни внатрешни и надворешни контроли.

6. Секое заедничко претпријатие пристапува кон Меѓуинституционалниот договор од 25 мај 1999 година меѓу Европскиот парламент, Советот и Комисијата за внатрешни истраги од Европската служба за борба против измама (ОЛАФ) ⁽³⁶⁾. Секое заедничко претпријатие ги донесува неопходните мерки потребни за олеснување на внатрешните истраги спроведени од ОЛАФ.

7. Заедничкото претпријатие на секој национален суд на ревизори, по негово барање, му дава пристап до сите информации поврзани со националните придонеси на конкретната земја учесник, вклучително и информации во електронски формат потребни за спроведување на нивните ревизии.

Член 31

Екс пост ревизија

Ревизиите на расходите за индиректни активности се спроведуваат во согласност со член 53 од Регулацијата за „Хоризонт Европа“ како дел од индиректните активности на „Хоризонт Европа“, особено во согласност со стратегијата за ревизија наведена во член 53(2) од таа регулатива.

Член 32

Внатрешна ревизија

1. Внатрешниот ревизор на Комисијата ги има истите овластувања над заедничките претпријатија како оние што ги има во врска со Комисијата и настојува да го намали административниот товар на заедничкото претпријатие.

2. Управниот одбор може да воспостави служба за внатрешна ревизија во согласност со финансиските правила на предметното заедничко претпријатие.

Дел 3

Оперативни одредби

Член 33

Доверливост

Без да е во спротивност со членовите 34 и 36, секое заедничко претпријатие обезбедува заштита на доверливите информации чие откривање надвор од

³⁶ Сл. весник L 136, 31.5.1999 година, стр. 15.

институциите на Унијата и други тела, служби и агенции на Унијата може да им наштети на интересите на неговите членови или учесници во активностите на предметното заедничко претпријатие. Таквите доверливи информации вклучуваат, но не се ограничени на лични, трговски, чувствителни недоверливи и доверливи информации.

Член 34

Транспарентност

Регулативата (ЕЗ) бр. 1049/2001 на Европскиот парламент и на Советот ⁽³⁷⁾ се применува за документите што ги поседува заедничкото претпријатие.

Член 35

Обработка на лични податоци

Ако спроведувањето на оваа регулатива бара обработка на лични податоци, тие се обработуваат во согласност со Регулативата (ЕУ) 2018/1725 на Европскиот парламент и на Советот ⁽³⁸⁾.

Член 36

Пристап до резултатите и информациите за предлозите

1. Заедничкото претпријатие на институциите на Унијата и на телата, службите или агенциите на Унијата, како и на органите на земјите што учествуваат, ако е применливо, им дава пристап до сите информации поврзани со индиректните активности што тоа ги финансира. Ваквите информации вклучуваат придонеси и резултати на корисници што учествуваат во индиректни активности на заедничкото претпријатие или кои било други информации што се сметаат за неопходни за развој, спроведување, следење и оценување на политиките или програмите на Унијата или, ако е применливо, на земјите што учествуваат. Ваквите права за пристап се ограничени на недоверлива и неконкурентна употреба и се во согласност со применливите правила за доверливост.

2. За потребите на развојот, спроведувањето, следењето и оценувањето на политиките или програмите на Унијата, заедничкото претпријатие ѝ обезбедува на Комисијата информации вклучени во поднесените предлози. Ова се однесува *мутатис мутандис* на земјите што учествуваат, ако е применливо, во однос на предлозите што вклучуваат баратели основани на нивни територии, ограничена недоверлива и неконкурентна употреба и во согласност со применливите правила за доверливост.

³⁷ Регулатива (ЕЗ) бр. 1049/2001 на Европскиот парламент и на Советот од 30 мај 2001 година за јавен пристап до документите на Европскиот парламент, на Советот и на Комисијата (Сл. весник L 145, 31.5.2001 година, стр. 43).

³⁸ Регулатива (ЕУ) 2018/1725 на Европскиот парламент и на Советот од 23 октомври 2018 година за заштита на физичките лица во врска со обработката на лични податоци од институциите, телата, службите и агенциите на Унијата и за слободно движење на такви податоци и за укинување на Регулативата (ЕЗ) бр. 45/2001 и на Одлуката бр. 1247/2002/ЕЗ (Сл. весник L 295, 21.11.2018 година, стр. 39).

ПОГЛАВЈЕ 5

Персонал и одговорност

Дел 1

Персонал, повластувања и имунитети

Член 37

Персонал

1. Регулативите за персонал и Правилникот за вработување на други службеници во ЕУ и правилата донесени заедно од институциите на Унијата за потребите на примената на Регулативите за персонал и на Правилникот за вработување на други службеници во ЕУ се применуваат на персоналот на заедничките претпријатија.
2. Ресурсите на персонал се одредуваат со планот за систематизација на персоналот на секое заедничко претпријатие во кој се наведува бројот на привремени места по група на функција и по степен и бројот на персонал на договор изразени во еквивалент на полно работно време согласно со годишниот буџет.
3. Персоналот на заедничкото претпријатие се состои од привремен персонал и персонал на договор.
4. Сите трошоци за персоналот се на товар на заедничкото претпријатие.

Член 38

Експерти и практиканти на определено време

1. Заедничкото претпријатие може на определено време да користи национални експерти и практиканти што не се директно вработени кај него. Бројот на национални експерти на определено време изразено во еквиваленти на полно работно време се додава кон информациите за ресурси на персонал наведени во член 37(2) во согласност со годишниот буџет на предметното заедничко претпријатие.
2. Управниот одбор на предметното заедничко претпријатие донесува одлука за утврдување на правилата за ангажман на национални експерти на определено време во предметното заедничко претпријатие и за вработување практиканти.

Член 39

Повластувања и имунитети

Протокол бр. 7 за повластувањата и имунитетите на Европската Унија, приложен кон ДЕУ и ДФЕУ, се применува за заедничките претпријатија и нивниот персонал.

Дел 2

Одговорност

Член 40

Одговорност на заедничките претпријатија

1. Договорната одговорност на заедничкото претпријатие се уредува со релевантните договорни одредби и со законот применлив за предметната спогодба, одлука или договор.
2. Ако одговорноста е надвор од договорот, заедничкото претпријатие, во согласност со општите начела заеднички за законите на земјите членки, ја санира секоја штета предизвикана од неговиот персонал при извршувањето на своите должности.
3. Секоја исплата од заедничкото претпријатие во однос на одговорноста наведена во ставовите 1 и 2 и трошоците и расходите настанати во врска со нив се сметаат за расходи на заедничкото претпријатие и се покриваат од неговите ресурси.
4. Заедничките претпријатија се единствено одговорни за исполнувањето на своите обврски.

Член 41

Одговорност на членовите и осигурување

1. Финансиската одговорност на членовите на заедничкото претпријатие за неговите долгови се ограничува на нивните финансиски придонеси дадени кон заедничкото претпријатие.
2. Заедничките претпријатија земаат и одржуваат соодветно осигурување.

Член 42

Судир на интереси

1. Заедничкото претпријатие, неговите тела и персонал избегнуваат секаков судир на интереси во извршувањето на своите активности.
2. Управниот одбор донесува правила за спречување, избегнување и управување со судири на интереси во врска со персоналот на заедничкото претпријатие, членовите и другите лица што се дел од управниот одбор и од други тела или групи на заедничкото претпријатие во согласност со финансиските правила на заедничкото претпријатие и со Регулативите за персонал во однос на персоналот.

ПОГЛАВЈЕ 6

Решавање спорови

Член 43

Надлежност на Судот на правдата и применливо право

1. Судот на правдата на Европската Унија има надлежност:
 - (а) за каква било клаузула за арбитража содржана во спогодбите или договорите склучени од заедничкото претпријатие или во неговите одлуки;
 - (б) во споровите во врска со надоместок на штета предизвикана од персоналот на заедничкото претпријатие при извршувањето на своите активности;

- (в) во секој спор меѓу заедничкото претпријатие и неговиот персонал во рамките на границите и според условите утврдени во Регулативите за персонал и Правилникот за вработување на други службеници во ЕУ.
2. Во однос на секоја материја што не е опфатена со оваа регулатива или со други правни акти на Унијата, се применува правото на државата каде што се наоѓа седиштето на заедничкото претпријатие.

Член 44

Жалби до Европскиот народен правобранител

Во согласност со член 228 од ДФЕУ, одлуките донесени од заедничкото претпријатие во спроведувањето на оваа регулатива може да бидат предмет на жалба до Европскиот народен правобранител.

ПОГЛАВЈЕ 7

Ликвидација

Член 45

Ликвидација

1. Заедничките претпријатија се ликвидираат на крајот на периодот утврден во член 3.
2. Дополнително на став 1, постапката за ликвидација на заедничкото претпријатие автоматски започнува ако Унијата или сите членови што не се Унијата се повлечат од заедничкото претпријатие.
3. За потребата од водење на постапката на ликвидација на заедничкото претпријатие, управниот одбор назначува еден или повеќе ликвидатори што постапуваат во согласност со одлуките на управниот одбор.
4. Во текот на постапката за ликвидација, средствата на заедничкото претпријатие се користат за да се покријат обврските и расходите во врска со неговата ликвидација. Вишокот се распределува меѓу членовите на заедничкото претпријатие во времето на ликвидацијата, пропорционално со нивниот финансиски придонес кон заедничкото претпријатие. Ваквиот вишок распределен до Унијата се враќа во буџетот на Унијата.
5. Се воспоставува *ад хок* постапка за да се осигури соодветно управување со секој склучен договор или донесена одлука од заедничкото претпријатие што се ликвидира, како и секој договор за набавка чие времетраење е подолго од времетраењето на заедничкото претпријатие.

ДЕЛ ДВА

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ НА ОДДЕЛНИТЕ ЗАЕДНИЧКИ ПРЕТПРИЈАТИЈА

НАСЛОВ I

ЗАЕДНИЧКО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ЕВРОПА КАКО ЦИРКУЛАРНА БИОЕКОНОМИЈА

Член 46

Дополнителни цели на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биоекономија

1. Дополнително на целите утврдени во членовите 4 и 6, Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биоекономија ги има следниве општи цели:
 - (а) го забрзува процесот на иновација и развој на биолошки иновативни решенија;
 - (б) го забрзува воведувањето на постојните зрели и иновативни биолошки решенија на пазарот;
 - (в) осигурува високо ниво на еколошка изведба на биолошки индустриски системи.
2. Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биоекономија исто така ги има следниве конкретни цели:
 - (а) зголемување на интензитетот на меѓудисциплинарното истражување и иновациски активности за да се искористат придобивките од напредокот во животните науки и другите научни дисциплини за развој и демонстрација на соодветни биолошки решенија;
 - (б) зголемување и интеграција на капацитетот за истражување и иновации на засегнатите страни во Унијата за да се искористи локалниот потенцијал за биоекономија, вклучително и регионите со недоволно развиен капацитет;
 - (в) зголемување на капацитетот за истражување и иновации за справување со еколошките предизвици и развој на поодржливи биолошки иновации со осигурување дека прашањата за одржливост и еколошка изведба се интегрирани во целиот иновациски синџир и во идните иновативни решенија;
 - (г) зајакнување на интеграцијата на биолошкото истражување и иновација во биоиндустријата на Унијата и зголемување на вклученоста на чинителите во развојот и истражувањето, вклучително и снабдувачите на суровина во биолошките вредносни синџири;
 - (д) намалување на ризикот за вложувања за истражување и развој во биолошки компании и проекти;
 - (ѓ) осигурување дека циркуларните и еколошките активности, вклучително и придонесите за климатска неутралност и нула загадување се земени предвид во развојот и спроведувањето на биолошки проекти за истражување и иновации и олеснување на нивното прифаќање во општеството.

Член 47

Дополнителни задачи на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биоекономија

Дополнително на задачите утврдени во член 5, Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биоекономија ги извршува следниве задачи:

- (а) осигурува дека неговите цели се постигнати преку програмирање на активностите за истражување и иновации на јавните и приватните партнери;
- (б) мобилизирање јавно и приватно финансирање за своите активности за истражување и иновации;
- (в) поддржување на мултидисциплинарно истражување со големо влијание и проекти за иновации што ги поттикнуваат индустриските биолошки иновации да ги исполнат своите цели;
- (г) интензивирање на своите активности за истражување и иновации во целиот синџир на иновации од ниско до високо ниво на технолошка подготвеност;
- (д) мобилизирање и интегрирање на чинителите во истражувањето и иновациите, вклучително и снабдувачите на сировини од рурални, крајбрежни, урбани области и региони со неискористен потенцијал за развој на биолошкиот вредносен синџир за соработка во проектни активности;
- (ѓ) осигурување дека неговите активности за истражување и иновации се фокусираат на јавниот интерес, особено на еколошката и климатската изведба на биоиндустријата и во однос на разбирањето на релевантните проблеми, и во однос на развојот на решенија за нив;
- (е) унапредување на комуникацијата и соработката меѓу чинителите за истражување и иновации и индустриските засегнати страни со цел подигнување на свеста за брзиот развој на знаењето и технологијата, олеснување на интердисциплинарната и меѓусекторската соработка и олеснување на влезот на иновативните биолошки решенија на пазарот;
- (ж) мобилизирање на национални и регионални органи што можат да создадат поповолни услови за влез на биолошките иновации на пазарот;
- (з) поддршка на размислувањето кон развојот на стандарди со цел олеснување на влезот на биолошките иновации на пазарот;
- (с) утврдување на критериумите за одржливост засновани врз знаење и одредници за изведба, нивна примена и следење во сите негови активности за истражување и иновации и нивно унапредување надвор од границите на иницијативата за биоиндустрија;
- (и) проследување и унапредување на биолошките решенија кон креаторите на политики, индустријата, невладините организации, граѓанското општество и општо кон потрошувачите.

Член 48

Членови

Членови на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биоекономија се:

- (а) Унијата, застапена од Комисијата;
- (б) Конзорциум на биоиндустрии, непрофитна организација регистрирана според белгиското право, по известување за одлуката за пристап кон Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биоекономија преку писмо за

преземање обврски што нема да ги содржи условите во однос на неговото пристапување освен оние утврдени во оваа регулатива;

- (в) поврзаните членови избрани во согласност со член 7, предмет на одлука од управниот одбор.

Член 49

Финансиски придонес на Унијата

Финансискиот придонес на Унијата кон Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија, вклучително и одобрените средства на ЕЕО, за да се покријат административните и оперативните трошоци е до 1.000.000.000 ЕУР, вклучително и до 23.500.000 ЕУР за административни трошоци.

Член 50

Придонеси на членови што не се Унијата

Членовите на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија што не се Унијата даваат или организираат нивните составни или придружни субјекти да дадат вкупен придонес од најмалку 1.000.000.000 ЕУР, вклучително и до 23.500.000 ЕУР за административни трошоци во текот на периодот утврден во член 3.

Член 51

Опсег на дополнителни активности

1. И покрај овластувањето на управниот одбор да донесе одлука за планот за дополнителните активности согласно со член 17(2), точка (л) и во рамките на полето на примена на член 2, точки (9) и (10), Конзорциумот на биоиндустрии и нивните составни или придружни субјекти секоја година даваат предлог за дополнителни активности. Дополнителни активности се оние што се директно поврзани со проектите и активностите на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија, особено вклучувајќи:

- (а) вложувања во нови објекти што претставуваат нов вредносен синцир, вклучително вложувања во трајна опрема, алат и придружна инфраструктура, особено поврзана со регионално воведување и проверка на неговата одржливост;
 - (б) вложувања во нова иновативна или одржлива постројка или проект за производство;
 - (в) вложувања во нови истражувања и иновации и оправдана инфраструктура, вклучително објекти, алатки, трајна опрема и пилот-постројки (центри за истражување);
 - (г) активности за стандардизација;
 - (д) активности за комуникација, ширење и подигнување на свеста.
2. Вложувањата директно поврзани со проектите се особено:

- (а) неприфатливи вложувања потребни за спроведување проект на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија во текот на времетраењето на тој проект;
- (б) вложувања направени истовремено со проектот на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија надополнувајќи ги резултатите од проектот и доведувајќи ги на повисоко ниво на технолошка подготвеност;
- (в) вложувања потребни за примена на резултатите од проектот на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија по завршувањето на проектот до ликвидацијата на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија. Во оправдани случаи може да се земе предвид вложувањето поврзано со користењето на резултатите од проектот од претходната иницијатива (заедничко претпријатие за биоиндустрија).

Член 52

Тела на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија

Тела на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија се:

- (а) управен одбор;
- (б) извршен директор;
- (в) групата претставници на држави;
- (г) научен комитет;
- (д) групи за воведување.

Член 53

Состав на управниот одбор

Управниот одбор е составен како што следува:

- (а) петмина претставници на Комисијата, од име на Унијата; и
- (б) петмина претставници од членовите што не се Унијата, најмалку еден од нив треба да ги застапува малите и средните претпријатија.

Член 54

Функционирање на управниот одбор

1. Членовите што не се Унијата заедно имаат 50 % од гласачките права.
2. Со отстапување од член 16(4), управниот одбор го избира својот претседавач за период од две години.
3. Управниот одбор одржува редовни состаноци четири пати во годината.
4. Дополнително на состаноците наведени во став 2, управниот одбор исто така свикува стратегиски состаноци најмалку еднаш во годината со примарна цел идентификување на предизвиците и можностите за одржлива биоиндустрија и обезбедување дополнителна стратегиска насока за Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биекономија.

5. Дополнителните главни извршни службеници или службеници со овластување за донесување одлуки на водечките европски биокомпани и Комисијата се покануваат на стратегискиот состанок.

Член 55

Научен комитет

1. Научниот комитет е научно советодавно тело на Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биоeкономија наведено во член 21(1).
2. Научниот комитет нема повеќе од 15 постојани члена.
3. Претседавачот на научниот комитет се избира за период од две години.
4. Научниот комитет воспоставува работна група составена од експерти со соодветни профили за да придонесат кон осигурување ефикасен фокус на сите аспекти на одржливост на работната програма. Секогаш кога е можно, советот на научниот комитет за работната програма вклучува аспекти поврзани со циркуларноста, еколошката одржливост, зачувување и зајакнување на биолошката разновидност, како и пошироки аспекти на одржливоста на биосистеми и поврзаните вредносни синџири.

Член 56

Групи за воведување

1. Согласно со член 22, се основаат една или повеќе групи за воведување. Улогата на групите за воведување е да го советуваат управниот одбор за прашања клучни за влезот на биолошките иновации на пазарот и за воведувањето одржливи циркуларни биолошките решенија.
2. Составот на групите за воведување осигурува соодветен тематски фокус и репрезентативност на широк опсег на засегнати страни од областа на биолошки иновации. Сите засегнати страни што не се членови на Конзорциумот за биоиндустрии, нивните составни или придружни субјекти може да ја изразат својата заинтересираност да станат член на група за воведување. Управниот одбор ја утврдува предвидената големина и состав на групите за воведување, времетраењето на мандатите и можност за обновување на своите членови, како и изборот на нивните членови.
3. Групите за воведување се состануваат најмалку еднаш во годината. На првиот состанок групите за воведување го донесуваат својот деловник. Управниот одбор го одобрува тој деловник. Вонредни состаноци на групите за воведување се свикуваат по барање на управниот одбор, претседавачот или мнозинството од предметната група за воведување.
4. Групите за воведување избираат претседавач и заменик-претседавач по тематски фокус, за период од две години. Претседавачот ги координира активностите и ја претставува групата за воведување. Претседавачот може да биде поканет како набљудувач на состаноците на научниот комитет и на групата претставници на држави.

5. Групата за воведување дава препораки за прашања поврзани со воведувањето на биолошката иновација по барање на управниот одбор. Групите за воведување може, исто така, на своја иницијатива, во кое било време да му дадат препораки на управниот одбор.

НАСЛОВ II

ЗАЕДНИЧКО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ЧИСТО ВОЗДУХОПЛОВСТВО

Член 57

Дополнителни цели на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство

1. Дополнително на целите утврдени во членовите 4 и 5, Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство ги има следниве општи цели:

- (а) да придонесе за намалување на еколошкиот отпечаток на воздухопловството со забрзување на развојот на климатски неутрални воздухопловни технологии за нивно најрано можно воведување, со што значително ќе се придонесе за постигнување на општите цели на Европскиот зелен договор, особено во врска со целта за намалувањето на нето-емисиите на стакленички гасови во Унијата за најмалку 55 % до 2030 година, во споредба со нивоата од 1990 година и за патот кон постигнување климатска неутралност најдоцна до 2050 година;
- (б) да се осигури дека истражувањата и иновативните активности поврзани со аеронаутиката, со посебен фокус на револуционерни технолошки иницијативи, придонесуваат за глобалната одржлива конкурентност на воздухопловната индустрија на Унијата, и да се осигури дека климатски неутралните воздухопловните технологии ги исполнуваат релевантните барања за воздухопловна безбедност и сигурност и дека воздухопловството останува безбедно, сигурно, економично и ефикасно средство за пренос на патници и стока;
- (в) да го унапреди капацитетот за истражување и иновација на европското воздухопловство.

2. Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство исто така ги има и следниве конкретни цели:

- (а) да ги интегрира и да ги покаже дисруптивните воздухопловни технолошки иновации способни да ги намалат нето-емисиите на стакленички гасови за не помалку од 30 % до 2030 година, во споредба со најсовремените технологии во 2020 година, додека истовремено се гради основата за климатски неутрално воздухопловство до 2050 година;
- (б) да се осигури дека технолошката и потенцијалната индустриска подготвеност на иновациите може да го поддржи лансирањето на нови дисруптивни производи и услуги до 2035 година со цел замена на 75 % на оперативната флота до 2050 година и развој на иновативен, сигурен, безбеден и економичен европски воздухопловен систем што е способен да ги исполни целите за климатска неутралност најдоцна до 2050 година;

- (в) да се прошири и да се негува интеграцијата на вредносни синџири за истражување и иновации за климатски неутрално воздухопловство, вклучително академии, организации што вршат истражувања, индустријата и МСП, како и преку користење на придобивките од синергиите со други национални и европски програми и со поддршка на користењето на вештините поврзани со индустријата во рамките на вредносниот синџир.

Член 58

Дополнителни задачи на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство

Дополнително на задачите утврдени во член 5, Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство ги извршува следиве задачи:

- (а) на својата веб-страница и на релевантните веб-страници на Комисијата ги објавува сите информации потребни за изготвување и доставување предлози за отворените повици на заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство;
- (б) следење и оценка на технолошкиот напредок кон постигнување на општите и конкретните цели утврдени во член 57;
- (в) олеснување на целосниот пристап до податоците и информациите за независно следење на влијанието на истражувањето и иновациите од областа на воздухопловството спроведени под надзор на Комисијата;
- (г) ѝ помага на Комисијата по нејзино барање при основањето и развојот на координацијата на регулативите и стандардите за поддршка на влез на пазарот на решенијата за чисто воздухопловство, особено преку спроведување студии, симулации и обезбедување технички совети, додека притоа се зема предвид потребата од отстранување на пречките за влез на пазарот.

Член 59

Членови

1. Членови на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство се:
 - (а) Унијата, застапена од Комисијата;
 - (б) членовите основачи наведени во Анекс I, по известување за својата одлука да пристапат кон Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство преку писмо за преземање обврски што не ги содржи условите во врска со нивното пристапување освен оние што се утврдени во оваа регулатива;
 - (в) поврзаните членови што се избираат во согласност со член 7, предмет на одлука на управниот одбор.
2. Дополнително на член 7(1), управниот одбор може, во текот на првите шест месеци по основањето на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство, да избере поврзани членови од списокот изготвен по отворениот повик за изразување интерес објавен од Комисијата пред неговото основање. Условите од член 7(2) се применуваат *мутатис мутандис*.

Член 60

Финансиски придонес на Унијата

Финансискиот придонес на Унијата кон Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство, вклучително и одобрените средства на ЕЕО, за да се покријат административните и оперативните трошоци е до 1.700.000.000 ЕУР, вклучително и до 39.223.000 ЕУР за административни трошоци.

Член 61

Придонеси на членови што не се Унијата

Членовите на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство што не се Унијата даваат или организираат нивните составни или придружни субјекти да дадат вкупен придонес од најмалку 2.400.000.000 ЕУР, вклучително и до 39.223.000 ЕУР за административни трошоци во текот на периодот утврден во член 3.

Член 62

Опсег на дополнителни активности

1. За потребата на член 11(1) точка (б), дополнителните активности може да вклучуваат:
 - (а) активности опфатени со индиректните активности од Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство, но не финансирани во рамките на таквите индиректни активности;
 - (б) активности директно поврзани со работната програма на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство;
 - (в) активности за истражување и развој и засновани врз активностите финансирани од Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство или неговата претходна иницијатива;
 - (г) активности за истражување и иновација на проекти со јасна поврзаност со стратегиската програма за истражување и иновации и кофинансирана во рамките на националните или регионалните програми во рамките на Унијата;
 - (д) приватни проекти за истражување и развој комплементарни со проектите од стратегиската агенда за истражување и иновации, како и активностите што придонесуваат за прифаќање на вештините за конкретна индустрија во вредносниот синџир;
 - (ф) активности што водат до воведување или прифаќање на резултатите од проект од Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство или негови претходни иницијативи, или од двете, што не добиле финансии од Унијата;
 - (е) активности за европска стандардизација и сертификација поврзани со решенија за чисто воздухопловство од проектите на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство или неговите претходни иницијативи.
2. Дополнителните активности имаат јасно дефинирани резултати.

Член 63

Тела на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство

Тела на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство се:

- (а) управен одбор;
- (б) извршен директор;
- (в) групата претставници на држави;
- (г) технички комитет;
- (д) Европско научно советодавно тело за чисто воздухопловство.

Член 64

Состав на управниот одбор

Управниот одбор е составен како што следува:

- (а) двајца претставници на Комисијата од името на Унијата;
- (б) петнаесет претставници на членови што не се Унијата избрани оди меѓу членовите основачи и придружните членови, осигурувајќи урамнотежена репрезентативност на аеронаутичкиот вредносен синцир, како што се интегратори на воздухоплови, производители на мотори и производители на опрема. Управниот одбор го утврдува својот деловник, механизам на ротација за распределба на членовите што не се Унијата земајќи ја предвид и родовата рамнотежа. Избраните претставници вклучуваат најмалку еден претставник од европските МСП и најмалку двајца претставници од организациите за истражување и најмалку еден претставник од високообразовните институции.

Член 65

Функционирање на управниот одбор

1. Членовите што не се Унијата заедно имаат 50 % од гласачките права.
2. Со отстапување од член 16(4), со управниот одбор претседава Комисијата од име на Унијата, а копретседава претставник од членовите што не се Унијата.
3. Претседавачите на европското научно советодавно тело за чисто воздухопловство, на техничкиот комитет и на групите претставници на држави и еден претставник од ЕАСА присуствуваат на состаноците на управниот одбор како набљудувачи.
4. Управниот одбор осигурува директна врска и координација меѓу активностите на групата претставници на држави или други советодавни тела. За таа цел, управниот одбор може исто така да назначи член што ги следи активностите на тие тела.

Член 66

Дополнителни задачи на управниот одбор

1. Дополнително на задачите наведени во член 17, управниот одбор на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство ги извршува следниве задачи:
 - (а) ја надгледува важноста за чисто воздухопловство на стратегиите за дополнителни активности на членовите што не се Унијата;

- (б) го унапредува прифаќањето на технологиите и решенијата за придонес кон постигнување на целите на Европскиот зелен договор на пазарот и осигурува постигнување на посебните цели на заедничкото претпријатие утврдени во член 57;
 - (в) остварува синергија меѓу активностите за истражување и демонстрација на регионално, национално или на ниво на Унијата што се поврзани со стратегиската агенда за истражување и иновации и работната програма на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство;
 - (г) го надгледува следењето и оцената на напредокот на програмата во споредба со индикаторите за влијание и посебните цели на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство утврдени во член 57(2);
 - (д) осигурува непрекинато насочување и управување на преносот на техничките приоритети и активностите за истражување и развој од програмата „Чисто небо 2“ до нивното завршување, во согласност со целите на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство и, ако е соодветно, осигурува пренос на резултатите во програмата за чисто воздухопловство.
2. Управниот одбор оценува и одлучува во врска со спроведувањето на програмата и исполнувањето на целите на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство, вклучително и за:
- (а) стратегиско повеќегодишно планирање на повиците за чисто воздухопловство и нивно усогласување со целите на „Хоризонт Европа“ и поврзаните работни програми и техничките приоритети и активностите за истражување;
 - (б) проверка и оптимизација на техничкиот опсег на програмата за да се усогласи со работната програма и целите на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство со севкупната работна програма на „Хоризонт Европа“ и другите работни програми на европските партнерства;
 - (в) препораките од советодавните дела и конкретните активности утврдени во член 58 за зголемување на навлегувањето на пазарот и влијанието на решенијата за чисто воздухопловство во согласност со Европскиот зелен договор и активностите од поврзаните политики за негово подобрување.

Член 67

Дополнителни задачи на извршниот директор

Дополнително на задачите утврдени во член 19, извршниот директор на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство ги извршува следниве задачи:

- (а) врши соодветни активности за управување со односите меѓу проектите поддржани од Заедничкото претпријатие, избегнувајќи непотребни преклопувања меѓу нив и поттикнување синергии во рамките на целата програма;
- (б) осигурува дека се запазени роковите за пренос на потребните информации до различните тела од Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство;

- (в) ја олеснува координацијата од Комисијата во согласност со советите на советодавните тела меѓу активностите на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство и релевантните активности за истражување и иновации во рамките на „Хоризонт Европа“, со цел избегнување преклопувања и унапредување на синергиите;
- (г) се осигурува дека Заедничкото претпријатие го олеснува целосниот пристап до податоци и информации за независно следење на влијанието на истражувањето во воздухопловството и иновациите спроведени под директен надзор на Комисијата и ги презема сите соодветни активности потребни за да осигури независност на тој процес од самото Заедничко претпријатие за чисто воздухопловство, како што е преку средства на јавна набавка, независни оценувања, проверки или *ад хок* анализи. Извештајот за следењето и оцената на програмата се презентира пред управниот одбор еднаш годишно;
- (д) му помага на управниот одбор во приспособувањата на техничката содржина и распределбата на буџетот на работната програма во текот на спроведувањето на стратешката агенда за истражување и иновации, со цел да се максимизираат постигнувањата на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство.

Член 68

Група претставници на држави

1. Групата претставници на држави одржува состаноци за координација со групата претставници на држави од други релевантни заеднички претпријатија, како што е Заедничкото претпријатие за истражување на единствено европско небо АТМ 3, најмалку двапати во годината, со цел да се креира однос меѓу националните и регионалните органи и Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство и врз таа основа да му се дадат совети на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство.
2. Дополнително на член 20, групата претставници на земји исто така ги извршува и следниве дополнителни задачи:
 - (а) наменски мерки за подобрување на комплементарноста меѓу активностите за истражување и иновации за чисто воздухопловство и националните програми за истражување што придонесуваат за целите на стратешката агенда за истражување и иновации, како и со меѓународните и другите национални иницијативи и проекти;
 - (б) унапредува посебни мерки на национално и регионално ниво чија цел е зголемување на вклученоста на МСП во истражувањето и иновациите за чисто воздухопловство, вклучително и преку настани за ширење на резултатите, наменски технички работилници и комуникациски активности и други активности чија цел е унапредување на соработката и воведување аеронаутички технологии;
 - (в) унапредува вложувања за истражување и иновации од фондовите за кохезивна политика, како што се Европскиот фонд за регионален развој, Европскиот социјален фонд, Фондот за праведна транзиција и Фондот за следната

генерација на ЕУ во контекст на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство.

Член 69

Технички комитет

1. Техничкиот комитет е составен како што следува:
 - (а) до четворица претставници на Комисијата и на тела на Унијата, како што е одлучено од претставниците на Унијата во управниот одбор;
 - (б) еден претставник од секој член што не е Унијата;
 - (в) еден претставник од ЕАСА.
2. Со техничкиот комитет копретседава претставник на членовите основачи, врз ротациона основа на две години, и од Комисијата. Техничкиот комитет поднесува извештаи до управниот одбор и неговиот секретаријат го обезбедува Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство.
3. Извршниот директор е постојан член на техничкиот комитет. Претставниците на групата претставници на држави и на Европското советодавно научно тело за чисто воздухопловство може да присуствуваат како набљудувачи по покана на претседавачот, по сопствено барање и во тој случај нивното присуство е предмет на договор меѓу претседавачот и претставниците на заедничкото претпријатие.
4. Техничкиот комитет го предлага својот деловник и го доставува до управниот одбор на донесување.
5. Техничкиот комитет развива и одржува технолошки патоказ и стратегија на програмата. Тој го предложува и го изготвува за донесување од управниот одбор, како што е соодветно, опсегот и програмирањето на активностите за истражување, на техничката стратегија и на севкупниот патоказ за истражување на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство. Член на управниот одбор може да биде назначен да ги следи овие активности.
6. Техничкиот комитет ги извршува следниве задачи:
 - (а) подготвува предлози за измена на стратегиската агенда за истражување и иновации како што е потребно за расправа и конечна одлука од управниот одбор;
 - (б) подготвува предлози за техничките приоритети и активностите за истражување што ќе се вклучат во работната програма и темите за истражување за отворените повици за доставување предлози;
 - (в) дава информации за планираните или тековните активности за истражување на национално, регионално или други нивоа што не се на ниво на Унијата и дава препораки за активностите потребни за да се максимизираат можните синергии на програмата на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство;
 - (г) предлага за расправа и конечна одлука од управниот одбор повторно разгледување или оптимизација на техничкиот делокруг на програмата со цел да се усогласат работната програма и целите на Заедничкото претпријатие за

чисто воздухопловство со севкупната програма на „Хоризонт Европа“ и со другите поврзани европски партнерства, како што е идентификувано во стратегиската агенда за истражување и иновации;

- (д) дава препораки за максимизирање на влијанието во согласност со целите на Европскиот зелен договор и потенцијалното прифаќање на пазарот на резултатите на програмата од индиректните активности финансирани од заедничкото претпријатие.

Член 70

Европско научно советодавно тело за чисто воздухопловство

1. Европското научно советодавно тело за чисто воздухопловство е научно советодавно тело на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство основано во согласност со член 21(1), точка (а) и член 21(4).
2. Европското научно советодавно тело за чисто воздухопловство нема повеќе од 15 члена и тие членови не се членови во ниту едно друго тело во ова заедничко претпријатие.
3. Претседавачот на Европското научно советодавно тело за чисто воздухопловство се избира за период од две години.
4. Претставник од ЕАСА е постојан член на Европското научно советодавно тело за чисто воздухопловство.
5. Европското научно советодавно тело за чисто воздухопловство, во извршувањето на своите задачи соработува со релевантните форуми на засегнатите страни за европското воздухопловство, како што се Советодавниот совет за истражувања во аеронаутиката во Европа (АКАРЕ).
6. Европското научно советодавно тело за чисто воздухопловство, согласно со член 21(7) точка (г) одржува состаноци за координација со советодавните тела на други релевантни заеднички претпријатија, како што е Заедничкото претпријатие за истражување на единствено европско небо АТМ 3 со цел унапредување на синергии и соработка меѓу релевантните иницијативи за истражување и иновации во Унијата за воздухопловство и врз таа основа давање совети на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство.
7. Европското научно советодавно тело за чисто воздухопловство исто така им дава совети и поддршка на Комисијата и на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство за иницијативите со кои се унапредува истражувањето за воздухопловството во европските образовни системи и дава препораки за развој на аеронаутички вештини и компетенции и ажурирани наставни програми за аеронаутичко инженерство.

Член 71

Сертификација на нови технологии

1. ЕАСА може да биде поканета од подносителите на барања, корисници или од извршниот директор да даде совет за посебни проекти и активности за демонстрација на прашања поврзани со усогласеноста со воздухопловната безбедност,

интероперабилност и еколошките стандарди, да се осигури дека тие водат до навремено развивање на релевантните стандарди, капацитетот за испитување и регулаторните барања за развој на производот и воведување нови технологии.

2. Активностите за сертификација и испорачаните услуги се предмет на одредбите во однос на таксите и давачките утврдени во Регулативата (ЕУ) 2018/1139.

Член 72

Отстапување од правилата за учество

Ако е соодветно оправдано во описот на релевантните теми на работната програма, едно правно лице основано во земја членка или поврзана земја или конзорциум што не ги исполнува условите одредени во член 22(2) од Регулативата за „Хоризонт Европа“ е подобно да учествува во индиректните активности финансирани од Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство.

НАСЛОВ III

ЗАЕДНИЧКО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ЧИСТ ВОДОРОД

Член 73

Дополнителни цели на Заедничкото претпријатие за чист водород

1. Дополнително на целите утврдени во членовите 4 и 5, Заедничкото претпријатие за чист водород ги има следниве општи цели:

- (а) да придонесе за целите утврдени во соопштението од Комисијата од 17 септември 2020 година, за зајакнување на климатската амбиција Европа 2030 година: инвестирање во климатски неутрална иднина во полза на нашиот народ, Европскиот зелен договор и Европскиот закон за клима со зголемување на амбицијата на Унијата за намалување на емисиите на стакленички гасови за најмалку 55 % под нивото од 1990 година до 2030 година и климатска неутралност најдоцна до 2050 година;
- (б) да придонесе за спроведување на Стратегијата за водород на Комисијата за 2020 година, за климатски неутрална Европа;
- (в) да ја зајакне конкурентноста на вредносниот синџир на чист водород на Унијата со цел поддршка, особено за МСП, забрзување на влезот на иновативните конкурентни чисти решенија на пазарот;
- (г) да ги стимулира истражувањето и иновациите за производство, дистрибуција складирање и крајна употреба на водород;

2. Заедничкото претпријатие за чист водород исто така ги има и следниве посебни цели:

- (а) подобрување преку истражување и иновации, вклучително активности поврзани со пониски нивоа на техничка подготвеност, економичност, ефикасност, сигурност, квантитет и квалитет на решенија за чист водород, вклучително и производство, дистрибуција, складирање и крајна употреба развиени во Унијата;

- (б) зајакнување на знаењето и капацитетот на научните и индустриските чинители по вредносниот синџир за водород на Унијата додека се поддржува прифаќањето на вештините карактеристични за индустријата;
- (в) вршење демонстрации на решенија за чист водород со цел воведување на локално, регионално ниво и на ниво на целата Унија со намера да се вклучат засегнатите страни во сите земји членки и да се решат прашањата за обновливо производство, дистрибуција, складирање и употреба за пренос и енергетски интензивни индустрии како и за други примени;
- г) зголемување на свеста на јавноста и на приватните субјекти, прифаќање и воведување решенија за чист водород, особено преку соработка со другите европски партнерства опфатени со „Хоризонт Европа“.

Член 74

Дополнителни задачи на Заедничкото претпријатие за чист водород

Дополнително на задачите утврдени во член 5, Заедничкото претпријатие за чист водород ги извршува следниве задачи:

- (а) го оценува и го следи технолошкиот напредок и технолошките, економските и општествените пречки за нивно влегување на пазарот, вклучително и на новите пазари на водород;
- (б) и покрај повластувањата на политиката на Комисијата, под насоки и надзор на политиката од Комисијата, придонесува за развој на регулативите и стандардите со цел отстранување на пречките за влез на пазарот и поддршка на меѓусебната размена, интероперабилност и трговија на внатрешниот пазар на глобално ниво;
- (в) поддршка на Комисијата, вклучително и преку техничка стручност, во нејзините меѓународни иницијативи за стратегијата за водород, како што се Меѓународното партнерство за економија на водород (ИПХЕ), Мисијата за иновации и Иницијативата за водород во рамките на Министерската иницијатива за чиста енергија.

Член 75

Членови

Членови на Заедничкото претпријатие за чист водород се:

- (а) Унијата, застапена од Комисијата;
- (б) Hydrogen Europe AISBL, непрофитна организација регистрирана според белгиското право („индустриска групација“) по известување на нејзината одлука да пристапи кон Заедничкото претпријатие за чист водород преку писмо за преземање обврски што не содржи услови во однос на нејзиното пристапување освен оние утврдени во оваа регулатива;
- (в) Hydrogen Europe Research AISBL, непрофитна организација регистрирана според белгиското право („групација за истражување“) по известување на нејзината одлука да пристапи кон Заедничкото претпријатие за чист водород

преку писмо за преземање обврски што не содржи услови во однос на нејзиното пристапување освен оние утврдени во оваа регулатива.

Член 76

Финансиски придонес на Унијата

Финансискиот придонес на Унијата кон Заедничкото претпријатие за чист водород, вклучително и одобрените средства на ЕЕО, за да се покријат административните и оперативните трошоци е до 1.000.000.000 ЕУР, вклучително и до 30.193.000 ЕУР за административни трошоци.

Член 77

Придонеси на членови што не се Унијата

Членовите на Заедничкото претпријатие за чист водород што не се Унијата даваат или организираат нивните составни или здружени субјекти да дадат вкупен придонес од најмалку 1.000.000.000 ЕУР, вклучително и до 30.193.000 ЕУР за административни трошоци во текот на периодот утврден во член 3.

Член 78

Опсег на дополнителни активности

1. За потребите на член 11(1) точка (б), дополнителните активности може да вклучуваат активности што се директно поврзани со активностите на Заедничкото претпријатие за чист водород и да придонесуваат за неговите цели, вклучително и следново:

- (а) испитувања пред комерцијална употреба и теренски испитувања;
- (б) проверка на концептот;
- (в) подобрување на постојните линии на производство за зголемување на капацитетите;
- (г) обемни студии на случај;
- (д) активности за подигнување на свеста за водородни технологии и мерки за безбедност;
- (ѓ) претворање на резултатите од проекти во производи, натамошно користење и активности во рамките на синцирот на истражување или на повисоко ниво на технолошка подготвеност или во истовремени активности;
- (е) активности за истражување и иновации на проекти со јасна поврзаност со стратегиската агенда за истражување и иновации и кофинансирани од национални или регионални програми во рамките на Унијата.

2. Со дополнителните активности, Заедничкото претпријатие за чист водород има цел да осигури синергии со Алијансата за чист водород, Мисијата за иновативен предизвик „Обновлив и чист водород“, Фондот за иновации на Европската Унија и Стратегијата за паметна специјализација на H2-регионите (S3) платформа и пилот-програмата на ЕРА за зелен водород.

Член 79

Тела на Заедничкото претпријатие за чист водород

Тела на Заедничкото претпријатие за чист водород се следниве:

- (а) управен одбор;
- (б) извршен директор;
- (в) групата претставници на држави; и
- (г) група засегнати страни.

Член 80

Состав на управниот одбор

Управниот одбор е составен како што следува:

- (а) претставници на Комисијата од име на Унијата;
- (б) шестмина претставници на Групацијата за индустрија земајќи ја предвид географската, родовата, секторската застапеност, како и застапеност на претпријатија од различни големини;
- (в) еден претставник на Групацијата за истражување.

Член 81

Функционирање на управниот одбор

1. Дополнително на правилата за гласање утврдени во член 16(3), Групацијата за индустрија има 43 % од гласачките права, а Групацијата за истражување има 7 % од гласачките права во управниот одбор.
2. Претседавачот на управниот одбор е претставник на приватни членови и е назначен од управниот одбор.

Член 82

Дополнителни задачи на управниот одбор

Дополнително на задачите утврдени во член 17, управниот одбор на Заедничкото претпријатие за чист водород ги извршува следниве задачи:

- (а) поттикнува синергии со релевантни активности и програми на ниво на Унијата, национално или регионално ниво, особено со оние што го поддржуваат воведувањето решенија за истражување и иновации, инфраструктура, образование и регионален развој за користење чист водород;
- (б) согласно со член 5(2) точка (б) и член 17(л), обезбедува стратегиска насока во однос на соработката со други европски партнерства, вклучително и партнерства кон нула емисии при патен превоз, нула емисии при воден превоз, европската железница, чисто воздухопловство, процеси за планетата и чист челик во согласност со нивните соодветни стратегиски агенди за истражување и иновации или други еквивалентни документи;
- (в) поттикнува прифаќање на технологиите и решенијата за постигнување на целите на Европскиот зелен договор на пазарот;

- (г) осигурува дека независните мислења и совети на пошироката научна заедница за стратегиската агенда за истражување и иновации, за работните програми и за случувањата во тесно поврзаните сектори се добиваат преку независна научна советодавна работилница како дел од форумот за Европското партнерство за чист водород.

Член 83

Дополнителни задачи на извршниот директор

Дополнително на задачите утврдени во член 19, извршниот директор на Заедничкото претпријатие за чист водород ги извршува следниве задачи:

- (а) предлага и спроведува активности што ги поттикнуваат синергиите со релевантни активности и програми на ниво на Унијата, на национално или регионално ниво;
- (б) поддржува и придонесува за други иницијативи на Унијата поврзани со водород, предмет на одобрување од управниот одбор;
- (в) свикува, предмет на одобрување од управниот одбор, годишен форум на Европско партнерство за чист водород, вклучително и независни научни советодавни работилници наведени во член 82(г); форумот за партнерство, ако е возможно, се одржува заедно и истовремено со Европскиот форум за водород на Алијансата за чист водород.

Член 84

Група засегнати страни

1. Групата засегнати страни е составена од претставници на сектори што генерираат, дистрибуираат, складираат, имаат потреба или користат чист водород во Унијата, вклучително и претставници на други релевантни европски партнерства, како и претставници на меѓурегионалното партнерство за европски водородни долини и на научната заедница.

2. Дополнително на задачите утврдени во член 22, групата засегнати страни ги извршува следниве задачи:

- (а) дава информации за стратегиските и технолошките приоритети што ги оценува Заедничкото претпријатие за чист водород како што е утврдено во стратегиската агенда за истражување и иновации или друг еквивалентен документ и придружните детални технолошки патокази, земајќи го предвид напредокот и потребите на тесно поврзаните сектори;
- (б) дава предлози за да се овозможи воспоставување конкретни синергии меѓу Заедничкото претпријатие за чист водород и тесно поврзаните сектори или кој било друг сектор со кој се смета дека синергијата има додадена вредност;
- (в) дава информации на форумот за Европско партнерство за чист водород и на Европскиот форум за водород на Алијансата за чист водород.

НАСЛОВ IV

ЗАЕДНИЧКО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ЕВРОПСКА ЖЕЛЕЗНИЦА

Член 85

Дополнителни цели на Заедничкото претпријатие за европска железница

1. Дополнително на целите утврдени во членовите 4 и 5, Заедничкото претпријатие за европска железница ги има следниве општи цели:

- (а) придонесува за постигнување единствена европска железничка област;
- (б) осигурува брз премин кон попривлечен, полесен за користење, поконкурентен, подостапен, полесен за одржување, ефикасен и одржлив европски железнички систем, интегриран во поширокиот систем за мобилност;
- (в) поддржува развој на силна и глобално конкурентна европска железничка индустрија.

2. Дополнително на целите утврдени во став 1, Заедничкото претпријатие за европска железница ги има следниве посебни цели:

- (а) олеснување на активностите за истражување и иновации за да се воспостави планирана интегрирана европска железничка мрежа со што се отстрануваат пречките за интероперабилност и обезбедување решенија за целосна интеграција, опфаќајќи го управувањето со сообраќајот, возилата, инфраструктурата, што исто така вклучува интеграција со национални ширини на коловозот, на пример, железница од 1.520, 1.000 и 1.668 mm, и услуги, и обезбедување најдобар одговор на потребите на патниците и претпријатијата, како и забрзување на прифаќањето на иновативните решенија за поддршка на единствената европска железничка област и зголемување на капацитетот и сигурноста, како и намалување на трошоците на железничкиот сообраќај;
- (б) воспоставување одржлив и сигурен железнички систем преку развој на нула емисии, тивок железнички систем и климатски отпорна инфраструктура, примена на циркуларна економија во железничкиот сектор, започнување на користење иновативни процеси, технологии, нацрти и материјали во целиот животен циклус на железничките системи и развој на други иновативни решенија за воден копнен превоз;
- (в) преку системскиот столб да се развие еднообразен оперативен концепт и функционална, безбедна и сигурна архитектура на системот, при што се земаат предвид аспектите за кибербезбедност фокусирани на европската железничка мрежа за која се применува Директивата (ЕУ) 2016/797 на Европскиот парламент и на Советот ⁽³⁹⁾ за интегрирано управување, раководење, контрола и системи за сигнализација, на европскиот железнички сообраќај, вклучително и автоматизирана работа на возовите што осигурува дека истражувањето и иновациите се насочени кон заемно договорени и заеднички барања на потрошувачите и оперативните потреби и е отворен за натамошен развој;

³⁹ Директива (ЕУ) 2016/797 на Европскиот парламент и на Советот од 11 мај 2016 година за интероперабилност на железничкиот систем во рамките на Европската Унија (Сл. весник L 138, 26.5.2016 година, стр. 44).

- (г) олеснување на активностите за истражување и иновации поврзани со железнички превоз на стока и интермодални превозни услуги за обезбедување конкурентен зелен железнички превоз на стока интегриран во логистичкиот вредносен синџир во чие средиште се автоматизацијата и дигитализацијата на железничкиот превоз на стока;
- (д) развој на проекти за демонстрација во засегнатите земји членки;
- (ѓ) придонес за развој на силна и глобално конкурентна европска железничка индустрија;
- (е) овозможување, унапредување и искористување синергии со други политики, програми, иницијативи, инструменти или фондови на Унијата со цел да се максимизира неговото влијание и додадената вредност.

3. Во спроведувањето на своите активности, Заедничкото претпријатие за европска железница бара географски урамнотежена вклученост на членовите и партнерите во своите активности. Исто така, ги воспоставува потребните меѓународни врски во однос на истражувањето и иновациите од областа на железницата во согласност со приоритетите на Комисијата.

Член 86

Дополнителни задачи на Заедничкото претпријатие за европска железница

1. Дополнително на задачите утврдени во член 5, Заедничкото претпријатие за европска железница заедно со Комисијата изготвува и, по консултациите направени со групата претставници на држави, доставува на донесување до управниот одбор мастер-план создаден во консултација со сите релевантни засегнати страни во железничкиот систем и индустријата за снабдување на железницата.
2. Комисијата може да започне со подготовките за мастер-планот пред воспоставувањето на Заедничкото претпријатие за европска железница во консултација со претставниците на земјите членки и сите релевантни засегнати страни.
3. Мастер-планот содржи заеднички патоказ насочен кон иднината и заснован врз системски поглед. Ги идентификува областите за интервенција во рамките на полето на примена на Заедничкото претпријатие за европска железница. Целите утврдени во мастер-планот се предводени од изведбата и структурирани околу целите утврдени во член 85.
4. Управниот одбор го донесува мастер-планот, а Комисијата го потврдува во согласност со член 16 со исклучок на делот од мастер-планот што се однесува на системскиот столб што се донесува во согласност со член 93(4). Пред потврдувањето, Комисијата на Советот и на Европскиот парламент им го претставува мастер-планот. Последователно, секоја измена е проследена до Советот и Европската Унија.
5. Мастер-планот се состои од стратегиската агенда за истражување и иновации на Заедничкото претпријатие за европска железница во рамките на значењето на член 2, точка (12). Во него се наведени насоките кон поконкретните цели на Заедничкото претпријатие за европска железница, имено:

- (a) развој на системски поглед во рамките на својот системски столб што ги отсликува потребите на железничката производствена индустрија, заедницата што работи со железницата, земјите членки и други приватни и јавни засегнати страни во железницата, вклучително и тела што застапуваат потрошувачи, како што се патници и стока и персонал, како и релевантни чинители надвор од традиционалниот железнички сектор. „Системскиот поглед“ вклучува:
- (i) развој на оперативен концепт и системска архитектура, вклучително и дефинирање на услугите, функционалните блокови и интерфејсите што ја формираат основата на работата на железничкиот систем;
 - (ii) развој на здружени спецификации, вклучително интерфејси, спецификации за функционални барања и спецификации за системски барања за да се внесат во Техничките спецификации за интероперабилност (ТСИ) востановени согласно со Директивата (ЕУ) 2016/797 или процеси на стандардизација што водат до повисоки нивоа на дигитализација и автоматизација;
 - (iii) да се осигури дека системот се одржува, се санираат грешките и со текот на времето може да се приспособи и да се осигури миграција од постојната архитектура;
 - (iv) да се осигури дека потребните интерфејси заедно со другите режими, како и системите за метро, трамваи и лесна железница се оценети и демонстрирани, особено за проток на стока и патници;
- (б) да се олеснат активностите за истражување и иновации потребни за да се постигнат целите на Заедничкото претпријатие за европска железница, вклучително и активностите за истражување со ниски нивоа на техничка подготвеност фокусирани на железницата и за иновации. Во тој поглед, Заедничкото претпријатие за европска железница:
- (i) ги дефинира и ги организира активностите за истражување, иновации, демонстрација, потврда и проучување што се спроведуваат под негова надлежност и притоа избегнува фрагментација на таквите активности;
 - (ii) ги искористува можностите за стандардизација и модуларност и ги олеснува интерфејсите со други режими и системи;
 - (iii) развива проекти за демонстрација;
 - (iv) воспоставува тесна соработка и осигурува координација со поврзаните европски, национални и меѓународни активности за истражување и иновации во железничкиот сектор и пошироко, доколку е потребно, особено во рамките на „Хоризонт Европа“, со што му овозможува на Заедничкото претпријатие за европска железница да игра главна улога во истражувањето и иновациите поврзани со железницата додека истовремено ги користи научните и технолошките достигнувања во другите сектори;
 - (v) осигурува, преку соработката наведена во точка (iv), премин на истражувањето во ефективен напор за развој и развој на пионерски

иновации и, на крај, во пазарот фокусиран на иновации преку демонстрација и воведување;

- (в) извршува задачи потребни за да се постигнат целите утврдени во членовите 4 и 85.

Член 87

Членови

1. Членови на Заедничкото претпријатие за европска железница се:
 - (а) Унијата, застапена од Комисијата;
 - (б) членовите основачи наведени во Анекс II, по известување преку писмо за преземање обврски што нема да ги содржи условите во однос на неговото пристапување освен оние утврдени во оваа регулатива;
 - (в) придружни членови што се избираат во согласност со член 7. Списокот на придружни членови го потврдува Комисијата. Комисијата го одобрува списокот на придружни членови.
2. Дополнително на член 7(1), управниот одбор може, во текот на првите шест месеци по основањето на Заедничкото претпријатие за европска железница, да избере придружни членови од списокот изготвен по отворениот повик за изразување интерес објавен од Комисијата пред неговото основање. Дополнително на член 7(1), управниот одбор може, во текот на првите шест месеци по основањето на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство, да избере придружни членови од списокот изготвен по отворениот повик за изразување интерес објавен од Комисијата пред неговото основање. Условите од член 7(2) се применуваат *мутатис мутандис*.

Член 88

Финансиски придонес на Унијата

Финансискиот придонес на Унијата кон Заедничкото претпријатие за европска железница, вклучително и одобрените средства на ЕЕО, за да се покријат административните и оперативните трошоци е до 600.000.000 ЕУР, вклучително и најмалку 50.000.000 ЕУР системскиот столб и до 24.000.000 за административни трошоци.

Член 89

Придонеси на членови што не се Унијата

Членовите на Заедничкото претпријатие за европска железница што не се Унијата даваат или организираат нивните составни или придружни субјекти да дадат вкупен придонес од најмалку 600.000.000 ЕУР, вклучително и до 24.000.000 ЕУР за административни трошоци во текот на периодот утврден во член 3.

Член 90

Опсег на дополнителни активности

1. За намената на член 11(1) точка (б) дополнителните активности може да вклучуваат:
 - (а) активности опфатени со индиректните активности на Заедничкото претпријатие за европска железница, но не финансирани од таквите индиректни активности;
 - (б) активности директно поврзани со работната програма на Заедничкото претпријатие за европска железница;
 - (в) активности за истражување и иновации засновани врз активностите финансирани од Заедничкото претпријатие за европска железница или Заедничкото претпријатие Shift2Rail;
 - (г) комплементарни активности за истражување и иновации финансирани од членовите што не се Унијата што имаат јасна додадена вредност за Унијата и што придонесуваат за постигнувањето на целите на Заедничкото претпријатие за европска железница;
 - (д) активности финансирани од членовите што не се Унијата во проекти финансирани од национални програми или од регионални програми што се дополнителни активности финансирани од Заедничкото претпријатие за европска железница;
 - (е) прифаќање на резултатите од активностите финансирани од Заедничкото претпријатие Shift2Rail и Заедничкото претпријатие за европска железница, натамошно користење, активности за демонстрација стандардизација и изготвување препораки за стратегии за непречена транзиција, патеки за миграција и ажурирање на ТСИ и европски активности за одобрување и сертификација што не се поврзани со пошироко примена.
2. Во однос на активностите финансирани од членовите што не се Унијата во проекти финансирани од други европски партнерства или од други европски програми или од други вложувања во истражување и иновации и вложувања што имаат значителна додадена вредност за Унијата и придонесуваат за постигнување на целите на Заедничкото претпријатие за европска железница и неговите дополнителни активности финансирани од него, се известува за вредноста на таквите активности, вклучително и за видот, нивото и изворот на финансирање од Унијата за да се избегне двојно сметање.

Член 91

Тела на Заедничкото претпријатие за европска железница

1. Тела на Заедничкото претпријатие за европска железница се:
 - (а) управен одбор;
 - (б) извршен директор;
 - (в) група претставници на држави;
 - (д) управна група на системскиот столб;
 - (е) група за воведување.

2. Заедничкото претпријатие за европска железница може да воспостави научна управна група или да побара научен совет од независни академски експерти или од заеднички советодавни тела.

Член 92

Состав на управниот одбор

Управниот одбор е составен како што следува:

- (а) двајца претставници од Комисијата од името на Унијата;
- (б) еден претставник од секој од членовите што не се Унијата.

Член 93

Функционирање на управниот одбор

1. Со отстапување од член 16(4), со управниот одбор претседава Комисијата од име на Унијата.
2. Членовите што не се Унијата заедно имаат 50 % од гласачките права.
3. Претставниците на Агенцијата на Европската Унија за железница и на Европскиот советодавен совет за истражувања во железницата (ЕРРАЦ) се покануваат да учествуваат на состаноците на управниот одбор како набљудувачи и да учествуваат во расправите, но без да имаат право на глас.
4. Со отстапување од член 16(1) во однос на активностите што се извршуваат според системскиот столб, одлуката се смета за донесена со мнозинство од најмалку 55 % од гласачките права, вклучително и гласачките права на претставниците што се отсутни.
5. Дополнително на член 16(5), управниот одбор се состанува еднаш во годината во генерално собрание и се покануваат сите ученици во активностите за истражување и иновации на Заедничкото претпријатие за европска железница. Собранието го поттикнува прикажувањето на севкупната насока на активностите на Заедничкото претпријатие за европска железница, додека притоа води отворена и транспарентна расправа за напредокот во спроведувањето на мастер-планот.

Член 94

Дополнителни задачи на управниот одбор

Дополнително на задачите утврдени во член 17, управниот одбор на Заедничкото претпријатие за европска железница ги извршува следниве задачи:

- (а) го донесува мастер-планот и секој предлог за негово изменување;
- (б) ги донесува работните програми, вклучително и буџетот и планот за спроведување на системскиот столб и нивните измени засновани врз препораките на управувачката група на системскиот столб и врз предлозите на извршниот директор.

Член 95

Група претставници на држави

Дополнително на член 20, земјите членки се осигуруваат дека нивните претставници имаат координиран став што ги претставува погледите на земјата членка изразени во:

- (а) комитетот основан со член 51 од Директивата (ЕУ) 2016/797;
- (б) програмскиот комитет во рамките на составот „Клима, енергија и мобилност“ на „Хоризонт Европа“;
- (в) Комитет за единствена европска железничка област основан со член 62 од Директивата 2012/24/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁴⁰⁾.

Член 96

Управувачка група на системскиот столб

1. Управувачката група на системскиот столб е советодавно тело на Заедничкото претпријатие за европска железница задолжена за давање совети за прашања поврзани со системскиот столб.
2. Управувачката група на системскиот столб е составена од претставници на Комисијата, претставници на секторот за железница и мобилност и на релевантни организации, извршниот директор на Заедничкото претпријатие за европска железница, претседавачот на групата претставници на држави и претставници на Агенцијата на Европската Унија за железници и на ЕРРАЦ. Комисијата ја донесува конечната одлука за составот на групата. Кога е оправдано, Комисијата може да покани дополнителни релевантни експерти и засегнати страни да присуствуваат на состаноците на управувачката група за системскиот столб како набљудувачи. Управувачката група на системскиот столб редовно ја известува групата претставници на држави за своите активности.
3. Комисијата претседава со управувачката група на системскиот столб.
4. Препораките на управувачката група за системскиот столб се донесени со консензус. Ако не се постигне консензус, извршниот директор на Заедничкото претпријатие за европска железница подготвува извештај за управниот одбор, во консултација со Агенцијата на Европската Унија за железници и со Комисијата, наведувајќи ги клучните заеднички точки и различните гледишта. Во овој случај, групата претставници на држави исто така изготвува мислење за управниот одбор.
5. Управувачката група за системскиот столб донесува свој деловник.
6. Управувачката група на системскиот столб е одговорна за давање совети на извршниот директор и на управниот одбор за следново:
 - (а) пристап кон оперативно усогласување и развој на системска архитектура, вклучително и за релевантните делови од мастер-план;
 - (б) исполнување на посебна цел утврдена во член 85(2) точка (в);

⁴⁰ Директива 2012/34/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 21 ноември 2012 година за основање на единствена европска железничка област (Сл. весник L 343, 14.12.2012 година, стр. 32).

- (в) извршување задача утврдена во член 86(5) точка (а);
- (г) деталниот годишен план за спроведување за системскиот столб во согласност со работните програми донесени од управниот одбор во согласност со член 94 точка (б);
- (д) следење на напредокот на системскиот столб.

Член 97

Група за воведување

1. Групата за воведување се основа во согласност со член 22. Улогата на групата за воведување е да го советува управниот одбор за прифаќањето на пазарот на иновациите за железницата развиени во Заедничкото претпријатие за европска железница и да го поддржи воведувањето на иновативните решенија. Улогата на групата за воведување е да го советува управниот одбор за прифаќање на пазарот на железничките иновации развиени во Заедничкото претпријатие за европска железница и да го поддржи воведувањето на иновативните решенија.
2. Групата за воведување е отворена за сите засегнати страни. Составот на групата за воведување обезбедува соодветен тематски фокус и репрезентативност. Комисијата ја донесува конечната одлука за составот на групата. Списокот со членови се објавува на веб-страницата на Заедничкото претпријатие за европска железница.
3. Групата за воведување дава препораки за прашања поврзани со воведувањето иновативни решенија во железницата по барање на управниот одбор. Исто така, групата за воведување може да дава препораки и на своја иницијатива.

Член 98

Соработка со Агенцијата на Европската Унија за железници

Заедничкото претпријатие за европска железница осигурува тесна соработка со Агенцијата на Европската Унија за железници, особено во поглед на спроведувањето на мастер-планот. Согласно со член 40 од Регулативата (ЕУ) 2016/796 на Европскиот парламент и на Советот (⁴¹), таа соработка се состои од следниве советодавни задачи:

- (а) дава информации за потребите од истражување во врска со реализацијата на единствената европска железничка област за Заедничкото претпријатие за европска железница да ги земе предвид во мастер-планот и во неговите измени како и во работните програми;
- (б) дава повратно мислење и совет за интероперабилноста и безбедноста што треба да се земат предвид во активностите за истражување и иновации и, поконкретно, во контекст на проектните активности и резултати за целите идентификувани во член 86(5) точка (а);

⁴¹ Регулатива (ЕУ) 2016/796 на Европскиот парламент и на Советот од 11 мај 2016 година за Агенцијата на Европската Унија за железници и за укинување на Регулативата (ЕЗ) бр. 881/2004 (Сл. весник L 138, 26.5.2016 година, стр. 1).

- (в) му дава поддршка на Заедничкото претпријатие за европска железница во идентификувањето на потребите за кои било дополнителни конкретни проверки или студии што треба да ги спроведе, вклучително и преку вклучување на националните безбедносни органи;
- (г) дава совети во однос на системскиот столб;
- (д) осигурува дека развојот на спецификациите, вклучително и интерфејсите, спецификациите за функционалните барања и спецификациите за системските барања ги земаат предвид искуствата и повратните мислења на ТСИ или на стандардите.

НАСЛОВ V

ЗАЕДНИЧКО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ГЛОБАЛНО ЗДРАВЈЕ

Член 99

Дополнителни цели на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ

1. Дополнително на целите утврдени во членовите 4 и 5, Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ ги има следниве општи цели:
 - (а) придонесува за намалување на социоекономскиот товар на заразните болести во супсахарска Африка со унапредување на развојот и прифаќањето нови или подобрени здравствени технологии;
 - (б) придонесува за зголемување на здравствената сигурност во супсахарска Африка и глобално со зајакнување на капацитетите засновани врз истражување и иновации за подготвеност и одговор за контрола на заразни болести.
2. Исто така, Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ ги има следниве посебни цели:
 - (а) да го унапреди развојот и употребата на нови и подобрени здравствени технологии за борба против инфективните болести со поддршка на спроведувањето клинички испитувања во супсахарска Африка;
 - (б) да го зајакне капацитетот за истражување и иновации и националните системи за истражувања во здравјето во супсахарска Африка за борба против заразните болести;
 - (в) да овозможи подобро усогласување на земјите членки, поврзаните земји и супсахарските земји во однос на заедничката стратесиска агенда за истражување и иновации во областа на глобалното здравје со цел да ја зголеми економичноста на европските јавни инвестиции;
 - (г) да се зајакне капацитетот на супсахарска Африка за епидемиолошка подготвеност преку ефективен и брз одговор за истражување за да се развие потребната дијагностика, вакцини и терапевтици за рано откривање и контрола на нови болести со епидемиолошки потенцијал;

- (д) да се унапреди продуктивно и одржливо вмрежување и партнерства во областа на истражувањето на глобалното здравје, градејќи односи север - југ и југ - југ со повеќе организации од приватниот и јавниот сектор.

Член 100

Дополнителни задачи на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ

Дополнително на задачите утврдени во член 5, Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ ги извршува следниве задачи:

- (а) негување продуктивни односи меѓу европските и африканските лица, групи и институции;
- (б) подигнување на свеста за заедничките интереси и заедничките цели меѓу институциите и групите за истражување за оценување и зајакнување на проектната и институционалната соработка;
- (в) придонес за олеснување на усогласеноста на стратегиите за глобално здравје на европските и африканските финансиери, институции и органи;
- (г) привлекување дополнителни вложувања, вклучувајќи партнери од приватните, јавните и добротворните сектори;
- (д) унапредување синергии, соработка и заеднички активности со Инструментот за соседство, развој и меѓународна соработка воспоставен со Регулативата (ЕУ) 2021/947 на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁴²⁾, особено за градење на капацитетите и делење на објектите и на инфраструктурата.

Член 101

Членови

Членови на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ се:

- (а) Унијата, застапена од Комисијата;
- (б) Здружението ЕДЦТП, непрофитна организација регистрирана според холандското право, по известување за одлуката за пристап кон Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ преку писмо за преземање обврски што нема да ги содржи условите во однос на неговото пристапување освен оние утврдени во оваа регулатива.

Член 102

Финансиски придонес на Унијата

Финансискиот придонес на Унијата кон Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ, вклучително и одобрените средства на ЕЕО, за да се покријат

⁴² Регулатива (ЕУ) 2021/947 на Европскиот парламент и на Советот од 9 јуни 2021 година за воспоставување на Инструментот за соседство, развој и меѓународна соработка, за изменување и укинување на Одлуката бр. 466/2014/ЕУ и за укинување на Регулативата (ЕУ) 2017/1601 и Регулативата (ЕЗ, Евроатом) бр. 480/2009 на Советот (Сл. весник L 209, 14.6.2021 година, стр. 1).

административните и оперативните трошоци е до 800.000.000 ЕУР, вклучително и до 59.756.000 ЕУР за административни трошоци и се состои од следново:

- (а) до 400.000.000 ЕУР, под услов придонесот на членовите што не се Унијата, или нивните составни или придружни субјекти да е најмалку еднаков на овој износ;
- (б) до 400.000.000 ЕУР, под услов придонесите од партнерите што даваат придонес, или од нивните составни или придружни субјекти, да е најмалку еднаков на овој износ.

Во случај да не е задоволен условот под точка (б), износот од точка (а) се зголемува до 400.000.000 ЕУР, под услов вкупниот износ со кој се зголемува е најмалку еднаков со придонесот на членовите што не се Унијата или нивните составни или придружни субјекти, како што е утврдено во член 103(1).

Член 103

Придонеси на членови што не се Унијата

1. Членовите на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ што не се Унијата даваат или организираат нивните составни или здружени субјекти да дадат вкупен придонес од најмалку 439.878.000 ЕУР во текот на периодот утврден во член 3.
2. Придонесите наведени во став 1 од овој член се состојат од придонеси до Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ како што е утврдено во член 11(1). Со отстапување од член 11(1) тие придонеси може да се состојат од финансиски придонеси.

Член 104

Опсег на дополнителни активности

1. Здружението ЕЦТП и неговите составни или придружни субјекти на усогласен, интегриран и кохерентен начин ги развиваат и ги спроведуваат дополнителните активности на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ и притоа ја следат стратегиската агенда за истражувања и развој за глобално здравје ЕДЦТПЗ.
2. За намената на член 11(1) точка (б) дополнителните активности може да вклучуваат активности што се директно поврзани со активностите на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ и да придонесат за неговите цели, вклучително и следново:
 - (а) активности на составните или придружните субјекти на Здружението ЕДЦТП што се усогласени со слични активности од други составни или придружни субјекти на Здружението ЕДЦТП и што се независно управувани во согласност со националните правила за финансирање;
 - (б) активности спроведени од владини организации за истражување во супсахарска Африка;
 - (в) активности што го унапредуваат вмрежувањето и партнерствата што градат односи со повеќе организации од приватниот и од јавниот сектор;

- (г) поддршка на инфраструктурите за развој и истражување, како што се мрежите за клинички испитувања или подрачјата поврзани со полето на примена на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ и поддршка за зајакнување на подготвеноста на здравствените системи за спроведување активности за истражување во рамките на опсегот на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ.

Член 105

Тела на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ

Тела на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ се:

- (а) управен одбор;
- (б) извршен директор;
- (в) научен комитет;
- (г) група засегнати страни.

Член 106

Состав на управниот одбор

Управниот одбор е составен како што следува:

- (а) шестмина претставници на Комисијата од името на Унијата;
- (б) шестмина претставници на Здружението ЕДЦТП.

Член 107

Функционирање на управниот одбор

Здружението ЕДЦТП има 50 % од гласачките права.

Член 108

Научен комитет

1. Согласно со член 21(1), научниот комитет е научно советодавно тело на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ.
2. Дополнително на член 21(2), научниот комитет осигурува вклученост на научна експертиза од африканските земји.
3. Дополнително на задачите наведени во член 21, научниот комитет ги извршува следниве задачи:
 - (а) помага во изготвувањето на стратегиското и научното планирање на активностите на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ;
 - (б) дава совети за стратегии за поттикнување синергии и партнерства со сите засегнати страни;
 - (в) придонесува за подготовката на стратегиски и научни документи важни за Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ, како што е потребно;

- (г) дава стратегиски и научни совети на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ и осигурува успешно завршување на тековните проекти;
 - (д) идентификува стратегиски потреби и приоритети за забрзување на развојот на нови или подобрени клинички интервенции, вклучително и потребната обука, вмрежување и градење на капацитетите што треба да се спроведат за да се исполнат тие цели;
 - (ѓ) го проверува пределот на запоставени болести и болести поврзани со сиромаштија за да се идентификува улогата на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ во партнерството со други засегнати страни за да се забрза развојот или подобрувањето на интервенциите против тие болести;
 - (е) ја оценува состојбата на развојот на глобалните патишта на производите и можности за натамошен развој на клучните патишта за иден развој на производи;
 - (ж) дава совети при разгледување на повиците за предлози и други програми;
 - (з) дава поддршка и информации за рамката за следење и оценка на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ, како и во следењето на научните исходи и стратегиските влијанија на неповратната помош финансирана од Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ;
 - (с) дава совети и учествува во работните групи на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ, на состаноците со засегнатите страни, на форумот на ЕДЦТП и на други релевантни настани.
4. Претседавачот изготвува годишен извештај за активностите од претходната година и за постигнувањата на научниот комитет и го доставува на одобрување до управниот одбор.

Член 109

Група засегнати страни

1. Групата засегнати страни има урамнотежена застапеност на засегнатите страни од географска, тематска и родова перспектива, вклучително особено африканска експертиза.
2. Дополнително на задачите утврдени во член 22, групата засегнати страни исто така ги извршува следниве задачи:
 - (а) дава информации за научните, стратегиските и технолошките приоритети за кои треба да дејствува Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ како што е утврдено во стратегиската агенда за истражување и иновации или други еквивалентни документи, земајќи ги предвид напредокот и потребите на глобалното здравје и сродните сектори;
 - (б) дава предлози за да се овозможат конкретни синергии меѓу Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ и други сродни сектори или кој било сектор со кој се смета дека синергијата има додадена вредност;
 - (в) дава информации на форумот на ЕДЦТП.

Член 110

Подобност за финансирање

1. Во согласност со член 17(2) од Регулативата за „Хоризонт Европа“ и со отстапување од член 23(1), финансирањето од Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ е ограничено на правни лица основани во земји членки или поврзани земји или во земји што се составен дел од Здружението ЕДЦТП. Во исклучок и ако е тоа предвидено во работната програма, субјектите основани во други земји може да бидат подобни за финансирање од Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ за посебни теми на повиците или во случај на повик со кој се постапува по итна состојба за јавното здравје.

2. Унијата бара да склучи договори со трети земји со што се овозможува заштита на финансиските интереси на Унијата. Пред нивното склучување и со цел заштита на финансиските интереси на Унијата, ако субјектите основани во трети земји без таков договор учествуваат во финансирањето на индиректна активност, финансискиот координатор на индиректната активност е основан во земјата членка или поврзаната земја, и тогаш износот на предфинансирањето е соодветно приспособен, а во одредбите за одговорност од договорот за неповратна помош се земаат предвид финансиските ризици.

Член 111

Идентификувани учесници

Учеството на субјектите идентификувани од Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ може да биде критериум за подобност во повикот за предлози. Тоа е соодветно образложено во работната програма што може исто така да утврди дека таквите идентификувани учесници не се подобни за финансирање од Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ според избраните индиректни активности.

Член 112

Етички начела

Клиничките испитувања и спроведувањето на истражувањето во рамките на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ се спроведуваат во согласност со основните етички начела, признаените меѓународни регулаторни стандарди и добрите партиципативни практики.

Член 113

Соработка со Европската агенција за лекови и Европскиот центар за превенција и контрола на болести

Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ осигурува тесна соработка со Европската агенција за лекови и Европскиот центар за превенција и контрола на болести, како и со релевантните африкански агенции и организации.

Член 114

Пристапни цени за пристап

Учесниците во индиректните активности финансирани од Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦТПЗ се осигуруваат дека производите и услугите што тие ги развиваат врз основа или врз делумна основа на резултатите од клиничките студии направени како дел од индиректната активност се по пристапни цени, достапни и достапни за јавноста по правични и разумни услови. За таа цел, ако е релевантно, работната програма ги наведува дополнителните обврски за користење применливи за посебните индиректни активности.

НАСЛОВ VI

ЗАЕДНИЧКО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИНОВАТИВНО ЗДРАВЈЕ

Член 115

Дополнителни цели на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје

1. Дополнително на целите утврдени во членовите 4 и 5, Заедничкото претпријатие за иновативно здравје до 2030 година ги исполнува следниве цели:
 - (а) придонесува за создавање екосистем за истражување и иновации за здравјето во Унијата, а особено преку започнување на најмалку 30 големи меѓусекторски проекти со фокус на иновации за здравјето;
 - (б) го негува развојот на безбедни, ефективни, економични иновации насочени кон луѓето што одговараат на стратегиските потреби на јавното здравје што сè уште не се задоволени со наведување најмалку пет примери, изводливост за интегрирање на производи или услуги за здравствена грижа со докажана соодветност за нивно прифаќање во системите за здравствена грижа. Сродните проекти треба да се посветат на превенција, дијагноза, терапија и управување со болестите што го засегнуваат населението на Унијата, вклучително и на Европскиот план за борба против ракот;
 - (в) поттикнува меѓусекторски иновации во здравјето за глобално конкурентна европска здравствена индустрија и придонесува за постигнување на целите за нова индустриска стратегија за Европа и фармацевтска стратегија за Европа.
2. Заедничкото претпријатие за иновативно здравје исто така ги има и следниве посебни цели:
 - (а) придонесува за подобро разбирање на одредниците за здравјето и приоритетни области на болести;
 - (б) ги интегрира фрагментираниите истражувања и иновации во здравството со што ги зближува секторите од здравствената индустрија и другите засегнати страни со тоа што се фокусира на потребите на јавното здравје што сè уште не се задоволени, овозможува развој на алатки, податоци, платформи, технологии и процеси за подобро прогнозирање, превенција, пресретнување, дијагноза, терапија и управување со болестите, при што се задоволуваат потребите на крајните корисници;

- (в) ги демонстрира решенијата за изводлива и интегрирана здравствена грижа насочена кон луѓето;
- (г) го користи целосниот потенцијал на дигитализацијата и размената на податоци во здравствената грижа;
- (д) овозможува развој на нови и подобрени методологии и модели за обемна оценка на додадената вредност на иновативните и интегрираните решенија за здравствена грижа.

Член 116

Дополнителни задачи на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје

Дополнително на задачите утврдени во член 5, Заедничкото претпријатие за иновативно здравје ги извршува и следниве задачи:

- (а) поттикнува тесна и долготрајна соработка меѓу Унијата, другите членови, партнерите што даваат придонес и други засегнати страни вклучени во здравствената грижа, како што се други релевантни индустрии, органи за здравствена грижа (како што се регулаторни тела, тела за оценка на здравствена технологија и исплатувачи), организации на пациенти, здравствени работници и даватели на здравствени услуги, како и академската заедница;
- (б) ефективно ги поддржува претконкурентските здравствени истражувања и иновации, особено активностите што ги зближуваат субјектите од неколку здравствени индустриски сектори да работат заедно во области што не ги задоволите потребите на јавното здравство;
- (в) осигурува дека сите засегнати страни имаат можност да предложат области за идни повици за доставување предлози;
- (г) редовно ја проверува и врши потребни приспособувања на стратешката агенда за истражување и иновации на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје, земајќи ги предвид научните случувања во текот на нејзиното спроведување и новите потреби на јавното здравје;
- (д) објавува информации за проекти, вклучително и субјектите што учествуваат и износите на финансискиот придонес на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје и договорените придонеси во натура по учесник;
- (ѓ) организира редовна комуникација, вклучително најмалку еден состанок во годината со групите од интерес и со неговите засегнати страни за да осигури отвореност и транспарентност на активностите за истражување и иновации на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје;
- (е) секоја друга задача за постигнување на целите наведени во член 115.

Член 117

Членови

Членови на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје се:

- (а) Унијата, застапена од Комисијата;

- (б) Европскиот координативен комитет за радиолошка, електромедицинска и здравствена ИТ-индустрија (COCIR) регистрирана според белгиското право, Европската федерација на фармацевтски индустрии и асоцијации, вклучително и нејзината подгрупа VaccinesEurope, регистрирана според луксембуршкото право, EucoraBio регистрирана според белгиското право и MedTech Europe регистрирана според белгиското право, по известување за нивните одлуки да пристапат кон Заедничкото претпријатие за иновативно здравје преку писмо за преземање обврски што нема да ги содржи условите во однос на неговото пристапување освен оние утврдени во оваа регулатива;
- (в) поврзаните членови што се избираат во согласност со член 7.

Член 118

Финансиски придонес на Унијата

Финансискиот придонес од Унијата кон Заедничкото претпријатие за иновативно здравје, вклучително и одобрените средства на ЕЕО, за да се покријат административните и оперативните трошоци е до 1.200.000.000 ЕУР, вклучително и до 30.212.000 ЕУР за административни трошоци и се состои од следново:

- (а) до 1.000.000.000 ЕУР под услов придонесот на членовите што не се Унијата, или нивните составни или придружни субјекти да е еднаков на овој износ;
- (б) до 200.000.000 ЕУР под услов дополнителните придонеси од партнерите што даваат придонес, или од нивните составни или придружни субјекти, да е еднаков на овој износ.

Член 119

Придонеси на членови што не се Унијата

1. Членовите на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје што не се Унијата даваат или организираат нивните составни или придружни субјекти да дадат вкупен придонес од најмалку 1.000.000.000 ЕУР, вклучително и до 30.212.000 евра за административни трошоци во текот на периодот утврден во член 3.
2. Придонесите во натура кон дополнителните активности нема да сочинуваат повеќе од 40 % од придонесите во натура на членовите што не се Унијата, на ниво на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје.
3. Придонесите од учесниците во индиректни активности финансирани од Заедничкото претпријатие за иновативно здравје изнесуваат најмалку 45 % од подобните трошоци на индиректната активност и трошоците поврзани со нејзините дополнителни активности. Кога е оправдано, работната програма може по исклучок да дозволи помал сооднос на придонесите на ниво на поединечна индиректна активност и дополнителните активности поврзани со неа.
4. Трошоците настанати во индиректни активности во трети земји што не се земјите поврзани со „Хоризонт Европа“ се оправдуваат и се релевантни на целите утврдени во член 115. Тие нема да надминуваат 20 % од придонесите во натура кон оперативните трошоци од членовите што не се Унијата и од партнерите што даваат придонес на ниво на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје. Трошоците

што надминуваат 20 % од придонесите во натура кон оперативните трошоци на ниво на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје нема да се сметаат за придонеси во натура кон оперативните трошоци.

5. Во оправдани случаи, работните програми на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје може да утврдат посебни граници за придонеси во натура кон оперативните трошоци настанати во трети земји што не се земјите придружени кон „Хоризонт Европа“ на ниво на индиректна активност. Одлуките за таквите конкретни граници ги земаат особено предвид целите и влијанието што се бара со засегнатите активности и нема да доведе до надминување на плафонот утврден во став 4 на ниво на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје.

Член 120

Услови поврзани со дополнителните активности

1. За потребите на член 11(1) точка (б), дополнителните активности се извршуваат во Унијата или во поврзаните земји на „Хоризонт Европа“ и може да вклучуваат:

- (а) активности што придонесуваат за постигнување на целите на индиректните активности финансирани од Заедничкото претпријатие за иновативно здравје;
- (б) активности што придонесуваат за ширење, одржливост или користење на резултатите на индиректните активности финансирани од Заедничкото претпријатие за иновативно здравје.

2. Ако е релевантно, предлозите за проектите вклучуваат план за нивните поврзани дополнителни активности. Трошоците поврзани со таквите дополнителни активности за конкретниот проект мора да настанат меѓу датумот на поднесување на предлогот и до две години по датумот на завршување на индиректната активност.

3. За да бидат трошоците пресметани како придонеси во натура наведени во член 11(1) точка (б), дополнителните активности се спроведуваат во рамките на Унијата или во поврзаните земји на „Хоризонт Европа“.

Член 121

Тела на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје

Тела на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје се:

- (а) управен одбор;
- (б) извршен директор;
- (в) групата претставници на држави;
- (г) панел за наука и иновации.

Член 122

Состав на управниот одбор

Управниот одбор е составен како што следува:

- (а) четворица претставници на Комисијата од името на Унијата;

- (б) еден претставник од секој член што не е Унијата.

Член 123

Функционирање на управниот одбор

Членовите што не се Унијата заедно имаат 50 % од гласачките права.

Член 124

Панел за наука и иновации

1. Во согласност со член 21, панелот за наука и иновации го советува управниот одбор за прашања релевантни за активностите за истражување и иновации на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје.

2. Панелот за наука и иновации е составен од следниве постојани панелисти:

- (а) двајца претставници на Комисијата од името на Унијата;
- (б) двајца претставници на членовите што не се Унијата;
- (в) двајца претставници на групата претставници на земји;
- (г) четворица претставници на научната заедница назначени од управниот одбор по процес на отворен избор во согласност со член 21(4)
- (д) до шестмина други постојани панелисти назначени од управниот одбор по процес на отворен избор со примена на член 21(4) осигурувајќи особено соодветна застапеност на засегнатите страни вклучени во здравствената грижа и опфаќајќи го особено јавниот сектор, вклучително и регулаторните тела, пациентите и крајните корисници.

3. Постојаните панелисти наведени во став 2 точки (а), (б) и (в) може да поканат *ад хок* панелисти, ако е применливо, за да дискутираат за конкретни теми. Тие може заедно да поканат најмногу шест *ад хок* панелисти за секоја состанок.

Ваквите *ад хок* панелисти се покануваат врз основа на нивната научна или техничка стручност за темите што се дискутираат на конкретниот состанок или ја земаат предвид потребата од создавање синергии со други програми за истражување.

Постојаните панелисти наведени во став 2 точки (а), (б) и (в) спогодбено покануваат *ад хок* панелисти. Тие ја проследуваат својата одлука до управниот одбор, до групата претставници на земји и до другите постојани панелисти.

4. Дополнително на член 21(7), панелот за наука и иновации му дава совети на управниот одбор, по негово барање или по сопствена иницијатива, за научни и технолошки прашања поврзани со целите на Заедничкото претпријатие за иновативно здравје, особено за:

- (а) научни приоритети, вклучително и во контекст на ажурирање на стратегиската агенда за истражување и иновации;
- (б) нацрт-работната програма, вклучително и содржината на повиците за предлози;

- (в) планирање на дополнителни активности на членовите што не се Унијата наведени во член 120;
 - (г) воспоставување советодавни групи фокусирани на конкретни научни приоритети во согласност со член 17(2) точка (к) и следење на процесот за отворен избор за членови во согласност со член 21(4);
 - (д) создавање синергии со други активности од „Хоризонт Европа“, вклучително и други европски партнерства, како и други програми за финансирање на Унијата и национални програми за финансирање.
5. Дополнително на член 21(5), панелот за наука и иновации го избира својот претседавач меѓу претставниците наведени во член 2 точка (г) од овој член.

Член 125

Услови применливи за индиректни активности

1. За потребите на оваа регулатива, неисполнета потреба на јавното здравство се дефинира како потреба што моментално не е исполнета од здравствените системи од причини поврзани со достапноста или пристапноста, на пример, нема задоволителен метод за дијагноза, превенција или терапија за дадена здравствена состојба или ако пристапот на луѓето до здравствена грижа е ограничен поради трошоци, оддалеченост или време на чекање. Грижа насочена кон луѓето е пристап чија грижа свесно се темели врз перспективата на индивидуите, на оние што нудат грижа на семејствата и на заедниците и ги смета за учесници, како и за корисници во здравствените системи што се организирани околу нивните потреби и преференции отколку околу одделните болести.
2. Индиректните активности финансирани од Заедничкото претпријатие за иновативно здравје може да вклучуваат клинички испитувања каде што целната област или наменетата употреба се неисполнета потреба на јавното здравство што значително влијае или претставува закана за населението на Унијата.
3. Учесниците во индиректните активности финансирани од Заедничкото претпријатие за иновативно здравје мора да се осигурат дека производите и услугите што ги развиваат врз основа или врз делумна основа на резултатите од клиничките испитувања направени како дел од индиректната активност се по пристапна цена, достапни и пристапни за јавноста по правични и разумни услови. За таа цел, ако е релевантно, работната програма ги наведува дополнителните обврски за користење применливи за посебните индиректни активности.
4. Ако е наведено во работната програма и дополнително на член 5(2) точка (а), првните лица идентификувани од Заедничкото претпријатие за иновативно здравје може да треба да учествуваат во конкретни индиректни активности. Тие лица нема да бидат подобни за финансирање од Заедничкото претпријатие за иновативно здравје.
5. Правните лица што учествуваат во конкретни индиректни активности со идентификуваните правни лица наведени во став 4 нема да бидат подобни за финансирање ако:
 - (а) тие се профитни правни лица со годишен обрт од 500 милиони ЕУР или повеќе;

- (б) тие се под директна или индиректна контрола на правно лице опишано во точка (а) или под иста директна или индиректна контрола како правно лице опишано во точка (а);
- (в) тие директно или индиректно контролираат правно лице наведено во точка (а).

НАСЛОВ VII

ЗАЕДНИЧКО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА КЛУЧНИ ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ

Член 126

Дополнителни цели на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии

1. Дополнително на целите утврдени во членовите 4 и 5, Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии ги има следниве општи цели:
 - (а) ја зајакнува стратегиската автономија на Унијата во електронските компоненти и системи за да ги поддржи идните потреби на вертикалните индустрии и економијата од обем. Свкупната цел е да придонесе за удвојување на вредноста на нацртот и производството на електронски компоненти и системи во Европа до 2030 година, во согласност со важноста на Унијата во областа на производи и услуги;
 - (б) утврдување на научната извонредност и водството за иновации на Унијата во новите компоненти и системски технологии, вклучително активности поврзани со пониски нивоа на технолошка подготвеност и унапредување на активната вклученост на МСП што застапуваат најмалку една третина од вкупниот број учесници во индиректните активности и најмалку 20 % од јавното финансирање треба да одат кај нив;
 - (в) се осигурува дека компонентите и системските технологии се посветени на општествените и еколошките предизвици на Европа. Целта е да се усогласат со политиката на Унијата за енергетска ефикасност и да придонесат за намалување на потрошувачката на енергија за 32,5 % во 2030 година.
2. Дополнително на целите утврдени во став 1, Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии ги има следниве посебни цели:
 - (а) поддршка на истражувањето и развојот на капацитетите за проектирање и производство во Европа за стратегиските области на примена;
 - (б) воведување урамнотежено портфолио на големи и мали проекти за поддршка на брз пренос на технологии од истражувањето во индустриската средина;
 - (в) поттикнува динамичен екосистем во Унијата заснован врз дигитални вредносни синџири со поедноставен пристап за нови соработници;
 - (г) поддршка на истражувањето и развојот за зајакнување на технологиите за компоненти што гарантираат сигурност, доверба и енергетска ефикасност за критичните инфраструктури и сектори во Европа;

- (д) поттикнува мобилизација на национални ресурси и осигурува координација на националните програми за истражување и иновации со оние на Унијата во областа на електронски компоненти и системи;
- (ѓ) воспоставува кохерентност меѓу стратешката агенда за истражување и иновации на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии и политиките на Унијата за ефикасен придонес на електронските компоненти и системи.

Член 127

Членови

1. Членови на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии се:
 - (а) јавни органи што се составени од:
 - (i) Унијата, претставена од Комисијата;
 - (ii) следниве земји учеснички: Австрија, Белгија, Бугарија, Хрватска, Кипар, Чешка, Данска, Естонија, Финска, Франција, Германија, Грција, Унгарија, Исланд, Ирска, Италија, Латвија, Литванија, Луксембург, Малта, Холандија, Норвешка, Полска, Португалија, Романија, Словачка, Словенија, Шпанија, Шведска;
 - (б) приватни членови што се составени од следниве индустриски асоцијации: АЕНЕАС, асоцијација регистрирана според француското право; Индустриска асоцијација Инсајд (ИНСИДЕ) регистрирана според холандското право; EPoSS e.V., асоцијација регистрирана според германското право.
2. Секоја земја учесничка назначува свои претставници во телата на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии и назначува национален субјект или субјекти одговорни за исполнување на нејзините обврски во однос на активностите на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии.

Член 128

Финансиски придонес на Унијата

Финансискиот придонес на Унијата кон Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии, вклучително и одобрените средства на ЕЕО, за да се покријат административните и оперативните трошоци е до 1.800.000.000 ЕУР, вклучително и до 26.331.000 ЕУР за административни трошоци.

Член 129

Придонеси на членови што не се Унијата

1. Во текот на периодот утврден во член 3, земјите учеснички во Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии дават вкупен придонес што е сразмерен со износот на придонесот на Унијата за оперативните трошоци наведен во член 128. Земјите учеснички меѓусебно ги организираат заедничките придонеси и начинот на испорачување. Ова не влијае врз способноста на секоја земја учесничка да ги дефинира своите национални финансиски придонеси во согласност со член 12.

Со отстапување од член 28(4) точка (а), земјите учеснички не даваат придонес за административни трошоци.

2. Во текот на периодот утврден во член 3, приватните членови на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии даваат или организираат нивните составни или придружни субјекти да дадат придонес од најмалку 2.511.164.000 ЕУР кон Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии.

3. Во согласност со член 28(4), приватните членови даваат или организираат нивните составни или придружни субјекти да дадат вкупен придонес од 26.331.000 ЕУР за административни трошоци на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии.

4. Придонесите наведени во став 1 се состојат од придонесите утврдени во член 11(3). Придонесите наведени во став 2 од овој член се состојат од придонесите утврдени во член 11(1), вклучително и најмалку 90 % од придонесите утврдени во член 11(1) точка (1).

Член 130

Опсег на дополнителни активности

1. Управниот одбор на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии, ако е потребно, може да одобрува план за дополнителни активности наведен во член 11(1) точка (б) по предлогот на Одборот на приватни членови земајќи го предвид мислењето на одборот на јавни органи.

2. За потребата на член 11(1) точка (б), дополнителните активности може да вклучуваат:

- (а) вложувања со цел да се индустријализираат клучните дигитални технологии, резултатите на проектите на заедничките претпријатија ECSEL, ARTEMIS и ENIAC;
- (б) пилот-проекти, демонстративни проекти, примена, воведување, индустријализација, вклучително и релевантни капитални трошоци, вклучително и проектите во рамките на ИПЦЕИ за микроелектроника;
- (в) поврзани активности за истражување и развој што не се финансирани со јавни средства;
- (г) активности финансирани од заеми од Европската инвестициска банка, но не се финансирани со неповратни средства од Унијата;
- (ѓ) активности за развој на екосистемот со кои се поддржува соработката меѓу корисниците и снабдувачите на технологија.

Член 131

Тела на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии

Тела на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии се:

- (а) управен одбор;
- (б) извршен директор;

- (в) одбор на јавни органи;
- (г) одбор на приватни членови.

Член 132

Состав на управниот одбор

Секој член на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии назначува свои претставници и главен делегат, кој ги има гласачките права на членот во управниот одбор.

Член 133

Функционирање на управниот одбор

1. Гласачките права во управниот одбор се распределени како што следува:
 - (а) една третина за Комисијата;
 - (б) една третина вкупно за приватните членови; и
 - (в) една третина вкупно за земјите учеснички.
2. За првите две години по основањето на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии, гласачките права на земјите учеснички се распределени како што следува:
 - (а) 1 % за секоја земја учесник;
 - (б) другиот процент се распределува годишно меѓу земјите учеснички пропорционално со нивните реални финансиски придонеси кон Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии или нивната претходна иницијатива во текот на минатите две години.
3. За последователните финансиски години, распределбата на гласачките права на земјите учеснички се утврдуваат годишно и пропорционално на средствата што тие ги обезбедиле за индиректните активности во текот на претходните две финансиски години.
4. Гласачките права на приватните членови се распределени еднакво меѓу индустриските асоцијации освен ако не е поинаку одлучено од одборот на приватни членови.
5. Управниот одбор ги утврдува гласачките права за секој нов член на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии што не е земја членка или поврзана земја пред тој член да стане дел од Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии.

Член 134

Ограничување на учеството во одредени активности

Со отстапување од член 17(2), ако Комисијата побара, по одобрување на одборот на јавни органи, учеството во одредени активности се ограничува во согласност со член 22(5) од Регулацијата за „Хоризонт Европа“.

Член 135

Состав на одборот на јавни органи

Одборот за јавни органи е составен од претставници на јавните органи на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии.

Секој јавен орган назначува свој претставник и водечки делегат којшто ги има гласачките права во одборот на јавни органи.

Член 136

Функционирање на одборот на јавни органи

1. Гласачките права во одборот на јавни органи им се даваат на јавните органи на годишна основа, пропорционално на нивниот финансиски придонес кон активностите на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии за таа година, во согласност со член 12, и со горна граница на секој член од 50 % од вкупните гласачки права во одборот на јавни органи.
2. За потребите на член 134, одборот на јавни органи вклучува исклучиво јавни органи што се земји членки. Став 1 се применува *мутатис мутандис*.
3. Ако помалку од три земји учеснички ги проследиле до извршниот директор своите финансиски придонеси согласно со член 12(3), Комисијата има 50 % од гласачките права, а другите 50 % еднакво се распределуваат меѓу земјите учеснички, сè додека повеќе од три земји учеснички во Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии не достават информации за својот придонес.
4. Јавните органи прават напор да донесат одлуки со консензус. Ако консензусот не е можен, се гласа. Одлуката се донесува со мнозинство од најмалку 75 % од гласовите, вклучително и гласовите на земјите учеснички што се отсутни, додека воздржаните не се вклучени.
5. Одборот на јавни органи избира претседавач од своите членови за период од најмалку две години.
6. Претседавачот може да покани други лица да присуствуваат на состаноците како набљудувачи, особено претставници на регионалните власти во рамките на Унијата, претставници на асоцијации на МСП и претставници на други тела на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии.
7. Одборот за јавни органи одржува редовни состаноци најмалку двапати во годината. Може да одржи вонредни состаноци по барање на Комисијата или на мнозинството претставници на земјите учеснички, или по барање на претседавачот. Претседавачот ги свикува состаноците на одборот на јавни органи и тие обично се одржуваат во седиштето на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии.
8. Кворумот на одборот на јавни органи е составен од Комисијата и главни делегати на најмалку три земји учеснички.
9. Извршниот директор присуствува на состаноците на одборот на јавни органи додека одборот на јавни органи не одлучи поинаку, но нема да има право на глас.

10. По покана на одборот на јавни органи, секоја земја членка или поврзана земја што не е член на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии може да учествува на состаноците на одборот на јавни органи како набљудувач. Набљудувачите ги добиваат сите релевантни документи и може да дадат совет за секоја одлука донесена од одборот на јавни органи. Сите такви набљудувачи ќе бидат обврзани со правила за доверливост што се однесуваат на членовите на одборот на јавните органи.
11. Одборот на јавни органи може да назначи работни групи, ако е потребно, во рамките на севкупна координација на еден или на повеќе јавни органи.
12. Одборот на јавни органи донесува свој деловник за работа.
13. Членовите 11(8) и 28(6) исто така се применуваат *мутатис мутандис* за одборот на јавни органи.

Член 137

Задачи на одборот на јавни органи

Одборот на јавни органи:

- (а) придонесува за изготвување на нацртот на стратегиската агенда за истражување и иновации;
- (б) дава свој придонес за нацрт-работната програма, особено кон повиците за доставување предлози, вклучително и правилата за оценување, избор и следење на индиректните активности;
- (в) го одобрува објавувањето на повикот за доставување предлози во согласност со работната програма;
- (г) ги избира предлозите во согласност со членовите 12(1) и 17(2) точка (о);
- (д) дава мислење за нацрт-планот за дополнителни активности наведени во член 11(1), точка (б).

Член 138

Состав на одборот на приватни членови

1. Одборот на приватни членови е составен од претставници на приватните членови на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии.
2. Секој приватен член назначува свои претставници и главен делегат, кој ги има гласачките права во одборот на приватни членови.

Член 139

Работа на одборот на приватни членови

1. Одборот на приватни членови се состанува најмалку двапати во годината.
2. Ако е потребно, одборот на приватни членови може да назначува работни групи во рамките на севкупна координација на еден или на повеќе члена.
3. Одборот на приватни членови избира свој претседавач од членовите.

4. Одборот на приватни членови го донесува својот деловник.

Член 140

Задачи на одборот на приватни членови

Одборот на приватни членови:

- (а) ја изготвува и редовно ја ажурира нацрт-стратегиската агенда за истражување и иновација за постигнување на целите на Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии утврдени во членовите 4 и 126, земајќи го предвид и придонесот од одборот на јавни органи;
- (б) до извршниот директор доставува нацрт-стратегиска агенда за истражување и иновации во рамките на роковите утврдени од управниот одбор;
- (в) организира советодавен форум на засегнати страни за сите јавни и приватни засегнати страни што се засегнати во областа на клучните дигитални технологии за да ги информира и да добие повратни мислења за нацрт-стратегиската агенда за истражување и иновации за дадена година;
- (г) ако е потребно, и земајќи го предвид член 130, изготвува и поднесува до управниот одбор на одобрување нацрт-план за дополнителни активности наведен во член 11(1), точка (б), земајќи го предвид мислењето на одборот на јавни тела.

Член 141

Стапки на финансирање

Во согласност со член 17(2) од Регулативата за „Хоризонт Европа“ и по пат на отстапување од член 34 од таа регулатива, Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии може да применува различни стапки за финансирање за финансирање на Унијата во рамките на активноста во зависност од видот учесник, особено МСП и непрофитни правни лица и видот активност. Стапките на финансирање се наведени во работната програма.

НАСЛОВ VIII

**ЗАЕДНИЧКО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ИСТРАЖУВАЊЕ НА АТМ НА
ЕДИНСТВЕНОТО ЕВРОПСКО НЕБО 3**

Член 142

**Дополнителни цели на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на
единственото европско небо 3**

1. Дополнително на целите утврдени во членовите 4 и 5, Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 ги има следниве општи цели:
 - (а) ги зајакнува и ги интегрира капацитетите на Унијата за истражување и иновации во секторот на АТМ, со тоа што го прави поотпорен и

поприспособлив на флукуациите во сообраќајот за да се овозможи непречена работа за сите воздухоплови;

- (б) преку иновации ја зајакнува конкурентноста на воздушен транспорт без и со екипаж во Унијата, како и пазарите за АТМ-услуги за да се поттикне економски раст во Унијата;
- (в) да се развие и да се забрза прифаќањето на иновативните решенија на пазарот за да се воспостави единствен воздушен простор на европското небо како најефикасното и најеколошкото небо за летање во светот.

2. Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 исто така ги има следниве посебни цели:

- (а) развива екосистем за истражување и иновации што ги опфаќа целиот вредносен синџир на АТМ и воздушниот простор U-space што овозможува изградба на дигитално европско небо дефинирано во мастер-планот за европско АТМ, овозможувајќи ја потребната соработка и координација меѓу давателите на услуги за воздушна навигација и корисниците на воздушниот простор за да се осигури единствен хармонизиран АТМ-систем на Унијата за операции со и без екипаж;
- (б) ги развива и ги потврдува решенијата за АТМ со кои се поддржуваат високи нивоа на автоматизација;
- (в) ја развива и ја потврдува техничката архитектура на дигиталното европско небо;
- (г) го поддржува забрзаното воведување иновативни решенија на пазарот преку демонстративни проекти;
- (д) ја координира приоритизацијата и планирањето за напорите на Унијата за модернизација на АТМ врз основа на процес предводен од консензус меѓу засегнатите страни за АТМ;
- (ѓ) го олеснува развојот на стандарди за индустријализација на СЕСАР-решенијата.

3. За потребите на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 се применуваат следниве дефиниции:

- (а) „воздушен простор U-space“ е географска зона за систем на беспилотни летала (УАС) назначена од земјите членки каде што работата на УАС е дозволена само со поддршка на услугите на U-space испорачани од давател на U-space услуги;
- (б) „дигитално европско небо“ се однесува на визијата на Европскиот мастер-план за АТМ со кој се трансформира воздухопловната инфраструктура на Европа и се овозможува таа да може безбедно и ефикасно да се справи со иден раст и разновидност на воздушниот сообраќај, додека притоа се минимизира влијанието врз животната средина;
- (в) „архитектура на дигиталното европско небо“ се однесува на визијата на Европскиот мастер-план за АТМ со која се решава тековната неефикасна архитектура на воздушниот простор на среден до долг рок со комбинација на

конфигурација на воздушниот простор и дизајн со технологии за да се одвои давањето услуги од локалната инфраструктура и постепено да се зголемат нивоата на соработка и автоматизирана поддршка;

- (г) „фаза на дефинирање на СЕСАР“ е фаза што е составена од воспоставување и ажурирање на долгорочната визија за проектот СЕСАР, за поврзани концепти на работа што овозможуваат подобрувања во секоја фаза од летот, на потребните неопходни оперативни промени во рамките на Европската АТМ-мрежа и на потребните приоритети за развој и воведување;
- (д) „фаза на воведување на СЕСАР“ се последователни фази на индустријализација и спроведување во текот на кои се спроведуваат следниве активности: стандардизација, производство и сертификација на копнената и воздухопловната опрема и процесите потребни за спроведување на СЕСАР-решенијата (индустријализација), и набавка, поставување и ставање во функција на опремата и системите засновани врз СЕСАР-решенија вклучително и поврзаните оперативни постапки (спроведување).

Член 143

Дополнителни задачи на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3

Дополнително на задачите утврдени во член 5, Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 ги спроведува следниве задачи:

- (а) координација на задачите во фазата на дефинирање на истражувањето на АТМ на единственото европско небо, го следи спроведувањето на СЕСАР-проектот и, ако е потребно, го изменува мастер-планот за европско АТМ;
- (б) ги спроведува аспектите за истражување и развој на мастер-планот за европско АТМ особено преку:
 - (i) организирање, координирање и следење на работата на фазата на развој на СЕСАР во согласност со мастер-планот за европско АТМ, вклучително и ниски нивоа на технолошка подготвеност (0 до 2) за истражување и иновациони активности;
 - (ii) испорачување СЕСАР-решенија, кои се резултати што може да се искористат од фазата на развој на СЕСАР, при што се воведуваат нови или подобрени стандардизирани и интероперабилни оперативни постапки или технологии;
 - (iii) осигурување на вклученоста на цивилните и воените засегнати страни на воздухопловниот сектор, особено давателите на услуги за воздушна навигација, корисници на воздушниот простор, професионални асоцијации на персоналот, аеродроми, индустрија за производство и релевантните научни институции и научната заедница;
- (в) го олеснува забрзаното прифаќање на СЕСАР-решенијата на пазарот преку:
 - (i) организирање и координација на обемни активности за демонстрација;

- (ii) блиско координирање со ЕАСА со цел да се овозможи ЕАСА навремено да ги развие регулативните мерки што спаѓаат во рамките на Регулацијата (ЕУ) 2018/1139 и релевантните правила за спроведување;
- (iii) поддршка на сродните активности за стандардизација со тесна соработка со телата за стандардизација и ЕАСА, како и со субјектот воспоставен за да ги координира задачите од фазата за воведување на СЕСАР во согласност со Регулацијата за спроведување (ЕУ) бр. 409/2013 на Комисијата ⁽⁴³⁾.

Член 144

Членови

1. Членови на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 се:

- (а) Унијата, застапена од Комисијата;
- (б) Европската организација за безбедност во воздушната навигација (Евроконтрол) застапена од нејзината агенција по доставување на нејзината одлука да пристапи кон Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 преку писмо за преземање одговорност што нема да ги содржи условите за нејзиното пристапување, освен оние што се утврдени во оваа регулатива;
- (в) членовите основачи наведени во Анекс III кон оваа регулатива по доставување на нивната одлука да пристапат кон Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 преку писмо за преземање одговорност што нема да ги содржи условите за нивно пристапување, освен оние што се утврдени во оваа регулатива;
- (г) поврзаните членови што се избираат во согласност со член 7.

2. Дополнително на член 7(а), управниот одбор може, во текот на првите шест месеци од воспоставувањето на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3, да избере поврзани членови од листата изготвена откако Комисијата објавува отворен повик за изразување интерес пред неговото основање. Условите од член 7(2) се применуваат *мутатис мутандис*.

3. При изборот на придружните членови, управниот одбор го осигурува соодветното застапување на целиот вредносен синџир на АТМ и, ако е потребно, изборот на соодветните чинители надвор од секторот. Секој јавен или приватен субјект или тело, вклучително и оние од трети земји што склучиле најмалку еден договор со Унијата во областа на воздушен превоз, може да се избераат за поврзани членови на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3.

⁴³ Регулација за спроведување (ЕУ) бр. 409/2013 на Комисијата од 3 мај 2013 година за дефинирање на заедничките проекти, утврдување на управувањето и идентификација на иницијативите за поддршка на спроведувањето на мастер-планот за управување со европскиот воздушен сообраќај (Сл. весник L 123, 4.5.2013 година, стр. 1).

Член 145

Финансиски придонес на Унијата

Финансискиот придонес на Унијата кон Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3, вклучително и одобрените средства на ЕЕО, за да се покријат административните и оперативните трошоци е до 600.000.000 ЕУР, вклучително и до 30.000.000 ЕУР за административни трошоци.

Член 146

Придонеси на членови што не се Унијата

1. Членовите на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 што не се Унијата даваат или организираат нивните составни или придружни субјекти да дадат вкупен придонес од најмалку 500.000.000 ЕУР, вклучително и до 25.000.000 ЕУР за административни трошоци во текот на периодот утврден во член 3.
2. Евроконтрол дава вкупен придонес до 500.000.000 ЕУР, вклучително и до 25.000.000 ЕУР за административни трошоци во текот на периодот утврден во член 3.
3. Дополнително на член 11(4), придонесот исто така содржи придонеси во натура кон дополнителните активности.

Член 147

Опсег на дополнителни активности

За намената на член 11(1) точка (б), дополнителните активности може да вклучуваат:

- (а) активност што ги опфаќаат сите делови од проектите за истражување на АТМ на единственото европско небо што не се финансирани од Унијата и што придонесуваат за реализирање на договорената работна програма на заедничкото претпријатие;
- (б) активности за индустријализација, вклучително стандардизација, сертификација и производство поврзани со СЕСАР-решенијата од Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 или другата претходна иницијатива, Заедничкото претпријатие за СЕСАР;
- (в) активности за комуникација и активности за информирање поврзани со СЕСАР-решенијата од Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 или од претходната иницијатива, Заедничкото претпријатие за СЕСАР;
- (г) активности со кои се осигурува глобална хармонизација на АТМ врз основа на СЕСАР-решенијата од Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 или од претходната иницијатива, Заедничкото претпријатие за СЕСАР;
- (д) воведување или прифаќање на резултатите од проектите во рамките на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 или од претходната иницијатива, Заедничкото претпријатие за СЕСАР што не добиле никакво финансирање од Унијата.

Член 148

Тела на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3

Тела на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 се:

- (а) управен одбор;
- (б) извршен директор;
- (в) групата претставници на држави;
- (г) научно советодавно тело.

Член 149

Состав на управниот одбор

Управниот одбор е составен како што следува:

- (а) двајца претставници на Комисијата од името на Унијата;
- (б) еден претставник од секој од членовите што не се Унијата.

Член 150

Функционирање на управниот одбор

1. Со отстапување од член 16(4), Комисијата, од име на Унијата, претседава со управниот одбор.
2. Управниот одбор ги има следниве постојани набљудувачи:
 - (а) претставник на Европската агенција за одбрана;
 - (б) претставник на цивилните корисници на воздушниот простор назначен од репрезентативната организација на европско ниво;
 - (в) претставник на давателите на услуги за воздушна навигација назначен од репрезентативната организација на европско ниво;
 - (г) претставник на производителите на опрема назначен од репрезентативната организација на европско ниво;
 - (д) претставник на аеродромите назначен од репрезентативната организација на европско ниво;
 - (ѓ) претставник на телата што го претставуваат персоналот во АТМ-секторот назначен од репрезентативната организација на европско ниво;
 - (е) претставник на релевантните научни институции или релевантната научна заедница назначен од репрезентативната организација на европско ниво;
 - (ж) претставник на ЕАСА;
 - (з) претставник на европската организација за стандардизација во воздухопловството;

(s) претставник на индустријата за беспилотни летала назначен од репрезентативната организација на европско ниво.

3. Бројот на гласачки права на членовите во Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 е пропорционален на нивниот придонес кон буџетот на заедничкото претпријатие. Сепак, Унијата и Европол поединечно имаат најмалку 25 % од вкупниот број гласачки права, а претставникот на цивилните корисници на воздушниот простор наведен во став 2 точка (б) има најмалку 10 % од вкупниот број гласачки права.

4. Одлуките на управниот одбор се донесуваат со просто мнозинство од гласовите. Ако гласовите се еднакви, Унијата го има одлучувачкиот глас.

5. Одлуките во врска со прегледот на мастер-планот за европско АТМ бара позитивни гласови од Унијата и Евроконтрол. Ваквите одлуки ги земаат предвид мислењата изразени од сите постојани набљудувачи наведени во став 2 и групата претставници на држави.

Член 151

Дополнителни задачи на управниот одбор

Дополнително на задачите наведени во член 17, управниот одбор на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 врши надзор на испораката на компонентите на истражување и развој идентификувани во мастер-планот за европско АТМ.

Член 152

Дополнителни задачи на извршниот директор

Дополнително на задачите наведени во член 19, извршниот директор на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 ги извршува следниве задачи:

- (а) директно извршување на фазите на дефинирање и развој на СЕСАР-проектот во рамките на упатствата утврдени од управниот одбор;
- (б) го доставува до управниот одбор секој предлог што вклучува промени во нацртот на фазата на развој на СЕСАР-проектот.

Член 153

Група претставници на држави

Дополнително на член 20, земјите членки се осигуруваат дека нивните претставници имаат координиран став што ги претставува погледите на земјата членка изразени во:

- (а) Комитет за единствено небо основан со член 5 од Регулацијата (ЕЗ) бр. 549/2004;
- (б) Програмски комитет според член 14 од посебната програма за спроведување на „Хоризонт Европа“.

Член 154

Научен комитет

1. Научното советодавно тело на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 наведено во член 21(1) точка (а) е научниот комитет.
2. Научниот комитет нема повеќе од 15 постојани члена.
3. Претседавачот на научниот комитет се избира за период од две години.
4. Научниот комитет може, по барање на управниот одбор и на други тела на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3, или по сопствена иницијатива, да дава совети особено за активностите поврзани со ниски нивоа на технолошка подготвеност (0 до 2).
5. Научниот комитет соработува со релевантните советодавни тела воспоставени во рамките на „Хоризонт Европа“.

Член 155

Акти за спроведување за утврдување на ставот на Унијата за изменување на мастер-планот за европско АТМ

1. Комисијата донесува акти за спроведување со цел да се утврди ставот на Унијата за изменувањето на мастер-планот за европско АТМ. Тие акти за спроведување се донесуваат во согласност со постапката за испитување наведена во член 5 од Регулативата (ЕУ) бр. 182/2011 на Европскиот парламент и на Советот (⁴⁴).
2. Комитет за единствено небо, воспоставен со Регулативата (ЕЗ) бр. 549/2004, ѝ помага на Комисијата. Комитетот за единствено небо е комитет во рамките на значењето од Регулативата (ЕУ) бр. 182/2011.

Член 156

Сертификација на нови технологии

1. Барателите, учесниците или извршниот директор може да ја поканат ЕАСА да даде совет за одделни проекти и активности за демонстрација на прашања поврзани со усогласеноста со воздухопловната безбедност, интероперабилност и стандардите за животната средина, за да се осигури дека тие водат до навремен развој и воведување на новите технологии.
2. Активностите за сертификација и испорачаните услуги се предмет на одредбите во однос на таксите и давачките утврдени во Регулативата (ЕУ) 2018/1139.

Член 157

Договор со Евроконтрол

Како член основач на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3, улогата и придонесот на Евроконтрол се утврдуваат во административен договор меѓу двете страни, Заедничкото претпријатие за

⁴⁴ Регулатива (ЕУ) бр. 182/2011 на Европскиот парламент и на Советот од 16 февруари 2011 година за одредување на правилата и општите начела за механизмите за контрола на земјите членки за извршувањето на овластувањата за спроведување од Комисијата (Сл. весник L 55, 28.2.2011 година стр. 13).

истражување на АТМ на единственото европско небо 3 и Евроконтрол. Тој договор ги опишува задачите, одговорностите и придонесот на Евроконтрол кон активностите на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 кога станува збор за следново:

- (а) организација на активностите за истражување, развој и потврда на Евроконтрол во согласност со работната програма на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3;
- (б) обезбедување специјалистичка поддршка и совет на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3, на негово барање;
- (в) поддршка и давање совети за заедничките случувања за идните европски АТМ-системи, особено во однос на идната архитектура на воздушниот простор;
- (г) поддршка во следењето на спроведувањето на СЕСАР-решенијата во согласност со мастер-планот за европско АТМ;
- (д) работа со земјите членки на Евроконтрол за да се обезбеди поголема поддршка за целите и резултатите на политиката на Унијата за активности за истражување, потврдување и демонстрација меѓу партнерите од паневропската мрежа;
- (ѓ) обезбедување поддршка на управувањето со програмата;
- (е) придонес кон административните трошоци на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 и обезбедување информатичка технологија, комуникациска и логистичка поддршка на Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3.

Член 158

Аранжмани за деловна поддршка

Член 13 не се применува за Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3. Евроконтрол ги обезбедува аранжманите за работна поддршка.

НАСЛОВ IX

ЗАЕДНИЧКО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ПАМЕТНИ МРЕЖИ И УСЛУГИ

Член 159

Дополнителни цели на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги

1. Дополнително на целите утврдени во членовите 4 и 5, Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги ги има следниве општи цели:

- (а) да го поттикнува европското технолошко водство во идните паметни мрежи и услуги со зајакнување на технолошките индустриски предности и со проширување на опсегот од поврзаноста со 5Г на поширок стратески

вредносен синџир, вклучително и обезбедување услуги засновани врз облак, како и компоненти и уреди;

- (б) усогласување на стратегиските планови за поширок опсег на индустриските чинители, вклучително не само телекомуникациската индустрија туку и чинители од интернет на работите, облак и компоненти и уреди;
- (в) унапредување на европската технолошка и научна извонредност за поддршка на европското водство за оформување и совладување на 6Г-системите до 2030 година;
- (г) зајакнување на воведувањето дигитални инфраструктури и прифаќањето на дигиталните решенија на европските пазари, особено преку осигурување механизам за стратегиска координација за дигиталната програма ЦЕФ 2, како и синергија во рамките на дигиталната програма ЦЕФ 2, како и со програмите Дигитална Европа и Инвест ЕУ во делокругот на дејствувањето на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги и управување со нив.
- (д) подготовка на индустрија за набавка на европски паметни мрежи и услуги за подолгорочни можности што произлегуваат од развојот на вертикални пазари за 5Г, а подоцна и за 6Г-инфраструктурите и услугите во Европа;
- (ѓ) олеснување на дигиталната иновација до 2030 година да се задоволат потребите на европскиот пазар и барањата на јавната политика, вклучително и најстрогите барања на вертикалните индустрии како и општествените барања во областите што ги вклучуваат општеството, енергетската ефикасност и електромагнетните полиња;
- (е) поддршка за усогласување на идните паметни мрежи и услуги со целите на политиката на Унијата, вклучително и Европскиот зелен договор, мрежната и информациската безбедност, етиката и приватноста, како и одржлив интернет насочен кон човекот.

2. Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги исто така ги има следниве посебни цели:

- (а) го олеснува развојот на технологиите што може да ги задоволат барањата за напредна комуникација додека ја поддржуваат европската извонредност на паметни технологии за мрежи и услуги и нивниот развој кон 6Г, вклучително и силни европски ставови за стандардите, потребните патенти и клучните барања, како што се барањата за фреквенциските појаси потребни за идни напредни технологии за паметни мрежи;
- (б) го забрзува развојот на енергетско-ефикасни мрежни технологии со цел до 2030 година значително да се намали потрошувачката на енергија и ресурси на целата дигитална инфраструктура и да се намали потрошувачката на енергија на клучните вертикални индустрии поттикнати од технологиите за паметни мрежи и услуги;
- (в) го забрзува развојот и широко распространетото воведување на 5Г-инфраструктурата до 2025 година и подоцна на 6Г-инфраструктурата во Европа, со тоа што особено ја унапредува координацијата и стратегиската

поддршка за воведување на 5Г за поврзана и автоматизирана мобилност по прекуграничните коридори со примена на Дигиталната програма ЦЕФ 2 и со унапредување на воведување во рамките на ЦЕФ2, ДЕП и Инвест ЕУ;

- (г) поттикнува одржлива и разновидна понуда и вредносен синџир во согласност со пакетот на инструменти за 5Г-кибербезбедност;
- (д) го зајакнува позиционирањето на индустријата на Унијата во глобалниот вредносен синџир на паметна мрежа и услуги со креирање критична маса од јавни и приватни чинители, особено со зголемување на придонесот од чинителите за софтвер и интернет на работите, поддршка на национални иницијативи и на појавата на нови чинители;
- (ф) поддршка на усогласувањето со етичките и безбедносните барања и нивно вклучување во стратегиската агенда за истражување и иновации и обезбедување придонес во законодавниот процес на Унијата, ако е применливо.

Член 160

Дополнителни задачи на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги

Дополнително на задачите утврдени во член 5, Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги ги извршува следниве задачи:

- (а) придонесува за работните програми на другите програми на Унијата, како што се Дигиталната програма ЦЕФ2, ДЕП и Инвест ЕУ, кои спроведуваат активности во областа на паметните мрежи и услуги;
- (б) ги координира иницијативите на Унијата за испитување, пилот-проектите и воведување во областа на паметните мрежи и услуги, како што се паневропски 5Г-коридори за поврзана и автоматизирана мобилност во рамките на дигиталната програма ЦЕФ 2 во соработка со Комисијата и надлежните релевантни тела за финансирање;
- (в) унапредува синергии меѓу релевантните активности за испитувања, пилот-проекти и воведување финансирани од Унијата во областа на паметните мрежи и услуги, како што се оние финансирани во рамките на Дигиталната програма ЦЕФ2, ДЕП и Инвест ЕУ и осигурува ефективно ширење и искористување на знаењето и ноу-хау добиени во контекстот на тие активности;
- (г) ги развива и ги координира стратегиските агенди за воведување за паневропски 5Г-коридори за поврзана и автоматизирана мобилност со вклученост на засегнатите страни. Тие агенди даваат стратегиско необврзувачко насочување што го опфаќа времетраењето на дигиталната програма ЦЕФ2 со дефинирање на заедничка визија во развојот на екосистемите оспособени од 5Г и барањата на мрежите и услугите врз кои тие се основаат и идентификација на целите и плановите за воведување, како и модели за потенцијална соработка.

Член 161

Членови

Членови на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги се:

- (а) Унијата, застапена од Комисијата;
- (б) по известување за нивната одлука да пристапат кон Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги преку писмо за преземање обврски што не ги содржи условите во врска со нивното пристапување, освен оние што се утврдени во оваа регулатива.

Член 162

Финансиски придонес на Унијата

Финансискиот придонес на Унијата кон Заедничкото претпријатие за паметни мрежи, вклучително и одобрените средства на ЕЕО, за да се покријат административните и оперативните трошоци е до 900.000.000 ЕУР, вклучително и до 18.519.000 ЕУР за административни трошоци.

Член 163

Придонеси на членови што не се Унијата

1. Членовите на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи што не се Унијата даваат или организираат нивните составни или придружни субјекти да дадат вкупен придонес од најмалку 900.000.000 ЕУР во текот на периодот утврден во член 3.
2. Членовите на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи што не се Унијата даваат или организираат нивните составни или придружни субјекти да дадат годишен финансиски придонес за административни трошоци за Заедничкото претпријатие за паметни мрежи од најмалку 20 % од вкупните административни трошоци. Тие настојуваат да го зголемат бројот на составните или здружените субјекти со цел да се зголеми нивниот придонес до 50 % од административните трошоци на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи во текот на неговото времетраење, земајќи ги предвид и составните или придружните субјекти што се МСП.

Член 164

Опсег на дополнителни активности

За потребата на член 11(1) точка (б), дополнителните активности може да вклучуваат:

- (а) изведени активности за истражување и развој;
- (б) придонеси за стандардизација;
- (в) придонеси за консултации во контекст на регулаторните процеси на Унијата;
- (г) активности финансирани од заеми од Европската инвестициска банка, но не се финансирани со неповратни средства од Унијата;
- (д) придонеси за активности на членовите што не се Унијата и која било друга група или асоцијација на засегнати страни во областа на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи што не се финансирани од неповратни средства од Унијата;

- (f) активности за развој на екосистемот, вклучително и градење соработка со вертикалите;
- (e) активности за ширење на резултатите од активностите на глобално ниво за да се постигне консензус за поддржаните технологии како подготовка за идните стандарди;
- (ж) испитувања, демонстрации, пилот-проекти, стратегии за ставање на пазарот и предвременно воведување на технологиите;
- (з) меѓународна соработка што не е финансирана со неповратни средства од Унијата;
- (с) активности поврзани со подготовката и учеството во проекти за истражување и иновации финансирани од приватни или јавни тела што не се Унијата.

Член 165

Тела на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи

Тела на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи се:

- (a) управен одбор;
- (б) извршен директор;
- (в) групата претставници на држави;
- (г) група засегнати страни.

Член 166

Состав на управниот одбор

1. Управниот одбор е составен како што следува:
 - (a) двајца претставници на Комисијата од името на Унијата;
 - (б) петмина претставници на 6G-IA.
2. Независно од член 42, претставниците на приватните членови веднаш му ја откриваат на управниот одбор нивната вклученост во професионалните активности со субјекти што не се основани во Унијата или со субјекти што не се контролирани од правни лица или субјекти основани во Унијата. Во таков случај, претставниците на Унијата може да одлучат да побараат од засегнатиот член да назначи друг претставник.

Член 167

Функционирање на управниот одбор

6G-IA поседува 50 % од гласачките права.

Член 168

Дополнителни задачи на управниот одбор

Дополнително на задачите наведени во член 17, управниот одбор на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи ги извршува следниве задачи:

- (а) донесува стратегиски агенди за воведување како необврзувачки придонес во рамките на дигиталната програма ЦЕФ 2 во однос на коридорите за 5Г и, ако е соодветно, ги изменуваат во текот на времетраењето на дигиталната програма ЦЕФ2;
- (б) се осигурува дека законодавството за кибербезбедност и постојните упатства на земјите членки и оние што се координираат во иднина се земени предвид во сите активности на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи;
- (в) унапредува синергии и комплементарност меѓу дигиталниот, транспортниот и енергетскиот сектор на дигиталната програма ЦЕФ2 преку идентификација на областите за интервенција и придонес кон работните програми, како и синергии и комплементарност со други релевантни програми на Унијата.

Член 169

Група претставници на држави

Дополнително на член 20, претставниците се осигуруваат дека тие застапуваат координиран став што ги отсликува гледиштата на државата изразени во следново:

- (а) прашања за истражување и иновации поврзани со „Хоризонт Европа“;
- (б) стратегиска агенда за воведување и активности за воведување поврзани со други програми на Унијата, особено дигиталната програма ЦЕФ2, но исто така и активности во рамките на ДЕП и Инвест ЕУ што се во опсегот на Заедничкото претпријатие за паметни мрежи.

Член 170

Безбедност

1. Кога се смета за релевантно, управниот одбор може да наложи активност финансирана од Заедничкото претпријатие за паметни мрежи да се осигури дека мрежните елементи воведени за обемен експеримент или за пилот-проект ги следат безбедносните оценки. Оцените ги отсликуваат законодавството и политиките на Унијата за кибербезбедност, како и постојното и координираното насочување на земјите членки.

2. Во однос на неговата задача наведена во член 160 точка (а), управниот одбор советува дека другите тела за финансирање го применуваат став 1 од овој член и член 17(2) точка (1) за нивните активности *мутатис мутандис*, ако тоа се смета соодветно и ако е одобрено од основниот акт на предметната програма на Унијата за финансирање.

ДЕЛ ТРИ

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 171

Следење и евалуација

1. Активностите на заедничките претпријатија се предмет на постојано следење и периодични проверки во согласност со нивните финансиски правила за да се осигури највисоко влијание, научна извонредност и најефективно и најефикасно искористување на ресурсите. Исходите од следењето и периодичните проверки се земаат предвид при следењето на европските партнерства и евалуации на заедничките претпријатија како дел од евалуациите на „Хоризонт Европа“, како што е наведено во членовите 50 и 52 од Регулативата за „Хоризонт Европа“.

2. Заедничките претпријатија организираат постојано следење и известување за управувањето и спроведувањето на своите активности и периодични проверки на исходите, резултатите и влијанијата на финансираните индиректни активности спроведени во согласност со член 50 од Анекс III кон Регулативата за „Хоризонт Европа“. Следењето и известувањето вклучува:

- (а) временски ограничени индикатори со цел известување на годишна основа за напредокот на нивните активности кон постигнувањето на општите, посебните и оперативните цени, вклучително и дополнителните цели на заедничките претпријатија утврдени во Дел два, како и насоките за влијание утврдени во Анекс V кон Регулативата за „Хоризонт Европа“;
- (б) информации за синергии меѓу активностите на заедничките претпријатија и националните или регионалните иницијативи и политики врз основа на информациите добиени од земјите учеснички или од групата претставници на држави, како и за синергии со други програми на Унијата и други европски партнерства;
- (в) информации за нивото на рационализација на општествените и хуманистичките науки, соодносот меѓу пониските и повисоките нивоа на технолошка подготвеност во колаборативното истражување, напредокот на проширувањето на учеството на земјите, географскиот состав на конзорциумите во колаборативните проекти, користењето постапка за поднесување и евалуација во две фази, мерките чија цел е да го олеснат воспоставувањето соработка за европско истражување и иновации, користењето евалуациска оценка и бројот и видови жалби, нивото на вклученост на климатските прашања и поврзаните трошоци, учество на МСП, учество на приватниот сектор, родова застапеност во финансираните активности, панели, одбори и советодавни групи за евалуација, стапка на кофинансирање, комплементарно и кулмулативно финансирање од други фондови на Унијата, времето потребно за доделување на неповратните средства, нивото на меѓународна соработка, вклученоста на граѓаните и учество на граѓанското општество;
- (г) нивоата на расходи поделени на ниво на проект со цел да се овозможи конкретна анализа, вклучително и по област на интервенција;
- (д) нивото на прекумерни пријави, особено бројот на предлози доставени за секој повик за доставување предлози, просечниот резултат, нивото на предлози над и под прагот на квалитет;

- (f) информации за квантитативното и квалитативното ниво на ефектите, вклучително на доделените и реално испорачаните финансиски придонеси и придонеси во натура, видливост и позиционирање во меѓународен контекст, влијание врз ризиците на вложувањата од приватниот сектор поврзани со истражување и иновации;
- (e) информации за мерки за привлекување нови соработници, особено МСП, високообразовни институции и организации за истражување и за проширување на мрежите за соработка.

3. Евалуацијата на работата на заедничките претпријатија се спроведува навремено и е дел од севкупните периодични и конечни евалуации на „Хоризонт Европа“ и на поврзаните процеси за донесување одлуки за „Хоризонт Европа“, за иницијативата по него и за другите иницијативи релевантни за истражувањето и иновациите наведени во член 52 од Регулативата за „Хоризонт Европа“.

4. Комисијата спроведува периодична и конечна евалуација за секое заедничко претпријатие што е дел од евалуациите за „Хоризонт Европа“, како што е утврдено во член 52 од Регулативата за „Хоризонт Европа“. Евалуациите испитуваат како секое заедничко претпријатие ги исполнува својата мисија и цели, ги опфаќа сите активности на заедничкото претпријатие и ја оценува европската додадена вредност, ефективност, ефикасноста на секое предметно заедничко претпријатие, вклучително и неговата отвореност и транспарентност, релевантноста на активностите кон кои се стреми и нивната кохерентност и комплементарност со релевантните регионални, национални политики и политики на Унијата, вклучително синергии со други делови од „Хоризонт Европа“, како мисии, кластери или тематски или конкретни програми. Евалуациите ги земаат предвид гледиштата на засегнатите страни и на европско и на национално ниво и, ако е релевантно, исто така вклучуваат оценка на долгорочните научни, општествени, економски и технолошки влијанија на заедничките претпријатија наведени во член 174(3) до (9). Исто така, евалуациите, ако е релевантно, вклучуваат оценка на најефективниот режим на политичка интервенција за која било идна активност, како и релевантноста и кохерентноста на можното обновување на секое заедничко претпријатие ако се земат предвид севкупните политички приоритети и пејзажот за поддршка на истражувањето и иновациите, вклучително и неговото позиционирање во однос на другите иницијативи поддржани со Рамковната програма, особено европските партнерства и мисии. Евалуациите го земаат предвид и планот за постепено укинување донесен од управниот одбор во согласност со член 17(2) точка (a1).

5. Врз основа на заклучоците на периодичната евалуација наведена во став 2 од овој член, Комисијата може да дејствува во согласност со член 11(6) или да преземе каква било друга соодветна активност.

6. Комисијата може да спроведува дополнителни евалуации на теми од стратешко значење со помош на надворешни независни експерти избрани врз основа на транспарентен процес за да се испита напредокот на заедничкото претпријатие кон поставените цели, да се идентификуваат факторите што придонесуваат за спроведувањето на активностите и да се идентификуваат

најдобрите практики. Со спроведувањето дополнителни евалуации Комисијата целосно го зема предвид административното влијание на заедничкото претпријатие.

7. Заедничките претпријатија вршат периодични проверки на своите активности што служат како основа за нивните периодични и конечни евалуации како дел од евалуациите на „Хоризонт Европа“ наведени во член 52 од Регулативата за „Хоризонт Европа“.

8. Периодичните проверки и евалуации се земени предвид при ликвидација или постепено укинување на заедничкото претпријатие наведено во член 45 од оваа регулатива, во согласност со Анекс III кон Регулативата за „Хоризонт Европа“. Во рок од шест месеци по ликвидацијата на заедничкото претпријатие, но не подоцна од четири години по започнувањето на постапката за ликвидација наведена во член 45 од оваа регулатива, Комисијата спроведува конечна евалуација за тоа заедничко претпријатие во согласност со конечната евалуација на „Хоризонт Европа“.

9. Комисијата ги објавува и ги проследува резултатите од евалуациите на заедничките претпријатија што вклучуваат заклучоци од евалуацијата и набљудувања на Комисијата до Европскиот парламент, до Советот, до Европскиот економско-социјален комитет и до Комитетот на регионите како дел од евалуациите на „Хоризонт Европа“ наведени во член 52 од Регулативата за „Хоризонт Европа“.

Член 172

Поддршка од земјата домаќин

Може да се склучи административен договор меѓу заедничкото претпријатие и земјата членка каде што се наоѓа неговото седиште за повластувањата и имунитетите и за другата поддршка што таа земја членка му ги обезбедува на засегнатото заедничко претпријатие.

Член 173

Почетни активности

1. Комисијата е одговорна за воспоставување и за почетната работа на Заедничкото претпријатие за глобално здравје ЕДЦПЗ и за Заедничкото претпријатие за паметни мрежи и услуги додека тие да добијат оперативен капацитет за спроведување на нивниот сопствен буџет. Комисијата ги извршува сите потребни активности во соработка со другите земји и со вклученост на надлежните тела на тие заеднички претпријатија.

2. За потребите на став 1:

- (а) додека извршниот директор да ги преземе своите должности по назначувањето од управниот одбор во согласност со член 18(2), Комисијата може да назначи службеник на Комисијата, кој дејствува како привремен извршен директор и ги извршува должностите што му се даваат на извршниот директор;
- (б) со отстапување од член 17(2) точка (ж), привремениот извршен директор ги извршува релевантните овластувања на органот што го назначува во однос на сите позиции на персонал што треба да се пополнат пред извршниот директор да ги преземе своите должности во согласност со член 18(2);

(в) Комисијата може да назначи ограничен број од своите службеници на привремена основа.

3. Привремениот извршен директор може да ги одобрува сите исплати опфатени со одобрените средства обезбедени во годишниот буџет на заедничкото претпријатие наведен во став 1 по одобрување од управниот одбор и може да склучува договори, одлуки и спогодби, вклучително и договори за вработување персонал по донесувањето на планот за систематизација на персоналот на тие заеднички претпријатија.

4. Привремениот извршен директор, со согласност на новиот извршен директор и предмет на одобрување на управниот одбор, го одредува датумот на кој засегнатото заедничко претпријатие ќе се смета дека е способно да го спроведува својот сопствен буџет. Од тој датум Комисијата се воздржува од преземање обврски и извршување исплати за активностите на заедничкото претпријатие.

Член 174

Одредби за укинување и преодни одредби

1. Се укинуваат Регулативите (ЕЗ) бр. 219/2007, (ЕУ) бр. 557/2014, (ЕУ) бр. 558/2014, (ЕУ) бр. 559/2014, (ЕУ) бр. 560/2014, (ЕУ) бр. 561/2014 и (ЕУ) бр. 642/2014.

2. Активностите започнати или продолжени во рамките на регулативите наведени во став 1 и финансиските обврски поврзани со таквите активности продолжуваат да се уредуваат со тие регулативи до нивното завршување.

3. Заедничкото претпријатие за Европа како циркуларна биоeкономија е законски и универзален наследник во однос на сите договори, вклучително и договорите за вработување и договорите за неповратни средства, обврските и стекнатиот имот на Заедничкото претпријатие за биоиндустрии основано со Регулативата (ЕУ) бр. 560/2014 што тоа го заменува и наследува.

4. Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство е законски и универзален наследник во однос на сите договори, вклучително и договорите за вработување и договорите за неповратни средства, обврските и стекнатиот имот на Заедничкото претпријатие за чисто небо 2 основано со Регулативата (ЕУ) бр. 558/2014 што тоа го заменува и наследува.

5. Заедничкото претпријатие за чист водород е законски и универзален наследник во однос на сите договори, вклучително и договорите за вработување и договорите за неповратни средства, обврските и стекнатиот имот на Заедничкото претпријатие за горивни ќелии и водород 2 основано со Регулативата (ЕУ) бр. 559/2014 што тоа го заменува и наследува.

6. Заедничкото претпријатие за европска железница е законски и универзален наследник во однос на сите договори, вклучително и договорите за вработување и договорите за неповратни средства, обврските и стекнатиот имот на Заедничкото претпријатие за Shift2Rail основано со Регулативата (ЕУ) бр. 642/2014 што тоа го заменува и наследува.

7. Заедничкото претпријатие за иновативно здравје е законски и универзален наследник во однос на сите договори, вклучително и договорите за вработување и

договорите за неповратни средства, обврските и стекнатиот имот на Заедничкото претпријатие за иницијативата за иновативни лекови основано со Регулативата (ЕУ) бр. 557/2014 што тоа го заменува и наследува.

8. Заедничкото претпријатие за клучни дигитални технологии е законски и универзален наследник во однос на сите договори, вклучително и договорите за вработување и договорите за неповратни средства, обврските и стекнатиот имот на Заедничкото претпријатие ЕЦСЕЛ основано со Регулативата (ЕУ) бр. 561/2014 што тоа го заменува и наследува.

9. Заедничкото претпријатие за истражување на АТМ на единственото европско небо 3 е законски и универзален наследник во однос на сите договори, вклучително и договорите за вработување и договорите за неповратни средства, обврските и стекнатиот имот на Заедничкото претпријатие за СЕСАР основано со Регулативата (ЕУ) бр. 219/2007 што тоа го заменува и наследува.

10. Оваа регулатива не влијае врз правата и обврските на персоналот ангажиран во рамките на регулативите наведени во став 1.

11. Извршните директори назначени според регулативите наведени во став 1 до овој член, за времетраењето на нивниот мандат, ги добиваат функциите на извршен директор како што е предвидено во оваа регулатива со важност од датумот на влегување во сила на оваа регулатива. Другите услови во договорот остануваат непроменети.

12. На првиот состанок, управниот одбор на секое заедничко претпријатие донесува список на одлуки донесени од управниот одбор од претходните заеднички претпријатија наведени во ставовите од 3 до 9 што продолжува да ги применува за засегнатото заедничко претпријатие основано со оваа регулатива.

13. Периодичните евалуации наведени во член 171(2) вклучуваат конечна евалуација на претходните заеднички претпријатија наведени во ставовите од 3 до 9 од овој член.

14. Секое неискористено одобрено средство според регулативите наведени во став 1 се пренесува во соодветното заедничко претпријатие основано со оваа регулатива. Сите неискористени оперативни одобрени средства и пренесени како такви прво се користат за да обезбедат финансиска поддршка за индиректните активности започнати во рамките на „Хоризонт 2020“. Преостанатите оперативни одобрени средства може да се користат за индиректни активности започнати во рамките на оваа регулатива. Ако таквите оперативни одобрени средства се користат за индиректни активности започнати во рамките на оваа регулатива, тие се сметаат како финансиски придонес што се обезбедува од Унијата за конкретното заедничко претпријатие во рамките на ова регулатива.

Член 175

Влегување во сила

Оваа регулатива влегува во сила на датумот на нејзиното објавување во *Службениот весник на Европската Унија*.

Оваа регулатива е целосно обврзувачка и директно применлива во сите земји членки.

Брисел 19 ноември 2021 година.

За Советот

Претседател

Ж. БОРЕЛ ФОНТЕЛ

АНЕКС I

Членови основачи на Заедничкото претпријатие за чисто воздухопловство

- (1) Aciturri Aeronáutica S.L.U., регистрирано според шпанското право (регистарски број: BU12351), со регистрирано седиште во P.I. Bayas, calle Ayuelas, 22, 09200, Miranda de Ebro (Burgos), Шпанија;
- (2) Aernnova Aerospace SAU, регистрирано според шпанското право (регистарски број: VI6749), со регистрирано седиште во Parque Tecnológico de Álava, C/Leonardo da Vinci num. 13, Miñano (Álava), Шпанија;
- (3) Airbus SAS, регистрирано според француското право (регистарски број: 383 474 814), со регистрирано седиште на 2 Rond-Point Emile Dewoitine, 31707 Blagnac, Франција;
- (4) Centro Italiano Ricerche Aerospaziali SCPA (CIRA), регистрирано според италијанското право (регистарски број: 128446), со регистрирано седиште на Via Maiorise 1, Capua-Caserta 81043, Италија;
- (5) Dassault Aviation SA, регистрирано според француското право (регистарски број: 712042456), со регистрирано седиште на 9, Rond-Point des Champs-Élysées Marcel-Dassault, 78008 Париз, Франција;
- (6) Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e.V. (DLR), регистрирано според германското право (регистарски број: VR2780), со регистрирано седиште на Linder Höhe, 51147 Келн, Германија;
- (7) Fraunhofer-Gesellschaft zur Förderung der Angewandten Forschung e.V., регистрирано според германското право (регистарски број: VR4461), со регистрирано седиште на 27C, Hansastrasse, 80686 Минхен, Германија;
- (8) Fokker Technologies Holding BV, регистрирано според холандското право (регистарски број: 50010964), со регистрирано седиште на Industrieweg 4, 3351 LB Папендрехт, Холандија;
- (9) GE Avio S.r.l., регистрирано според италијанското право (регистарски број: 1170622CF10898340012), со регистрирано седиште на Rivalta di Torino (TO), Via I Maggio no. 99, Италија;
- (10) GKN Aerospace, Sweden AB, регистрирано според шведското право (регистарски број: 5560290347), со регистрирано седиште на Flygmotorvägen 1, SE-461 81 Тролхетен, Шведска;
- (11) Honeywell International s.r.o., регистрирано според чешкото право (регистарски број: 27617793), со регистрирано седиште на V Parku 2325/18, 148 00 Praha 4 – Chodov, Прага, Република Чешка;
- (12) Industria de Turbo Propulsores S.A.U., регистрирано според шпанското право (регистарски број: BI5062), со регистрирано седиште на Parque Tecnológico, Edificio 300, 48170 Замудио, Шпанија;
- (13) Leonardo SpA, регистрирано според италијанското право (регистарски број: 7031), со регистрирано седиште на Piazza Monte Grappa 4, 00195 Рим, Италија;

- (14) Liebherr-Aerospace & Transportation SAS, регистрирано според француското право (регистарски број: 552016834), со регистрирано седиште на 408 avenue des Etats-Unis, 31016 Toulouse Cedex 2, Франција;
- (15) Lufthansa Technik AG, регистрирано според германското право (регистарски број: HRB 56865), со регистрирано седиште на Weg beim Jäger 193, 22335 Хамбург, Германија;
- (16) Łukasiewicz Research Network – Институт за воздухопловство, регистрирано според полското право (регистарски број: 387193275), со регистрирано седиште на Al. Krakowska 110/114, 02-256 Варшава, Полска;
- (17) MTU Aero Engines AG, регистрирано според германското право (регистарски број: HRB 157206), со регистрирано седиште на Dachauer Str. 665, 80995 Минхен, Германија;
- (18) Национален институт за истражување на воздушниот простор (INCAS), регистрирано според романското право (регистарски број: J40649215071991), со регистрирано седиште на B-dul Iuliu Maniu no. 220, sect 6, 061126 Букурешт, Романија
- (19) Office National d'Etudes et de Recherches Aéropatiales (ONERA), регистрирано според француското право (регистарски број: 775722879), со регистрирано седиште на BP 80100 – 91123 Палесо, Франција;
- (20) Piaggio Aero Industries, регистрирано според италијанското право (регистарски број: 903062), со регистрирано седиште на Viale Generale Disegna, 1, 17038 Villanova d'Albenga, Савона, Италија;
- (21) Pipistrel Vertical Solutions d.o.o., регистрирано според словенечкото право (регистарски број: 7254466000), со регистрирано седиште на Vipavska cesta 2, SI-5270 Ајдовшчина, Словенија;
- (22) Rolls-Royce Deutschland Ltd & Co KG, регистрирано според германското право (регистарски број: HRA 2731P), со регистрирано седиште на Eschenweg 11, Dahlewitz, 15827 Бланкенфелде-Малоу, Германија;
- (23) Safran, регистрирано според француското право (регистарски број: 562 082 909), со регистрирано седиште на 2, Bvd. du General Martial-Valin, 75015 Париз, Франција;
- (24) Stichting Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium, регистрирано според холандското право (регистарски број: 41150373), со регистрирано седиште на Anthony Fokkerweg 2, 1059 CM Амстердам, Холандија;
- (25) Thales AVS France SAS, регистрирано според француското право (регистарски број: 612039495), со регистрирано седиште на 75-77 Avenue Marcel Dassault, 33700 Мерињак, Франција;
- (26) United Technologies Research Centre Ireland, Ltd, регистрирано според ирското право (регистарски број: 472601), со регистрирано седиште на Fourth Floor, Penrose Business Centre, Penrose Wharf, Корк T23 XN53, Ирска;

- (27) University of Patras, регистрирано според грчкото право (регистарски број; EL998219694 (VAT)), со регистрирано седиште на University Campus, 26504 Рио Ахаја, Грција.
-

АНЕКС II

Членови основачи на Заедничкото претпријатие за европска железница

- (1) Administrador de Infraestructuras Ferroviarias (ADIF), Entidad Pública Empresarial, јавно корпоративно претпријатие регистрирано според шпанското право (регистарски број; corporate Q2801660H), со регистрирано седиште на Calle Sor Angela de la Cruz, 3, 28020 Мадрид, Шпанија;
- (2) Alstom Transport SA, регистрирано според француското право (регистарски број 389 191 982), со регистрирано седиште на 48, rue Albert Dhalenne, 93482 Сент-Уен, Франција;
- (3) ANGELRAIL конзорциум предводен од MER MEC S.p.A., регистрирано според италијанското право (регистарски број; 05033050963), со регистрирано седиште на Monopoli (BA) 70043 Via Oberdan, 70 Италија;
- (4) AŽD Praha s.r.o., регистрирано според чешкото право (регистарски број; 48029483), со регистрирано седиште на Žirovnická 3146/2, Záběhlice, 106 00, Прага 10, Република Чешка;
- (5) Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles, S.A. (CAF), регистрирано според шпанското право (регистарски број; Volume 983, Folio 144, Sheet number SS-329, entry 239^a), со регистрирано седиште на calle José Miguel Iturrioz n° 26, 20200, Бесаин Gipuzkoa), Шпанија;
- (6) Asociación Centro Tecnológico CEIT, регистрирано според шпанското право (регистарски број: 28/1986 Регистар на асоцијации на владата на автономната заедница на Баскиската Држава), со регистрирано седиште на Paseo Manuel Lardizabal, n° 15. Доностија - Сан Себастијан, Шпанија;
- (7) České dráhy, a.s., регистрирано според чешкото право (регистарски број: 70994226, внесен во Трговскиот регистар што го води Општинскиот суд во Прага, дел Б, внес 8039), со регистрирано седиште во Прага 1, Nábřeží L. Svobody 1222, поштенски број 110 15, Република Чешка;
- (8) Deutsche Bahn AG, Германија;
- (9) Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e.V. (DLR), регистрирано според германското право (регистарски број: VR 2780 at Amtsgericht Bonn), со регистрирано седиште на Linder Höhe, 51147 Келн, Германија;
- (10) Европско друштво за паметна зелена железница (eSGR JV), застапувано од Centro de Estudios de Materiales y Control de Obra S.A (CEMOSA), регистрирано според шпанското право (регистарски број: A-29021334), со регистрирано седиште на Venaque 9, 29004 Малага, Шпанија;
- (11) Faiveley Transport SAS, регистрирано според француското право (регистарски број: 323 288 563 RCS Nanterre), со регистрирано седиште на 3, rue du 19 mars 1962, 92230 Женевилие, Франција;
- (12) Ferrovie dello Stato Italiane S.p.A. (FSI), регистрирано според италијанското право (регистарски број: R.E.A. 962805), со регистрирано седиште на piazza della Croce Rossa 1 – 00161 Рим, Италија;

- (13) Hitachi Rail STS S.p.A., регистрирано според италијанското право (регистарски број: R.E.A. GE421689, со регистрирано седиште во Џенова, Италија;
- (14) INDRA SISTEMAS S.A & PATENTES TALGO S.L.U.
INDRA SISTEMAS S.A., регистрирано според шпанското право (регистарски број: A-28599033), со регистрирано седиште на Avenida de Bruselas n° 35, 28108 Alcobendas, Мадрид, Шпанија;
PATENTES TALGO S.L.U., регистрирано според шпанското право (регистарски број: B-84528553), со регистрирано седиште на Paseo del tren Talgo, n° 2, 28290 Las Rozas de Madrid, Мадрид, Шпанија;
- (15) Jernbanedirektoratet (Norwegian Rail Directorate), Осло, Норвешка;
- (16) Knorr-Bremse Systems für Schienenfahrzeuge GmbH, регистрирано според германското право (регистарски број: HRB91181), со регистрирано седиште на Moosacher Str. 80, 80809 Минхен, Германија;
- (17) Österreichische Bundesbahnen-Holding Aktiengesellschaft (ÖBB-Holding AG), регистрирано според австриското право (регистарски број: FN 247642f), со регистрирано седиште на Am Hauptbahnhof 2, 1100 Виена, Австрија;
- (18) Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna (PKP), регистрирано според полското право (регистарски број: 0000019193), со регистрирано седиште Al. Jerozolimskie 142A, 02-305 Варшава, Полска;
- (19) ProRail B.V. & NS Groep N.V.
ProRail B.V., регистрирано според холандското право (регистарски број: 30124359), со регистрирано седиште во Утрехт, (PIC-нр.: 998208668), Холандија;
NS Groep N.V., регистрирано според холандското право (регистарски број: 30124358), со регистрирано седиште во Утрехт, (PIC-нр.: 892354217), Холандија;
- (20) Siemens Mobility GmbH, регистрирано според германското право (регистарски број: HRB 237219), со регистрирано седиште на Otto-Hahn-Ring 6, Минхен, Германија;
- (21) Société nationale SNCF, société anonyme, регистрирано според француското право (регистарски број: 552 049 447), со регистрирано седиште на 2 Place aux Étoiles, 93200 Сант- Денис, Франција;
- (22) Strukton Rail Nederland B.V., регистрирано според холандското право (регистарски број: 30139439 Стопанска комора Утрехт), Холандија.
- (23) THALES SIX GTS France SAS, регистрирано според француското право (регистарски број: 383 470 937), со регистрирано седиште на 4 Avenue des Louvresses – 92230 Женевилие, Франција;
- (24) Trafikverket, a Public Sector Body, регистрирано според шведското право (регистарски број: 202100-6297), со регистрирано седиште на 781 89 Борленге, Шведска;

- (25) voestalpine Railway Systems GmbH, регистрирано според австриското право (регистарски број: FN 126714w), со регистрирано седиште на Kerpelystrasse 199, 8700 Леобен, Австрија.
-

АНЕКС III

Основачки членови на Заедничкото претпријатие за истражување на единственото европско небо 3:

- (1) Aeroporti di Roma SpA, друштво основано според италијанското право, предмет на управување и координација од Atlantia SpA, со регистрирано седиште на at Via Pier Paolo Racchetti 1, Фиумичино (Рим), Италија, даночен број и број во римскиот деловен и трговски регистар 13032990155;
- (2) AENA Sociedad Mercantil Estatal, Sociedad Anónima (AENA S.M.E.S.A), регистрирано според шпанското право (официјална регистрација C.I.F сертификат за даночна идентификација.: A-86212420), со седиште на Calle Peonías 12, 28042, Мадрид, Шпанија. Телфонски број +34 913 211 000;
- (3) AEROPORTS DE PARIS, Société Anonyme, регистрирано според француското право (регистарски број: RCS Bobigny B 552 016 628), со регистрирано седиште на 1 rue de France, 93290 Трембле-ен-Франс, Франција;
- (4) Société Air France SA, регистрирано според француското право 420 495 178 RCS Bobigny, 45 rue de Paris, 95747 Роаси-CDG, Франција, FR 61 420 495 178;
- (5) Услуги за воздушна навигација на Република Чешка (ANS CR), државно претпријатие, основано и организирано според законите на Република Чешка со регистрирано седиште на Navigační 787, 252 61 Јенеж, Република Чешка, идентификациски број на друштвото: 497 10 371, ДДВ број: CZ699004742, регистрирано во Трговскиот регистар во Општинскиот суд во Прага, под Дел А, внес 10771;
- (6) Airbus SAS, регистрирано според француското право (регистарски број: 383 474 814 R.C.S. Тулуз), со регистрирано седиште на 2 Rond Point Émile Dewoitine, 31700 Блањак, Франција;
- (7) Airtel ATN Limited, регистрирано според ирското право (регистарски број: 287698), со регистрирано седиште на 2 Harbour Square, Crofton Road, Dun Laoghaire, Округ Даблин, A96 D6RO, Ирска;
- (8) Алијанса за нова мобилност Европа (АМЕ), непрофитна организација ('Association sans but lucratif / Vereniging zonder winstoogmerk'), регистрирано според белгиското право (регистарски број: 0774.408.606, со регистрирано седиште на 227, rue de la Loi, 1000 Брисел, Белгија;
- (9) Athens International Airport S.A, регистрирано според грчкото право (регистарски број: Општ електронски трговски регистар според G.E.MI. Број 2229601000), со регистрирано седиште на Спата Атика, Грција, поштенски код 19019;
- (10) Austro Control Österreichische Gesellschaft für Zivilluftfahrt mit beschränkter Haftung, друштво со ограничена одговорност регистрирано според австриското право (регистарски број: 71000m), со регистрирано седиште на Wagramer Strasse 19, A-1220 Виена, Австрија;

- (11) Друштво на аеродромот во Брисел NV/SA, друштво со ограничена одговорност основано според законите на Белгија, регистрирано со Crossroads Bank of Enterprises под број 0890.082.292 и со регистрирано седиште на Auguste Reyerslaan 80, 1030 Брисел, Белгија;
- (12) Boeing Aerospace Spain, SL, регистрирано според шпанското право (ДДВ број: В-83053835, со регистрирано седиште на Avenida Sur del Aeropuerto de Barajas 38, Мадрид, 28042, Шпанија;
- (13) Државно претпријатие „Air traffic services authority“ (BULATSA), државно претпријатие, регистрирано според бугарското право (регистарски број: 000697179), со регистрирано седиште во Бугарија, 1 Brussels blvd, 1540 Софија;
- (14) Centro Italiano Ricerche Aerospaziali C.I.R.A. SCpA, регистрирано според италијанското право (регистарски број: CE-128446), со регистрирано седиште на Via Maiorise snc – 81043 Капова (CE) – Италија;
- (15) Croatia Control Ltd, (CCL), регистрирано според хрватското право (регистарски број: 080328617), со регистрирано седиште на Rudolfa Fizira 2, Велика Горица, Хрватска;
- (16) Deutsche Lufthansa AG; регистрирано според германското право, Окружен суд во Келн HRB 2168, Venloer Str. 151-153, D-50672 Келн, Германија, DE 122 652 565;
- (17) Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e.V. (DLR), регистрирано според германското право (регистарски број: VR 2780 at Amtsgericht Bonn), со регистрирано седиште на Linder Höhe, 51147 Келн, Германија;
- (18) DFS Deutsche Flugsicherung GmbH, регистрирано според приватното право (регистарски број: HRB 34977), со регистрирано седиште во Ланген (Хесен), Германија;
- (19) Француската држава – Министерство за еколошка транзиција, Direction générale de l'aviation civile (DGAC), Direction des services de la navigation aérienne DSNA, регистрирано според француското право (регистарски број: SIREN 120 064 019 00074), со регистрирано седиште на 50 rue Henry Farman 75 720 Париз Cedex 15, Франција;
- (20) Drone Alliance Europe, непрофитна организација (‘Association sans but lucratif / Vereniging zonder winstoogmerk’), регистрирано според белгиското право (регистарски број: 0693.860.794, со регистрирано седиште на rue Breydel 34 – 36, 1040 Брисел, Белгија;
- (21) Droniq GmbH, регистрирано според германското право, Ginnheimer Stadtweg 88, 60431 Франкфурт, Германија, Amtsgericht Frankfurt am Main, HRB 115576, DE324815501;
- (22) easyJet Europe Airline GmbH, регистрирано според австриското право (регистарски број: FN 452433 v), со регистрирано седиште на Wagramer Strasse 19, IZD Tower, 11. Stock, 1220 Виена, Австрија;

- (23) Ecole Nationale de l'Aviation Civile (ENAC), регистрирано според француското право (регистарски број: n°193 112 562 00015, со регистрирано седиште на 7 avenue Edouard Belin, CS 54005 – 31055 ТУЛУЗ cedex 4, Франција;
- (24) ENTIDAD PUBLICA EMPRESARIAL ENAIRE, јавен деловен субјект регистриран според законот 4/1990 од 29 јуни и законот 18/2014 од 15 октомври, ДДВ број: Q2822001J, и со регистрирано седиште на Parque Empresarial las Mercedes. Edificio n°2 Avda. de Aragón, 330. 28022 Мадрид, Шпанија;
- (25) ENAV S.p.A., акционерско друштво регистрирано според италијанското право (регистарски број: R.E.A. 965162, со регистрирано седиште на Via Salaria, 716 – 00138, Рим, Италија;
- (26) Flughafen München GmbH, регистрирано според германското право (регистарски број: HRB 5448, Локален суд во Минхен), со регистрирано седиште на Nordallee 25, 85356 Аеродром-Минхен, Германија;
- (27) Frequentis AG, регистрирано според австриското право (регистарски број: FN 72115 b), со регистрирано седиште на Innovationsstraße 1, 1100 Виена, Австрија;
- (28) Honeywell International s.r.o., регистрирано според чешкото право (регистарски број: 276 17 793, со регистрирано седиште на V Parku 2325/16, 148 00 Прага 4, Република Чешка;
- (29) HungaroControl Hungarian Air Navigation Services приватно друштво со ограничена одговорност, регистрирано според унгарското право (регистарски број: 01-10-045570), со регистрирано седиште на Igló utca 33-35, 1185 Будимпешта, Унгарија;
- (30) Indra Sistemas, S.A., регистрирано според шпанското право (регистарски број: A-28599033, регистрирано во Mercantile Registry of Madrid во дел 5465 општо, 4554 од дел 3 од Трговската книга, фолио 80, лист број 43677, 1 внес, со регистрирано седиште на Avenida de Bruselas, NUM 35, 28108 Alcobendas – Мадрид;
- (31) Irish Aviation Authority (IAA), регистрирано според ирското право (регистарски број: 211082), со регистрирано седиште на The Times Building, 11-12 D'Olier Street, Даблин 2, Ирска;
- (32) Københavns Lufthavne A/S, регистрирано според данското право (регистарски број: CVR 14707204), со регистрирано седиште на Lufthavnsboulevarden 6, 2770 Kastrup;
- (33) L'OFFICE NATIONAL D'ÉTUDES ET DE RECHERCHES AÉROSPATIALES (ONERA), француска агенција (Établissement public à caractère industriel et commercial), регистрирано според француското право, во Регистарот за трговија и друштва Évry (регистарски број: 775 722 879), со седиште на: BP 80100 – FR-91123 Палесо Cedex – Франција;
- (34) Leonardo Società per azioni; Скратено име: Leonardo S.p.A. – регистрирано според италијанското право (регистарски број: 00401990585), со регистрирано седиште на Piazza Monte Grappa n. 4, 00195 Рим, Италија;

- (35) Letiště Praha, a. s. („Prague Airport“), акционерско друштво регистрирано според чешкото право регистарски број: 28244532, со регистрирано седиште на K Letišti 6/1019, Прага 6, Република Чешка;
- (36) Luftfartsverket (LFV), регистрирано според шведското право (регистарски број: 202195-0795) со регистрирано седиште на Hospitalsgatan 30, S-601 79 Norrköping – Шведска;
- (37) Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) јавно тело основано со холандскиот закон за воздухопловство, регистрирано според холандското право (регистарски број: 34367959), со регистрирано седиште на Stationsplein ZuidWest 1001, 1117 CV Шипхол, Холандија.
- (38) NAVEGAÇÃO AÉREA DE PORTUGAL – NAV Portugal E.P.E, регистрирано според португалското право (регистарски број: 504448064) со регистрирано седиште на Rua D, Edifício 121, Аеродром во Лисабон, 1700-008 Лисабон, Португалија;
- (39) NAVIAIR, регистрирано според законите на Данска вклучително и законот Naviair од 26 мај 2010 година, (регистарски број 26059763) со регистрирано седиште на Naviair Allé 1 2770 Каструп, Данска;
- (40) Stichting Koninklijk Nederlands Lucht-en Ruimtevaartcentrum (NLR), регистрирано според холандското право, регистарски број во Стопанската комора: 41150373, со седиште во Амстердам, Холандија, со адреса на Anthony Fokkerweg 2, 1059 CM Амстердам, Холандија;
- (41) Pipistrel Vertical Solutions d.o.o., регистрирано според словенечкото право (регистарски број: 7254466000), со регистрирано седиште во Ајдовščина, Словенија;
- (42) Полска агенција за услуги за воздушна навигација PANSА, субјект во државна сопственост, организирано и работи според законот од 8 декември, 2006 година за Полска агенција за услуги за воздушна навигација, национален деловен регистарски број: 140886771, даночен број: 5222838321, со седиште на Wieżowa 8 street, 02-147 Варшава, Полска;
- (43) Régie autonome „Romanian Air Traffic Services Administration“ – ROMATSA, државно правно лице регистрирано според романското право, регистрирано во Романскиот трговски регистар под број: J40/1012/1991, даночен број: RO1589932, со седиште на 10, Ion Ionescu de la Brad Blvd., 013813, Букурешт, Романија;
- (44) Ryanair Holdings plc, регистрирано според ирското право. Ryanair Dublin Office, Airside Business Park, Swords, Округ Даблин, Ирска, бр. на друштвото: 249885;
- (45) Saab AB (publ), регистрирано според шведското право (регистарски број: 556036-0793), со регистрирано седиште на 581 88 Linköping, Шведска;
- (46) SAFRAN, регистрирано според француското право (регистарски број: 562 082 909 R.C.S. Париз), со регистрирано седиште во Париз, Франција;

- (47) SINTEF AS, непрофитна организација за истражување и технологија, регистрирано според норвешкото право (регистарски број: 919 303 808), со регистрирано седиште на Strindvegen 4 7034 TRONDHEIM, Норвешка;
- (48) SCHIPHOL NEDERLAND BV, регистрирано според холандското право (број во Стопанската комора: 34166584), со регистрирано седиште на SHG, Evert van de Beekstraat 202, 1118 CP Шипхол, Холандија;
- (49) Societa per Azioni Esercizi Aeroportuali (S.E.A), регистарски број: 00826040156, со регистрирано седиште на Aeroporto Milano Linate, Segrate, 20090, Италија, ДДВ број: 00826040156;
- (50) SWEDAVIA AB, јавно друштво со ограничена одговорност, регистрирано според шведското право на 14 декември 2009 година со официјален регистарски број: 556797-0818, со регистрирано седиште во Сигтуна, на адреса 190 45 Стокхолм- Арланда;
- (51) THALES AVS SAS FRANCE, Société simplifiée par actions, регистрирано според законот THALES AVS на Франција, регистарски број: RCS Bordeaux 612 039 495, со регистрирано седиште на 73-75 Avenue Marcel Dassault 33700 Мерињак, Франција;
- (52) THALES LAS FRANCE SAS, регистрирано според француското право (регистарски број: 319 159 877), со регистрирано седиште на 2, Avenue Gay Lussac, 78990 Еланкур, Франција;
- (53) United Technologies Research Centre Ireland Limited, регистрирано според ирското право (регистарски број: 472601), со регистрирано седиште на Penrose Business Centre, Penrose Wharf, Корк, Ирска;
- (54) Volocopter GmbH регистрирано според германското право (регистарски број: HRB 702987), со регистрирано седиште на Zeiloch 20, 76646 Брухсал, Германија;
- (55) VTT Technical Research Centre of Finland Ltd, регистрирано според финското право (регистарски број: 2647375-4), со регистрирано седиште во Еспо, Финска и регистрирана адреса на P.O. Box 1000, FI-02044, ВТТ, Финска.

